

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (siódma izba w składzie powiększonym)

z dnia 12 czerwca 2014 r.*

Konkurencja — Nadużycie pozycji dominującej — Rynek mikroprocesorów — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 82 WE i art. 54 porozumienia EOG — Rabaty lojalnościowe — Bezpodstawne ograniczenia — Kwalifikacja jako praktyki stanowiącej nadużycie — Analiza w świetle kryterium równie skutecznego konkurenta — Kompetencje międzynarodowe Komisji — Ciężący na Komisji obowiązek przeprowadzenia dochodzenia — Granice — Prawo do obrony — Zasada dobrej administracji — Ogólna strategia — Grzywny — Jednolite i ciągłe naruszenie — Wytyczne z 2006 r. w sprawie metody ustalania grzywnien

W sprawie T-286/09

Intel Corp., z siedzibą w Wilmington, Delaware (Stany Zjednoczone), reprezentowana początkowo przez K. Bacon, barrister, M. Hoskinsa, N. Greena, QC, S. Single, barrister, I. Forrester, QC, A. Parra i R. MacKenziego, solicitors, oraz D. Piccinina, barrister, a następnie przez I. Forrester, A. Parra, R. MacKenziego i D. Piccinina,

strona skarżąca,

popierana przez

Association for Competitive Technology, Inc., z siedzibą w Waszyngtonie, DC (Stany Zjednoczone), reprezentowane przez adwokata J.F. Bellisa,

interwenient,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez T. Christoforou, V. Di Bucciego, N. Khana oraz M. Kellerbauera, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

popierana przez

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir), z siedzibą w Paryżu (Francja), reprezentowaną początkowo przez J. Francka, a następnie przez E. Nasry, adwokatów,

interwenient,

* Język postępowania: angielski.

mającej za przedmiot żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2009) 3726 wersja ostateczna z dnia 13 maja 2009 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 82 [WE] i art. 54 porozumienia EOG (sprawa COMP/C-3/37.990 – Intel) lub posiłkowo – żądanie uchylecia grzywny nałożonej na skarżącą lub obniżenia jej kwoty,

SĄD (siódma izba w składzie powiększonym)

w składzie: A. Dittrich (sprawozdawca), prezes, I. Wiszniewska-Białecka, M. Prek, J. Schwarcz i M. Kancheva, sędziowie,

sekretarz: E. Coulon i J. Weychert, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniach od 3 do 6 lipca 2012 r.,

wydaje następujący

Wyrok²

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- 1 Strona skarżąca, Intel Corp., jest spółką prawa amerykańskiego, która zajmuje się projektowaniem, udoskonalaniem, produkcją i sprzedażą mikroprocesorów (zwanymi dalej „CPU” lub „procesorami”), „chipsetów” (zespołów układów scalonych) i innych komponentów półprzewodnikowych, jak również rozwiązań dla platform w zakresie przetwarzania danych i urządzeń komunikacyjnych.
- 2 Pod koniec 2008 r. Intel zatrudniał około 94 100 osób w skali całego świata. W 2007 r. przychody netto Intela wyniosły 38 334 mln dolarów amerykańskich (USD), a jego zysk netto – 6976 mln USD. W 2008 r. przychody netto spółki wyniosły 37 586 mln USD, a jej zysk netto – 5292 mln USD.

I – Postępowanie administracyjne

- 3 W dniu 18 października 2000 r. spółka Advanced Micro Devices, Inc. (zwana dalej „AMD”) wniosła do Komisji Wspólnot Europejskich formalną skargę na podstawie art. 3 rozporządzenia nr 17 Rady z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 1962, 13, s. 204), którą uzupełniła nowymi faktami i nowymi zarzutami w ramach skargi uzupełniającej z dnia 26 listopada 2003 r.
- 4 W maju 2004 r. Komisja wszczęła szereg postępowań dotyczących pewnych informacji poruszonych w skardze uzupełniającej AMD. W lipcu 2005 r. w ramach tego dochodzenia, przy wsparciu kilku krajowych organów ochrony konkurencji, Komisja przeprowadziła na podstawie art. 20 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1) kontrole w czterech obiektach Intela – w Zjednoczonym Królestwie, Niemczech, we Włoszech i w Hiszpanii, oraz w obiektach kilku klientów Intela – we Francji, w Niemczech, we Włoszech, w Hiszpanii i Zjednoczonym Królestwie.
- 5 W dniu 17 lipca 2006 r. AMD wniosła skargę do Bundeskartellamt (niemieckiego federalnego urzędu ochrony konkurencji), w której twierdziła, że Intel wprowadził w szczególności praktyki handlowe polegające na wykluczeniu wspólnie z Media-Saturn-Holding GmbH (zwanym dalej „MSH”),

2 — Poniżej zostały odtworzone jedynie te punkty wyroku, których publikację Sąd uznał za wskazaną.

europejskim dystrybutorem urządzeń elektronicznych i największym europejskim dystrybutorem komputerów stacjonarnych. Bundeskartellamt przesłał Komisji informacje w tej sprawie zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1/2003.

- 6 W dniu 23 sierpnia 2006 r. Komisja odbyła spotkanie z D1, [poufne]³ z przedsiębiorstwa Dell Inc., klienta Intela. Komisja nie załączyła orientacyjnego wykazu tematów tego spotkania (zwanego dalej „orientacyjnym wykazem tematów”) do akt sprawy i nie sporządziła z niego protokołu. Członek zespołu Komisji prowadzącego sprawę sporządził notatkę dotyczącą tego spotkania, która została uznana przez Komisję za wewnętrzną (zwaną dalej „notatką wewnętrzną”). W dniu 19 grudnia 2008 r. Komisja przekazała skarżącej wersję jawną tej notatki.
- 7 W dniu 26 lipca 2007 r. Komisja doręczyła skarżącej pismo w sprawie przedstawienia zarzutów (zwane dalej „pismem w sprawie przedstawieniem zarzutów z 2007 r.”) w przedmiocie jej zachowania wobec pięciu głównych producentów sprzętu informatycznego (Original Equipment Manufacturer, zwanych dalej „OEM”), a mianowicie: Dell, Hewlett-Packard Company (HP), Acer Inc., NEC Corp. i International Business Machines Corp. (IBM). Intel udzielił na nie odpowiedzi w dniu 7 stycznia 2008 r., a w dniach 11 i 12 marca 2008 r. odbyło się przesłuchanie. Intel miał dostęp do akt sprawy trzykrotnie, mianowicie w dniu 31 lipca 2007 r., w dniu 23 lipca i w dniu 19 grudnia 2008 r.
- 8 Komisja podjęła szereg czynności dochodzeniowych dotyczących zarzutów AMD, w tym przeprowadziła w lutym 2008 r. kontrole w siedzibach kilku europejskich sprzedawców detalicznych sprzętu komputerowego oraz w obiektach Intela. Ponadto Komisja skierowała szereg pisemnych żądań udzielenia informacji, działając na podstawie art. 18 rozporządzenia nr 1/2003, do kilku głównych OEM.
- 9 W dniu 17 lipca 2008 r. Komisja doręczyła skarżącej uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów dotyczące jej zachowania wobec MSH. W rzeczonym uzupełniającym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów (zwanym dalej „uzupełniającym pismem w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r.”) mowa była również o praktykach Intela wobec Lenovo Group Ltd (zwanej dalej „Lenovo”), a także uwzględniono w nim nowe dowody w sprawie zachowania Intela wobec niektórych OEM, których dotyczyło pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2007 r., które to dowody Komisja uzyskała po jego ogłoszeniu.
- 10 Komisja wyznaczyła początkowo Intelowi termin ośmiu tygodni na przedstawienie odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. W dniu 15 września 2008 r. termin ten został przedłużony do dnia 17 października 2008 r. przez funkcjonariusza ds. przesłuchań.
- 11 Intel nie odpowiedział na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. w wyznaczonym terminie. Natomiast w dniu 10 października 2008 r. złożył skargę do Sądu, zarejestrowaną pod sygnaturą T-457/08, wnosząc, po pierwsze, o stwierdzenie nieważności dwóch decyzji Komisji dotyczących ustalenia terminu na udzielenie odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. oraz odmowy przez Komisję uzyskania kilku rodzajów dokumentów pochodzących między innymi z akt sprawy w procesie z powództwa prywatnego między Intel i AMD w stanie Delaware w Stanach Zjednoczonych, a po drugie o przedłużenie terminu do złożenia odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. do 30 dni od dnia, w którym Intel uzyska dostęp do stosownych dokumentów.

3 — Dane poufne utajnione. W celu zachowania ich tajności, nazwiska osób zostały zastąpione; w przypadku osób pracujących dla Intela, Della, HP, NEC, Lenovo, Acera lub MSH – przez pierwszą literę nazwy przedsiębiorstwa, dla którego pracowały, po której następuje cyfra, a w przypadku osób pracujących dla AMD – przez wielką literę „C”, po której następuje cyfra. Ponadto nazwiska trzech profesorów zostały zastąpione przez P1, P2 i P3.

- 12 Ponadto Intel złożył wniosek o zastosowanie środka tymczasowego, zarejestrowany pod sygnaturą T-457/08 R, mający na celu zawieszenie postępowania Komisji do czasu wydania orzeczenia co do istoty sprawy, jak również zawieszenie biegu terminu wyznaczonego na udzielenie odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r., a tytułem żądania subsydiarnego – przyznanie mu terminu 30 dni od dnia wydania wspomnianego orzeczenia na ustosunkowanie się do uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r.
- 13 W dniu 19 grudnia 2008 r. Komisja wysłała do Intela pismo, zwracając w nim uwagę na szereg dowodów, które zamierzała wykorzystać w ewentualnej ostatecznej decyzji (zwane dalej „pismem w sprawie faktów”). Intel nie odpowiedział na to pismo w terminie ustalonym na dzień 23 stycznia 2009 r.
- 14 W dniu 27 stycznia 2009 r. prezes Sądu oddalił wniosek o zastosowanie środka tymczasowego (postanowienie prezesa Sądu z dnia 27 stycznia 2009 r. w sprawie T-457/08 R Intel przeciwko Komisji, niepublikowane w Zbiorze). W następstwie wydania tego postanowienia Intel zaproponował w dniu 29 stycznia 2009 r., że przedstawi odpowiedź na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. i na pismo w sprawie faktów w ciągu 30 dni od dnia wydania postanowienia prezesa Sądu.
- 15 W dniu 2 lutego 2009 r. Komisja poinformowała Intela pismem o tym, że jej służby postanowiły nie przyznać Intelowi przedłużenia terminu przewidzianego na udzielenie odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. lub na pismo w sprawie faktów. W piśmie z dnia 2 lutego 2009 r. wskazano również, że służby Komisji były jednak skłonne do wzięcia pod uwagę ewentualnej doniosłości pisma doręczonego po terminie, o ile Intel zgłosiłby swe uwagi do dnia 5 lutego 2009 r. Wreszcie Komisja uznała, że nie była zobowiązana do uwzględnienia wniosku o przesłuchanie złożonego po upływie terminu i że jej służby stały na stanowisku, że prawidłowy przebieg postępowania administracyjnego nie wymagał przeprowadzenia przesłuchania.
- 16 W dniu 3 lutego 2009 r. Intel wycofał skargę w postępowaniu głównym w sprawie T-457/08 i sprawa ta została wykreślona z rejestru postanowieniem prezesa piątej izby Sądu z dnia 24 marca 2009 r.
- 17 W dniu 5 lutego 2009 r. Intel złożył pismo zawierające uwagi dotyczące uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r., a także pisma w sprawie faktów, które nazwał „odpowiedzią na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów [z 2008 r.]” i „odpowiedzią na [pismo w sprawie faktów]”.
- 18 W dniu 10 lutego 2009 r. Intel zwrócił się z pisemnym wnioskiem do funkcjonariusza ds. przesłuchań o przeprowadzenie przesłuchania w przedmiocie uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. Pismem z dnia 17 lutego 2009 r. funkcjonariusz ds. przesłuchań odrzucił ten wniosek.
- 19 W dniu 13 maja 2009 r. Komisja wydała decyzję C(2009) 3726 wersja ostateczna dotyczącą postępowania na podstawie art. 82 [WE] i art. 54 porozumienia EOG (sprawa COMP/C-3/37.990 – Intel) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”), której streszczenie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (Dz.U. C 227, s. 13).

II – Zaskarżona decyzja

- 20 Zgodnie z zaskarżoną decyzją Intel dopuścił się jednolitego i ciągłego naruszenia art. 82 WE i art. 54 porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) w okresie od października 2002 r. do grudnia 2007 r., polegającego na wdrożeniu strategii mającej na celu wyeliminowanie konkurenta, a mianowicie AMD, z rynku mikroprocesorów o architekturze x86 (zwanych dalej „CPU x86”).

A – Rynek właściwy

- 21 Produktami, których dotyczy zaskarżona decyzja, są CPU. Procesor jest podstawowym elementem każdego komputera, zarówno pod względem ogólnych osiągnięć, jak i kosztów systemu. Często określa się go mianem „mózgu” komputera. Proces produkcyjny CPU wymaga zastosowania zaawansowanej technologii i kosztownych urządzeń.
- 22 CPU stosowane w komputerach można podzielić na dwie kategorie, czyli CPU x86 i CPU oparte na innej architekturze. Architektura x86 jest standardem opracowanym przez Intel do stosowania w jego CPU. Umożliwia ona działanie systemów operacyjnych Windows i Linux. System Windows jest zasadniczo powiązany z ciągiem rozkazów x86. Przed 2000 r. istniało kilku producentów procesorów typu x86. Większość z nich wycofała się jednak z rynku. W zaskarżonej decyzji stwierdzono, że od tego czasu Intel i AMD są w praktyce jedynymi producentami CPU x86.
- 23 W wyniku dochodzenia Komisja doszła do wniosku, że właściwy rynek produktowy ogranicza się do rynku CPU x86. Zaskarżona decyzja nie rozstrzyga kwestii, czy istnieje jednolity rynek CPU x86 dla wszystkich komputerów, czy też należy wyróżnić trzy odrębne rynki CPU x86, mianowicie dla komputerów stacjonarnych, dla komputerów przenośnych i dla serwerów. Zgodnie z zaskarżoną decyzją, ze względu na udziały rynkowe Intela w odniesieniu do każdego segmentu, wnioski dotyczące pozycji dominującej byłyby takie same.
- 24 Rynek geograficzny został zdefiniowany jako ogólnoświatowy.

B – Pozycja dominująca

- 25 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, że w ciągu dziesięcioletniego okresu, który został zbadany (lata 1997–2007), Intel nieustannie utrzymywał udział w rynku o wielkości około 70% lub więcej. Ponadto, według zaskarżonej decyzji, istnieją znaczne bariery wejścia na rynek procesorów x86 i ekspansji na tym rynku. Wynikają one z kosztów utopionych związanych z pracami badawczo-rozwojowymi, własnością intelektualną i urządzeniami produkcyjnymi, które są niezbędne do wytwarzania CPU x86. W konsekwencji wszyscy konkurenci Intela, z wyjątkiem AMD, wycofali się z rynku lub posiadają jedynie nieznaczną część udziału w rynku.
- 26 Opierając się na udziale Intela w rynku i istniejących barierach wejścia na omawiany rynek i ekspansji na tym rynku, Komisja stwierdza w zaskarżonej decyzji, że przynajmniej w okresie, którego dotyczy rzeczona decyzja, czyli w okresie od października 2002 r. do grudnia 2007 r., Intel zajmował pozycję dominującą na tym rynku.

C – Nadużycie i grzywna

- 27 W zaskarżonej decyzji opisano dwa rodzaje zachowania Intela w stosunku do jego partnerów handlowych, a mianowicie stosowanie rabatów warunkowych oraz tzw. bezpodstawnych ograniczeń (naked restrictions).
- 28 Po pierwsze, zgodnie z zaskarżoną decyzją, Intel przyznawał rabaty czterem OEM, mianowicie Dellowi, Lenovo, HP i NEC, pod warunkiem że będą oni kupować u niego całość lub prawie całość swych CPU x86. Podobnie, Intel dokonywał wypłat na rzecz MSH pod warunkiem, że będzie on sprzedawał wyłącznie komputery wyposażone w CPU x86 produkcji Intela.
- 29 W zaskarżonej decyzji stwierdzono, że warunkowe rabaty przyznawane przez Intela stanowią formę rabatów lojalnościowych. W odniesieniu do warunkowych wypłat dokonywanych przez Intela na rzecz MSH, w zaskarżonej decyzji stwierdzono, że mechanizm ekonomiczny takich wypłat jest równoważny z mechanizmem rabatów warunkowych przyznawanych OEM.

- 30 Ponadto, w zaskarżonej decyzji przeprowadzono również analizę ekonomiczną dotyczącą możliwości wykluczenia z rynku, poprzez zastosowanie rabatów, konkurenta, który byłby równie skuteczny jak Intel (test „as efficient competitor”, zwany dalej „testem AEC”), chociaż nie miałyby pozycji dominującej. Konkretnie przeprowadzona analiza pozwala na ustalenie ceny CPU, jaką konkurent równie skuteczny jak Intel musiałby zaoferować OEM, aby zrekompensować mu utracony rabat Intela. Analiza tego samego rodzaju została przeprowadzona w odniesieniu do wypłat Intela na rzecz MSH.
- 31 Na podstawie zebranych dowodów Komisja doszła do wniosku, że rabaty warunkowe i wypłaty przyznawane przez Intela zapewniały w rezultacie lojalność strategicznych OEM i MSH. Praktyki te miały skutki wzajemnie się uzupełniające, w tym znaczeniu, że znacznie zmniejszyły zdolność konkurentów do konkurowania w oparciu o zalety produkowanych przez nich CPU x86. Antykonkurencyjne zachowanie Intela spowodowało tym samym ograniczenie wyboru przysługującego konsumentom oraz zmniejszenie motywacji do innowacji.
- 32 Po drugie, w odniesieniu do bezpodstawnych ograniczeń, Komisja utrzymuje, że Intel przyznał trzem OEM, a mianowicie HP, Acerowi i Lenovo, wypłaty, pod warunkiem że owi OEM opóźnią wprowadzenie produktów opartych na procesorach dostarczanych przez AMD (zwanym dalej „CPU produkcji AMD”) lub zrezygnują z ich wprowadzenia lub wprowadzą ograniczenia w dystrybucji tych produktów. W zaskarżonej decyzji stwierdzono, że to zachowanie Intela również spowodowało bezpośrednią szkodę konkurencji i nie stanowi ono przejawu zwykłej konkurencji opartej na zaletach produktu.
- 33 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, że każdy rodzaj spornego zachowania Intela w stosunku do wyżej wymienionych OEM oraz MSH stanowi nadużycie w rozumieniu art. 82 WE, przy czym wszystkie te nadużycia składają się również na ogólną strategię mającą na celu wykluczenie AMD, jedyne znaczącego konkurenta Intela, z rynku procesorów x86. Dlatego też poszczególne nadużycia składają się na jednolite naruszenie w rozumieniu art. 82 WE.
- 34 Na podstawie wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.”), Komisja nałożyła na skarżącą grzywnę w wysokości 1,06 mld EUR (na temat obliczenia grzywny, zob. pkt 1554–1558 poniżej).

D – *Sentencja*

- 35 Sentencja zaskarżonej decyzji ma następujące brzmienie [tłumaczenie nieoficjalne]:

„Artykuł 1

Intel [...] popełnił jednolite i ciągle naruszenie art. 82 [WE] oraz art. 54 porozumienia o EOG w okresie od października 2002 r. do grudnia 2007 r., wdrażając strategię mającą na celu wykluczenie konkurentów z rynku CPU x86, na którą składały się następujące elementy:

- a) przyznawanie rabatów na rzecz Della w okresie od grudnia 2002 r. do grudnia 2005 r., których wysokość była zależna od faktu nabywania przez Della wszystkich CPU x86 od Intela;
- b) przyznawanie rabatów na rzecz HP w okresie od listopada 2002 r. do maja 2005 r., których wysokość była zależna od faktu nabywania przez HP od Intela co najmniej 95% CPU x86 przeznaczonych do produkowanych przez niego komputerów stacjonarnych dla przedsiębiorstw;
- c) przyznawanie rabatów na rzecz NEC w okresie od października 2002 r. do listopada 2005 r., których wysokość była zależna od faktu nabywania przez NEC od Intela co najmniej 80% CPU x86 przeznaczonych do produkowanych przez niego komputerów osobistych;

- d) przyznawanie rabatów na rzecz Lenovo w okresie od stycznia 2007 r. do grudnia 2007 r., których wysokość była zależna od faktu nabywania przez Lenovo od Intela wszystkich CPU x86 przeznaczonych do produkowanych przez niego komputerów przenośnych;
- e) przyznawanie wypłat na rzecz [MSH] w okresie od października 2002 r. do grudnia 2007 r., których wysokość była zależna od sprzedawania przez [MSH] wyłącznie komputerów wyposażonych w CPU x86 produkcji Intela;
- f) przyznawanie wypłat na rzecz HP w okresie od listopada 2002 r. do maja 2005 r., pod warunkiem że: i) HP będzie oferował przeznaczone dla przedsiębiorstw komputery stacjonarne HP wyposażone w CPU x86 produkcji AMD małym i średnim przedsiębiorstwom i klientom z sektorów: administracji państwowej, edukacyjnego i medycznego, a nie dużym przedsiębiorstwom; (ii) HP zabroni swoim partnerom dystrybucyjnym przechowywania zapasów komputerów stacjonarnych HP wyposażonych w CPU x86 produkcji AMD, przeznaczonych dla przedsiębiorstw, w rezultacie czego owe komputery będą dostępne dla klientów wyłącznie na zamówienie od HP (albo bezpośrednio, albo za pośrednictwem partnerów dystrybucyjnych HP pełniących funkcję agentów handlowych); (iii) HP opóźni o sześć miesięcy wprowadzenie swojego komputera stacjonarnego wyposażonego w CPU x86 produkcji AMD, przeznaczonego dla przedsiębiorstw w regionie [Europy, Afryki i Bliskiego Wschodu];
- g) przyznawanie wypłat na rzecz Acera w okresie od września 2003 r. do stycznia 2004 r., pod warunkiem opóźnienia przez Acera wprowadzenia komputera przenośnego wyposażonego w CPU x86 produkcji AMD;
- h) przyznawanie wypłat na rzecz Lenovo w okresie od czerwca 2006 r. do grudnia 2006 r., pod warunkiem że Lenovo opóźni wprowadzenie komputerów przenośnych wyposażonych w CPU x86 produkcji AMD i w końcu zrezygnuje z niego.

Artykuł 2

Za naruszenie opisane w art. 1 na Intel nałożona zostaje grzywna w kwocie 1 060 000 000 EUR [...]

Artykuł 3

Intel [...] niezwłocznie zakończy naruszenie, o którym mowa w art. 1, o ile jeszcze tego nie uczynił.

Intel [...] powstrzyma się od powtarzania działań lub zachowań wspomnianych w art. 1 oraz od podejmowania wszelkich działań lub zachowań mających taki sam lub równoważny przedmiot lub skutek.

[...]"

Przebieg postępowania i żądania stron

- 36 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 22 lipca 2009 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 37 Pismem zarejestrowanym w sekretariacie Sądu w dniu 14 października 2009 r. AMD wniosła o dopuszczenie jej do niniejszej sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania Komisji. Jednakże w dniu 16 listopada 2009 r. AMD poinformowała Sąd o cofnięciu wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta. W rezultacie postanowieniem prezesa ósmej izby Sądu z dnia 5 stycznia 2010 r. AMD została wykreślona ze sprawy w charakterze interwenienta.

- 38 Pismem zarejestrowanym w sekretariacie Sądu w dniu 30 października 2009 r. Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir) (zwana dalej „UFC”) wniosła o dopuszczenie do niniejszej sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania Komisji. Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2010 r. prezes ósmej izby Sądu dopuścił tę interwencję. Pismem zarejestrowanym w sekretariacie Sądu w dniu 22 września 2010 r. UFC poinformowała Sąd, że rezygnuje ze złożenia uwag interwenienta na piśmie, ale że przedstawi uwagi ustne na rozprawie.
- 39 Pismem zarejestrowanym w sekretariacie Sądu w dniu 2 listopada 2009 r. Association for Competitive Technology (zwane dalej „ACT”) złożyło wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania Intela. Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2010 r. prezes ósmej izby Sądu dopuścił tę interwencję. ACT złożyło pismo zawierające uwagi interwenienta w wyznaczonym terminie, a strony główne przedstawiły swe uwagi w jego przedmiocie.
- 40 Ponieważ zmienił się skład izb Sądu, sędzia sprawozdawca został przydzielony do siódmej izby, której w rezultacie przydzielono niniejszą sprawę.
- 41 Decyzją z dnia 18 stycznia 2012 r. Sąd, na podstawie art. 14 § 1 oraz art. 51 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem, przekazał sprawę do rozpoznania siódmej izbie w składzie powiększonym.
- 42 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd zdecydował o otwarciu procedury ustnej oraz w ramach środków organizacji postępowania, o których mowa w art. 64 regulaminu, zadał stronom pytania pisemne oraz wezwał skarżącą i Komisję do przedstawienia pewnych dokumentów. Skarżąca, Komisja oraz ACT udzieliły odpowiedzi na pytania pisemne i przedłożyły objęte żądaniem dokumenty w wyznaczonym terminie.
- 43 Ponieważ odpowiedź UFC na pisemne pytanie Sądu wpłynęła do sekretariatu Sądu po upływie wyznaczonego terminu, postanowieniem z dnia 1 czerwca 2012 r. prezes siódmej izby postanowił jednak dołączyć tę odpowiedź do akt sprawy.
- 44 Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2012 r. Sąd nakazał Komisji, zgodnie z art. 65 lit. b), art. 66 ust. 1 i art. 67 ust. 3 akapit drugi regulaminu postępowania, przedstawić poufną wersję notatki wewnętrznej dotyczącej spotkania pomiędzy pełnomocnikami Komisji i D1, [poufne] z Della, które miało miejsce w dniu 23 sierpnia 2006 r. Komisja zastosowała się do tego żądania w wyznaczonym terminie. Początkowo dokument ten nie został przekazany ani skarżącej, ani interwenientom.
- 45 Intel i Komisja złożyły wniosek o to, aby niektóre poufne informacje zawarte w ich pismach i załącznikach do nich, w tym odpowiedzi na pisemne pytania Sądu, nie zostały przekazane interwenientom. Przekazanie interwenientom wspomnianych pism i załączników zostało ograniczone do wersji jawnych przedstawionych przez skarżącą i Komisję. Interwenienci nie wnieśli zastrzeżeń w tym względzie.
- 46 W dniu 7 czerwca 2012 r. skarżąca, Komisja oraz ACT wzięły udział, w obecności pięciu członków izby siódmej w składzie powiększonym, w nieformalnym spotkaniu w sprawie poufności niektórych danych i organizacji rozprawy.
- 47 Pismem zarejestrowanym w sekretariacie Sądu w dniu 2 lipca 2012 r. skarżąca wskazała, że poszczególni zainteresowani OEM oraz MSH i AMD wyrazili zgodę na ujawnienie dotyczących ich danych, wcześniej oznaczonych jako poufne, podczas tej części rozprawy, która odbywać się będzie publicznie, a także w wersji jawnej przyszłego wyroku – z zastrzeżeniem pewnych wyjątków.
- 48 Na rozprawie, która odbyła się w dniach 3–6 lipca 2012 r., częściowo przy drzwiach zamkniętych, wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania ustne Sądu.

- 49 Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2013 r. procedura ustna została wznowiona. Ponieważ w ramach środków organizacji postępowania Komisja, które ze swej strony zasięgnęła opinii Della, została wysłuchana i nie wniosła w tej kwestii sprzeciwu, Sąd przekazał skarżącej i interwenientom pełną wersję notatki wewnętrznej dotyczącej spotkania z D1, *[poufne]* z Della, i wezwał ich do przedstawienia uwag w przedmiocie tych części rzeczony notatki, które nie zostały im przesłane wcześniej. Skarżąca i ACT zastosowały się do tego żądania w wyznaczonym terminie. UFC nie przedstawiła uwag w wyznaczonym terminie. Wówczas Sąd wezwał Komisję do przedstawienia uwag na temat uwag skarżącej. Komisja zastosowała się do wezwania w wyznaczonym terminie. Sąd wezwał również skarżącą i Komisję do przedstawienia uwag w przedmiocie uwag ACT. Strony te zastosowały się do tego żądania w wyznaczonym terminie. Procedura ustna została następnie zamknięta w dniu 6 maja 2013 r.
- 50 Skarżąca, popierana przez ACT, wniosła do Sądu o:
- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w całości lub w części;
 - tytułem żądania ewentualnego, uchylenie lub znaczne obniżenie kwoty nałożonej grzywny;
 - obciążenie Komisji kosztami.
- 51 Komisja wniosła do Sądu o:
- oddalenie skargi;
 - obciążenie skarżącej kosztami;
 - obciążenie ACT kosztami związanymi z jej interwencją.
- 52 UFC popiera zasadniczo żądania Komisji i wniosła o obciążenie skarżącej kosztami.

Co do prawa

I – W przedmiocie dopuszczalności niektórych załączników

- 53 Komisja podnosi, że niektóre dokumenty przedstawione przez skarżącą w załączeniu do skargi, które odpowiadają zeznaniom złożonym przed sądem w Delaware, przed którym zostało wszczęte postępowanie amerykańskie (zwanym dalej „sądem w Delaware”, zob. pkt 11 powyżej), są niedopuszczalne na mocy art. 43 § 5 regulaminu postępowania, zgodnie z którym „[j]eżeli do pisma procesowego jest załączony, ze względu na obszerność danego dokumentu, tylko wyciąg z niego, cały dokument albo jego kompletny odpis składa się w sekretariacie”.
- 54 Komisja podkreśla, że skarżąca ani nie dostarczyła ani nie zgłosiła do rejestru załączników do zeznań złożonych przed sądem w Delaware. Komisja podkreśla ponadto, że w przypadku części tych zeznań skarżąca przedstawiła tylko wyciągi z transkrypcji zamiast pełnej transkrypcji.
- 55 Na wstępie należy oddalić argumentację Komisji w zakresie, w jakim dotyczy ona zeznań, których transkrypcja została przekazana w całości, lecz bez załączników do nich. Zgodnie bowiem z art. 43 § 5 regulaminu postępowania wystarczy złożyć kompletny dokument w sekretariacie. Przepis ten nie wymaga, aby wszystkie inne dokumenty, do których odnosi się dokument załączony do pisma procesowego, zostały również złożone w sekretariacie. W przypadku, gdyby niektóre fragmenty zeznań, na których opiera się skarżąca, nie były zrozumiałe bez możliwości wglądu do dokumentów,

do których odwołują się świadkowie, miałyby to wpływ jedynie na moc dowodową tych fragmentów zeznań. Nie może to jednak podważyć dopuszczalności zeznań przedstawionych przez skarżącą w załączeniu do skargi.

- 56 W odniesieniu do zeznań, których tylko fragmenty skarżąca przedstawiła w załączeniu do swoich pism, należy wskazać, co następuje.
- 57 Nawet gdyby należało interpretować art. 43 § 5 regulaminu postępowania w ten sposób, iż nakłada on na strony obowiązek złożenia w sekretariacie pełnej wersji każdego dokumentu, którego fragmenty przedstawiają one w załączeniu do pisma procesowego, naruszenie tego obowiązku może w każdym razie zostać naprawione.
- 58 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z pkt 57 lit. d) instrukcji praktycznych dla stron, przyjętych przez Sąd w dniu 5 lipca 2007 r. (Dz.U. L 232, s. 7), z późniejszymi zmianami, nawet brak załączników wymienionych w wykazie podlega naprawieniu. Przedstawienie przez stronę tylko fragmentu dokumentu zamiast całego dokumentu stanowi a fortiori uchybienie podlegające naprawieniu.
- 59 W niniejszej sprawie Sąd wezwał skarżącą, w ramach środków organizacji postępowania, do przedstawienia pełnych wersji wszystkich zeznań, których jedynie fragmenty skarżąca przedstawiła i których pełnej wersji nie złożyła w sekretariacie. Skarżąca spełniła to żądanie w wyznaczonym terminie, a Sąd dał Komisji możliwość przedstawienia na piśmie uwag w przedmiocie tych dokumentów.
- 60 Należy zatem oddalić argument Komisji, że niektóre dokumenty przedstawione przez skarżącą są niedopuszczalne na mocy art. 43 § 5 regulaminu postępowania.

II – W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji

A – Kwestie horyzontalne dotyczące oceny prawnej dokonanej przez Komisję

1. W przedmiocie ciężaru dowodu i wymaganego standardu dowodów

- 61 Skarżąca odwołuje się do orzecznictwa sądów Unii Europejskiej i podkreśla w szczególności, że sprawy z zakresu konkurencji, tego samego rodzaju co niniejsza sprawa, mają charakter karny, co oznacza, że wymagają one wysokiego standardu dowodów i że obowiązują domniemanie niewinności.
- 62 Zgodnie z art. 2 rozporządzenia nr 1/2003 w każdym postępowaniu w sprawie stosowania art. 82 WE ciężar udowodnienia naruszenia tego artykułu spoczywa na stronie lub organie zarzucających naruszenie, czyli w niniejszej sprawie na Komisji. Ponadto, zgodnie z ustalonym orzecznictwem, jeżeli sąd ma wątpliwości, to należy je rozpatrywać na korzyść przedsiębiorstwa będącego adresatem decyzji stwierdzającej naruszenie. Sąd nie może zatem dojść do wniosku, że Komisja wykazała istnienie danego naruszenia w sposób wystarczający pod względem prawnym, jeżeli ma jeszcze co do tego wątpliwości, w szczególności w ramach skargi o stwierdzenie nieważności decyzji nakładającej grzywnę (wyroki Sądu: z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawach połączonych T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00 JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2501, zwany dalej „wyrokiem w sprawach połączonych JFE”, pkt 177; z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie T-112/07 Hitachi i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3871, pkt 58).
- 63 W tej ostatniej sytuacji należy bowiem uwzględnić zasadę domniemania niewinności wynikającą między innymi z art. 6 ust. 2 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”) oraz z art. 47 Karty praw

podstawowych Unii Europejskiej. Zważywszy na charakter omawianych naruszeń, jak również na charakter i stopień surowości związanych z nimi sankcji, zasada domniemania niewinności stosuje się w szczególności do postępowań dotyczących naruszeń reguł konkurencji mających zastosowanie do przedsiębiorstw, które to postępowania mogą prowadzić do wymierzenia grzywnien lub okresowych kar pieniężnych (wyroki Trybunału: z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-199/92 P Hüls przeciwko Komisji, Rec. s. I-4287, pkt 149, 150; w sprawie C-235/92 P Montecatini przeciwko Komisji, Rec. s. I-4539, pkt 175, 176; ww. w pkt 62 wyrok w sprawach połączonych JFE, pkt 178).

- 64 Chociaż Komisja jest zobowiązana do przedstawienia dokładnych i spójnych dowodów na poparcie silnego przekonania, że naruszenie zostało popełnione, należy podkreślić, że nie każdy z dowodów dostarczonych przez Komisję musi koniecznie odpowiadać tym kryteriom w odniesieniu do każdego elementu naruszenia. Wystarczy, żeby zbiór poszlak przywołanych przez tę instytucję oceniany globalnie odpowiadał temu wymogowi, jak wynika to z orzecznictwa dotyczącego wykonania art. 81 WE (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 15 października 2002 r. w sprawach połączonych C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-8375, pkt 513–523). Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach dotyczących wykonania art. 82 WE (wyrok Sądu z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie T-321/05 AstraZeneca przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2805, zwany dalej „wyrokiem w sprawie AstraZeneca”, pkt 477).
- 65 Odnośnie do mocy dowodowej dowodów uwzględnionych przez Komisję należy dokonać rozróżnienia między dwiema sytuacjami.
- 66 Po pierwsze, jeżeli Komisja stwierdza naruszenie reguł konkurencji na podstawie założenia, że ustalonych okoliczności faktycznych nie da się wytłumaczyć inaczej niż zachowaniem niezgodnym z regułami konkurencji, sąd Unii będzie musiał stwierdzić nieważność danej decyzji, gdy zainteresowane przedsiębiorstwa przedstawią argumenty, które stawiają w odmiennym świetle fakty wykazane przez Komisję i które pozwalają tym samym na inne przekonujące wyjaśnienie faktów, na podstawie których Komisja stwierdziła istnienie naruszenia. W takim wypadku nie można bowiem uznać, że Komisja przedstawiła dowód zaistnienia naruszenia prawa konkurencji (zob. podobnie wyrok z dnia 28 marca 1984 r. w sprawach połączonych 29/83 i 30/83 Compagnie royale asturienne des mines i Rheinzink przeciwko Komisji, Rec. s. 1679, pkt 16; wyrok z dnia 31 marca 1993 r. w sprawach połączonych C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 i od C-125/85 do C-129/85 Ahlström Osaakehtiö i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-1307, pkt 126, 127).
- 67 Po drugie, w sytuacji gdy Komisja opiera się na dowodach, które co do zasady są wystarczające do wykazania istnienia naruszenia, zainteresowane przedsiębiorstwo nie może poprzestać na wskazaniu możliwości zaistnienia okoliczności, która mogłaby mieć wpływ na moc dowodową rzeczonych dowodów, aby to na Komisji spoczął ciężar udowodnienia, że okoliczność ta nie mogła mieć wpływu na ich moc dowodową. Wprost przeciwnie, z wyjątkiem sytuacji, gdy zainteresowane przedsiębiorstwo zostaje pozbawione możliwości dostarczenia takiego dowodu w wyniku zachowania samej Komisji, to właśnie zainteresowane przedsiębiorstwo powinno wykazać w wymagany prawem sposób z jednej strony zaistnienie okoliczności, na którą się ono powołuje, a z drugiej strony, że okoliczność ta podważa moc dowodową dowodów, na których oparła się Komisja (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie T-141/08 E.ON Energie przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5761, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 68 To właśnie w świetle powyższych rozważań należy zbadać, czy Komisja dowiodła w sposób wymagany prawem okoliczności przytoczone w zaskarżonej decyzji, mając na względzie zarzuty skarżącej.

2. W przedmiocie kwalifikacji prawnej rabatów lub wypłat przyznawanych w zamian za wyłączność zaopatrywania się

69 W motywie 924 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, że wysokość rabatów przyznanych na rzecz Della, HP, NEC i Lenovo była de facto związana z warunkiem, że przedsiębiorstwa te będą zaopatrywać się u Intela w celu pokrycia całego lub prawie całego zapotrzebowania na CPU x86, przynajmniej w określonym segmencie, z związku z czym swoboda wyboru tych przedsiębiorstw była ograniczona. W odniesieniu do wypłat Intela na rzecz MSH Komisja stwierdziła w tym samym motywie, że owe wypłaty były uzależnione od warunku, że MSH będzie sprzedawać wyłącznie komputery zawierające CPU x86 Intela, a zatem ograniczały one swobodę wyboru MSH. Komisja wskazała w motywie 925 zaskarżonej decyzji, że w braku obiektywnego uzasadnienia te ustalenia są wystarczające do wykazania naruszenia art. 82 WE.

70 Skarżąca kwestionuje dokonaną przez Komisję kwalifikację prawną przyznanych wypłat. W istocie skarżąca podnosi, że Komisja była zobowiązana do dokonania oceny ogólnego kontekstu faktycznego w celu ustalenia, czy zarzucane rabaty i wypłaty mogły ograniczać konkurencję. Zanim Komisja uzna, że przyznanie rabatów jest sprzeczne z art. 82 WE, powinna ona wykazać, że rabaty te rzeczywiście mogły spowodować wykluczenie konkurentów z rynku ze szkodą dla konsumentów. W przypadku, gdy chodzi o zachowanie przeszłe, Komisja powinna udowodnić, że zarzucane porozumienia rzeczywiście doprowadziły do wykluczenia konkurentów.

71 Komisja podnosi, że sporne rabaty stanowią „rabaty lojalnościowe w rozumieniu orzecznictwa Hoffmann-La Roche” wynikającego z wyroku Trybunału z dnia 13 lutego 1979 r. w sprawie 85/76 Hoffmann-La Roche przeciwko Komisji (Rec. s. 461, zwanego dalej „wyrokiem w sprawie Hoffmann-La Roche”). Uważa ona, że w przypadku tego rodzaju praktyki nie jest konieczne ustalenie w indywidualnych przypadkach skutku w postaci rzeczywistego lub potencjalnego wykluczenia.

a) W przedmiocie rabatów przyznawanych OEM w zamian za pełną lub prawie pełną wyłączność zaopatrywania się

1) W przedmiocie kwalifikacji prawnej

72 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w przypadku przedsiębiorstwa zajmującego na rynku pozycję dominującą związane nabywców – choćby na ich życzenie – obowiązkiem lub obietnicą zaopatrywania się wyłącznie w tym przedsiębiorstwie w celu pokrycia całości lub znacznej części ich zapotrzebowania stanowi nadużycie pozycji dominującej w rozumieniu art. 82 WE, bez względu na to, czy to zobowiązanie zostało zaciągnięte bez dodatkowych zastrzeżeń, czy też w zamian za przyznanie rabatu (ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 89; wyrok Sądu z dnia 9 września 2010 r. w sprawie T-155/06 Tomra Systems i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4361, zwany dalej „wyrokiem Sądu w sprawie Tomra”, pkt 208).

73 To samo dotyczy sytuacji, w której takie przedsiębiorstwo, nie nakładając na nabywców formalnego obowiązku, stosuje, na mocy porozumień zawartych z tymi nabywcami albo jednostronnie, system rabatów lojalnościowych, to znaczy upustów przyznawanych pod warunkiem, że klient, niezależnie od wielkości swych zakupów, zaopatruje się celem pokrycia całości lub istotnej części swojego zapotrzebowania u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą (ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 89; wyrok Trybunału z dnia 19 kwietnia 2012 r. w sprawie C-549/10 P Tomra Systems i in. przeciwko Komisji, zwany dalej „wyrokiem Trybunału w sprawie Tomra”, pkt 70).

74 Jeśli chodzi konkretnie o uznanie przyznawania rabatów przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą za nadużycie, należy rozróżnić trzy kategorie rabatów (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 9 listopada 1983 r. w sprawie 322/81 Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin przeciwko

Komisji, Rec. s. 3461, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Michelin I”, pkt 71–73; z dnia 15 marca 2007 r. w sprawie C-95/04 P British Airways przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-2331, zwany dalej „wyrokiem Trybunału w sprawie British Airways”, pkt 62, 63, 65, 67 i 68).

- 75 Po pierwsze, systemy rabatów ilościowych (zwanymi dalej „rabatami ilościowymi”) związanych wyłącznie z wielkością zakupów dokonywanych u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą są zazwyczaj uważane za niewywołujące skutku wykluczającego zakazanego przez art. 82 WE. Jeżeli zwiększenie dostarczanych ilości pociąga za sobą obniżenie kosztów dostawcy, wtedy ma on prawo, poprzez zaoferowanie korzystniejszej ceny, przenieść to obniżenie kosztów na swego klienta. Rabaty ilościowe powinny być więc odzwierciedleniem zwiększonej efektywności i ekonomii skali osiągniętych przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą (zob. wyrok Sądu z dnia 30 września 2003 r. w sprawie T-203/01 Michelin przeciwko Komisji, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Michelin II”, Rec. s. II-4071, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 76 Po drugie, istnieją rabaty, których przyznanie jest związane z warunkiem, że klient będzie zaopatrywał się – celem pokrycia całości lub znacznej części swojego zapotrzebowania – u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą. Tego rodzaju rabaty, w odniesieniu do których Komisja posługuje się wyrażeniem „rabaty lojalnościowe w rozumieniu orzecznictwa Hoffmann-La Roche”, będą nazywane dalej „rabatami za wyłączność”. Należy podkreślić, że wyrażenie to będzie również stosowane do rabatów, które nie są związane z warunkiem zaopatrywania się w 100%, ale z warunkiem, by klient zaopatrywał się – w celu zaspokojenia znacznej części swojego zapotrzebowania – u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą.
- 77 Takie rabaty za wyłączność, stosowane przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą, są sprzeczne z celem niezakłóconej konkurencji na wspólnym rynku, ponieważ nie opierają się – poza wyjątkowymi okolicznościami – na żadnym usprawiedliwiającym tę korzyść finansową świadczeniu gospodarczym, lecz mają za cel pozbawienie nabywcy możliwości wyboru źródła zaopatrzenia lub jej ograniczenie i zamknięcie innym producentom dostępu do rynku (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 90; ww. w pkt 72 wyrok Sądu w sprawie Tomra, pkt 209). Tego rodzaju rabaty mają bowiem na celu zapobieżenie, poprzez przyznawanie korzyści finansowych, zaopatrywaniu się przez klientów u konkurencyjnych producentów (ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 90; ww. w pkt 72 wyrok Sądu w sprawie Tomra, pkt 210).
- 78 Po trzecie, istnieją jeszcze inne systemy rabatowe, w ramach których przyznanie zachęty finansowej nie jest bezpośrednio związane z warunkiem wyłącznego lub prawie wyłącznego zaopatrywania się u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą, lecz gdzie mechanizm przyznawania rabatu również może mieć skutek promujący lojalność (zwane dalej „rabatami należącymi do trzeciej kategorii”). Ta kategoria rabatów obejmuje między innymi systemy rabatowe zależne od realizacji indywidualnych celów sprzedaży, które to systemy nie stanowią rabatów za wyłączność, ponieważ nie zawierają żadnego zobowiązania do wyłączności ani do pokrywania określonej części swojego zapotrzebowania u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą. W celu ustalenia, czy stosowanie takiego rabatu stanowi nadużycie pozycji dominującej, należy ocenić wszystkie okoliczności, a w szczególności kryteria i warunki przyznawania rabatu, oraz zbadać, czy rabat ten ma na celu – poprzez przyznanie korzyści, która nie opiera się na żadnym usprawiedliwiającym ją świadczeniu gospodarczym – pozbawienie nabywcy możliwości wyboru źródła zaopatrzenia lub jej ograniczenie, zamknięcie konkurentom dostępu do rynku lub też wzmocnienie pozycji dominującej poprzez naruszenie konkurencji (zob. podobnie ww. w pkt 74 wyrok w sprawie Michelin I, pkt 73; ww. w pkt 74 wyrok Trybunału w sprawie British Airways, pkt 65 i 67; ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 71).
- 79 Rabaty przyznane przez Intela dla Della, HP, NEC i Lenovo, opisane przez Komisję w szczególności w art. 1 lit. a) –d) zaskarżonej decyzji, są rabatami, które należą do drugiej kategorii, mianowicie są rabatami za wyłączność. Zgodnie z ustaleniami Komisji, które wynikają z zaskarżonej decyzji, chodziło bowiem o rabaty, które były związane z warunkiem, aby klient zaopatrywał się u Intela, przynajmniej

w określonym segmencie, zaspokajając albo całość swojego zapotrzebowania na CPU x86, jak było w przypadku Della i Lenovo, albo znaczną część swojego zapotrzebowania, mianowicie 95% w przypadku HP i 80% w przypadku NEC.

- 80 Należy zauważyć, że – wbrew temu, co twierdzi skarżąca – uznanie za nadużycie rabatu za wyłączność nie zależy od oceny okoliczności danego przypadku pozwalającej wykazać potencjalny skutek w postaci wykluczenia.
- 81 Jak wynika bowiem z ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche (pkt 89 i 90), tego rodzaju rabat stanowi nadużycie pozycji dominującej, jeśli nie ma obiektywnego uzasadnienia dla jego przyznania. Trybunał nie ustanowił wymogu wykazania zdolności ograniczenia konkurencji w zależności od okoliczności danej sprawy.
- 82 Co więcej, jak wynika z ww. w pkt 74 wyroku w sprawie Michelin I i z ww. w pkt 74 wyroku Trybunału w sprawie British Airways, ocena wszystkich okoliczności danej sprawy konieczna jest tylko w przypadku rabatów należących do trzeciej kategorii. W pkt 71 ww. w pkt 74 wyroku w sprawie Michelin I Trybunał przypomniał bowiem orzecznictwo, zgodnie z którym rabat mający na celu zapobiec, poprzez przyznanie korzyści finansowych, zaopatrywaniu się klientów u konkurencyjnych producentów, stanowi nadużycie w rozumieniu art. 82 WE. Następnie w pkt 72 tego wyroku Trybunał stwierdził, że system rabatowy będący przedmiotem tamtej sprawy nie stanowił ani zwykłego rabatu ilościowego, ani systemu zawierającego zobowiązanie do wyłączności lub do pokrywania pewnej części zapotrzebowania u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą. Wreszcie Trybunał orzekł w pkt 73 tego wyroku, że należało „zatem” zbadać wszystkie okoliczności, a w szczególności kryteria i warunki przyznawania rabatów.
- 83 W ww. w pkt 74 wyroku Trybunału w sprawie British Airways Trybunał przypomniał w pierwszej kolejności w pkt 62 orzecznictwo wywodzące się z ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche, a w drugiej kolejności wskazał na różnicę między okolicznościami faktycznymi leżącymi u podstaw tego ostatniego wyroku i okolicznościami faktycznymi leżącymi u podstaw ww. w pkt 74 wyroku w sprawie Michelin I, podkreślając w pkt 65, że wyrok ten dotyczył rabatów, które nie wiązały się ze strony klientów przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą z żadnym zobowiązaniem do wyłączności lub pokrycia pewnej części ich zapotrzebowania u tego przedsiębiorstwa. Następnie Trybunał wskazał w pkt 67, iż z orzecznictwa wynika, że w celu ustalenia, czy przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą nadużyło tej pozycji, stosując taki system rabatów „jak opisany w pkt 65 niniejszego wyroku”, ocenie poddać należy wszystkie okoliczności. Wreszcie w pkt 68 Trybunał orzekł, że konieczność zbadania, czy rabaty mogły wywoływać skutek w postaci wykluczenia, dotyczyła systemu rabatów lub premii „niebędących ani rabatami, ani premiami ilościowymi, ani też rabatami lub premiami za lojalność w rozumieniu ww. wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche”.
- 84 Wynika z tego, że zgodnie z orzecznictwem wszystkie okoliczności należy zbadać jedynie w przypadku rabatów należących do trzeciej kategorii, a nie w przypadku rabatów za wyłączność należących do drugiej kategorii.
- 85 Podejście to jest uzasadnione faktem, że rabaty za wyłączność przyznawane przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą mają ze swej natury zdolność ograniczenia konkurencji.
- 86 Zdolność do wiązania klientów z przedsiębiorstwem zajmującym pozycję dominującą jest bowiem nierozłącznie związana z rabatami za wyłączność. Fakt, iż przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą przyznaje rabat w zamian za zaspokajanie u niego całości lub znacznej części zapotrzebowania klienta oznacza, że przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą przyznaje korzyść finansową mającą na celu zapobieżenie zaopatrywaniu się klientów u konkurencyjnych producentów. Nie ma zatem potrzeby badać okoliczności niniejszej sprawy w celu ustalenia, czy rabat ten prowadzi do uniemożliwienia klientom zaopatrywania się u konkurentów.

- 87 Ponadto należy podkreślić, że rabaty za wyłączność przyznawane przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą posiadają ze swej natury zdolność wykluczania konkurentów. Korzyści finansowe przyznawane w celu zachęcenia klienta do zaopatrywania się – celem pokrycia całości lub znacznej części jego zapotrzebowania – u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą oznaczają w przypadku tego klienta zachętę do niezaopatrywania się, w odniesieniu do tej części jego zapotrzebowania, której dotyczy warunek wyłączności, u konkurentów przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą.
- 88 W tym kontekście należy zaznaczyć, że skutek w postaci wykluczenia występuje nie tylko wówczas, gdy dostęp do rynku zostanie uniemożliwiony konkurentom, lecz również wtedy, gdy ów dostęp zostanie utrudniony (zob. podobnie ww. w pkt 74 wyrok Trybunału w sprawie Michelin I, pkt 85; wyrok Trybunału z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie C-52/09 TeliaSonera Sverige, Zb.Orz. s. I-527, zwany dalej „wyrokiem w sprawie TeliaSonera”, pkt 63; i ww. w pkt 75 wyrok w sprawie Michelin II, pkt 244). Zachęta finansowa udzielona przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą celem skłonienia klienta do tego, aby nie zaopatrywał się – w celu zaspokojenia tej części swego zapotrzebowania, której dotyczy warunek wyłączności – u jego konkurentów, może przez sam swój charakter utrudniać dostęp do rynku tym konkurentom.
- 89 Chociaż warunki wyłączności mogą, co do zasady, wywierać skutki korzystne dla konkurencji, tak że w normalnej sytuacji wolnej konkurencji na rynku należy oceniać ich wpływ na rynek w ich szczególnym kontekście (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 28 lutego 1991 r. w sprawie C-234/89 Delimitis, Rec. s. I-935, pkt 14–27), względów tych nie można dopuścić w przypadku rynku, na którym właśnie z uwagi na pozycję dominującą zajmowaną przez jeden z podmiotów konkurencja jest już ograniczona (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie C-310/93 P BPB Industries i British Gypsum przeciwko Komisji, Rec. s. I-865, zwany dalej „wyrokiem Trybunału w sprawie BPB Industries i British Gypsum”, pkt 11; opinia rzecznika generalnego P. Légera w tej sprawie, Rec. s. I-867, pkt 42–45).
- 90 Rozwiązanie to uzasadnione jest szczególną odpowiedzialnością, która ciąży na przedsiębiorstwie zajmującym pozycję dominującą, aby nie naruszać skutecznej i niezakłóconej konkurencji na wspólnym rynku, oraz faktem, że jeżeli podmiot gospodarczy ma silną pozycję na rynku, warunki dostaw na zasadzie wyłączności dotyczące znacznej części zakupów klienta stanowią niedopuszczalną przeszkodę w dostępie do rynku (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 1 kwietnia 1993 r. w sprawie T-65/89 BPB Industries i British Gypsum przeciwko Komisji, Rec. s. II-389, zwany dalej „wyrokiem Sądu w sprawie BPB Industries i British Gypsum”, pkt 65–68). W takim bowiem przypadku wyłączność zaopatrywania się prowadzi dodatkowo do naruszenia struktury konkurencyjnej rynku. Zatem pojęcie nadużycia oznacza w zasadzie każde zobowiązanie do zaopatrywania się na zasadzie wyłączności zaciągnięte na korzyść przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 120, 121 i 123; ww. w pkt 89 wyrok Trybunału w sprawie BPB Industries i British Gypsum, pkt 11; ww. w pkt 89 opinia rzecznika generalnego P. Légera w tej sprawie, pkt 46 i 47).
- 91 Poza tym należy też stwierdzić, że silna pozycja dominująca, taka jak pozycja skarżącej, wiąże się nierozdzielnie z tym, że dla znacznej części popytu nie istnieje odpowiedni substytut produktu dostarczanego przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą. Dostawca zajmujący pozycję dominującą jest wobec tego w znacznym stopniu nieodzownym partnerem handlowym (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 41; ww. w pkt 74 wyrok Trybunału w sprawie British Airways, pkt 75; ww. w pkt 72 wyrok Sądu w sprawie Tomra, pkt 269). W niniejszej sprawie skarżąca nie podważa twierdzeń przedstawionych w zaskarżonej decyzji, zgodnie z którymi w okresie naruszenia stwierdzonego w niniejszej sprawie zajmowała ona na rynku pozycję nieodzownego partnera handlowego.

- 92 Pozycja nieodzownego partnera handlowego oznacza, że klienci będą w każdym razie zaopatrywać się w zakresie części ich zapotrzebowania u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą (zwanej dalej „udziałem niepodważalnym”). Konkurent przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą nie jest zatem w stanie konkurować o możliwość pokrycia całego zapotrzebowania klienta, lecz jedynie w zakresie części zapotrzebowania przekraczającej udział niepodważalny (zwanej dalej „udziałem podważalnym”). Udział podważalny stanowi więc część zapotrzebowania klienta, która może rzeczywiście zostać przeniesiona na konkurenta przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą w okresie referencyjnym, jak podnosi Komisja w motywie 1009 zaskarżonej decyzji. Przyznawanie rabatów za wyłączność przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą utrudnia konkurentowi dostarczanie jego własnych produktów klientom tego przedsiębiorstwa. Gdyby bowiem klient przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą zaopatrywał się u konkurenta, nie przestrzegając warunku wyłączności lub prawie wyłączności, ryzykowałby utratę nie tylko rabatu za sztuki, które zostały przeniesione do tego konkurenta, lecz całości rabatu za wyłączność.
- 93 Do złożenia atrakcyjnej oferty nie wystarczy zatem, aby konkurent przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą zaoferował atrakcyjne warunki dotyczące produktów, które może sam dostarczyć klientowi, ale musi on również zaoferować temu klientowi rekompensatę za utratę rabatu za wyłączność. W celu złożenia atrakcyjnej oferty konkurent musi więc przyznać rabat, który przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą przyznaje w zakresie całego lub prawie całego zapotrzebowania klienta, w tym za udział niepodważalny, wyłącznie w ramach udziału podważalnego. W ten sposób przyznanie rabatu za wyłączność przez nieodzownego partnera handlowego utrudnia ze strukturalnego punktu widzenia konkurentowi przedstawienie oferty po atrakcyjnej cenie, a co za tym idzie, utrudnia dostęp do rynku. Przyznanie rabatu za wyłączność pozwala przedsiębiorstwu zajmującemu pozycję dominującą wykorzystywać swoją siłę gospodarczą w zakresie niepodważalnego udziału w popycie ze strony klienta jako dźwignię pozwalającą zdobyć również udział podważalny, utrudniając w ten sposób konkurentowi dostęp do rynku.
- 94 Wreszcie należy zauważyć, że dominujące przedsiębiorstwo może uzasadniać stosowanie systemu rabatów za wyłączność, w szczególności poprzez wykazanie, że jego zachowanie jest obiektywnie konieczne lub że potencjalne skutki w postaci wykluczenia, które działanie to powoduje, mogą zostać zrównoważone przez – a nawet mogą nad nimi przeważać – korzyści pod względem efektywności, z których mają pożytek również konsumenci (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 90; ww. w pkt 74 wyrok Trybunału British Airways, pkt 85 i 86; wyrok Trybunału z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie C-209/10 Post Danmark, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Post Danmark”, pkt 40 i 41 oraz przytoczone tam orzecznictwo). Tymczasem w niniejszej sprawie skarżąca nie wysuwa żadnego argumentu w tym zakresie.

2) W przedmiocie argumentów skarżącej

2.1) W przedmiocie argumentów, zgodnie z którymi Komisja jest zobowiązana do przeprowadzenia analizy okoliczności danego przypadku w celu wykazania co najmniej potencjalnego skutku w postaci wykluczenia

- 95 Skarżąca podnosi, że Komisja jest zobowiązana do przeprowadzenia analizy okoliczności danego przypadku w celu wykazania co najmniej potencjalnego skutku w postaci wykluczenia.
- 96 Po pierwsze, skarżąca opiera się na pkt 73 ww. w pkt 74 wyroku w sprawie Michelin I i na pkt 67 ww. w pkt 74 wyroku Trybunału w sprawie British Airways. Punkty te dotyczą jednak rabatów należących do trzeciej kategorii, a zatem nie są istotne w odniesieniu do rabatów za wyłączność.
- 97 W tym względzie należy oddalić podniesiony na rozprawie argument skarżącej, według którego Trybunał zrezygnował z rozróżnienia pomiędzy rabatami za wyłączność i rabatami należącymi do trzeciej kategorii, wynikającego z ww. w pkt 73 wyroku Trybunału w sprawie Tomra. Prawdą jest, że

w pkt 70 tego wyroku Trybunał przypomniał najpierw sformułowanie przytoczone w pkt 73 powyżej, zgodnie z którym stosowanie systemu rabatów lojalnościowych przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą stanowiło nadużycie, a następnie dodał w pkt 71, że „[w] tym względzie należało najpierw ocenić wszystkie okoliczności [...]”. Jednakże, jak Komisja słusznie podniosła, z kontekstu wyroku wynika, że, czyniąc to, Trybunał nie rozszerzył zakresu analizy okoliczności rozpatrywanego przypadku na rabaty za wyłączność. Rozważania zawarte w pkt 70 i 71 tego wyroku, w których Trybunał przypomniał orzecznictwo, zawarte są bowiem w analizie zarzutu trzeciego, który nie dotyczył system rabatów za wyłączność, lecz systemu rabatów należących do trzeciej kategorii, to znaczy systemu zindywidualizowanych rabatów udzielanych z mocą wsteczną (ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 73, 74, 77, 78; opinia rzecznika generalnego J. Mazáka w tej sprawie, pkt 27).

- 98 Po drugie, skarżąca powołuje się na wyrok Trybunału z dnia 14 października 2010 r. w sprawie C-280/08 P Deutsche Telekom przeciwko Komisji (Zb.Orz. s. I-9555, zwany dalej „wyrokiem Trybunału w sprawie Deutsche Telekom”, pkt 175), ww. w pkt 88 wyrok w sprawie TeliaSonera (pkt 28), a także na ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Post Danmark (pkt 26). W wyrokach tych Trybunał orzekł, że „aby ustalić, czy przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą nadużyło tej pozycji poprzez stosowanie praktyk cenowych, należy poddać ocenie wszystkie okoliczności [...]”.
- 99 Jednakże zakres tego orzecznictwa jest ograniczony do praktyk cenowych i nie ma wpływu na kwalifikację prawną rabatów za wyłączność. Wyżej wymieniony w pkt 98 wyrok Trybunału w sprawie Deutsche Telekom i ww. w pkt 88 wyrok w sprawie TeliaSonera dotyczyły bowiem praktyk w zakresie zaniżania marży, a ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Post Danmark dotyczył praktyk w zakresie niskich cen, w związku z czym te trzy sprawy miały za przedmiot praktyki cenowe. Tymczasem niniejsza sprawa nie dotyczy praktyki cenowej. Jeśli chodzi o rabaty Intela przyznawane poszczególnym OEM, zarzut czyniony skarżącą w zaskarżonej decyzji nie opiera się na konkretnej wysokości rabatów, a zatem na cenach stosowanych przez skarżącą, ale na tym, że ich przyznanie było uzależnione od spełnienia warunku zaopatrywania się wyłącznie lub prawie wyłącznie u skarżącej. Odmienne traktowanie rabatów za wyłączność i praktyk cenowych jest uzasadnione faktem, że w odróżnieniu od zachęty do zaopatrywania się na zasadzie wyłączności, poziomu cen, jako takiego, nie można uznać za bezprawny.
- 100 W tym względzie należy również oddalić argument skarżącej, podniesiony podczas rozprawy, zgodnie z którym w ww. w pkt 94 wyroku w sprawie Post Danmark rabaty lojalnościowe traktuje się w sposób porównywalny z rabatami, których dotyczy niniejsza sprawa. W tamtej sprawie postępowanie przed Trybunałem dotyczyło bowiem praktyki Post Danmark w stosunku do byłych klientów jej głównego konkurenta, polegającej na stosowaniu wobec nich innych cen niż wobec klientów istniejących, przy czym Post Danmark nie była w stanie uzasadnić ani tych znacznych różnic w swych warunkach taryfowych, ani rabatów względami dotyczącymi kosztów, a wspomniana praktyka została uznana przez duński organ ochrony konkurencji za „pierwotną dyskryminację cenową” (ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Post Danmark, pkt 8). Tymczasem powyższy opis praktyk antykonkurencyjnych nie zawiera żadnego odniesienia do systemu rabatów za wyłączność. Przeciwnie, postępowanie, w ramach którego dokonano odesłania prejudycjalnego, dotyczyło wyłącznie istnienia nadużycia z powodu zastosowania wybiórczo niskich cen (ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Post Danmark, pkt 15–17). Tak więc w odpowiedzi na postawione mu pytanie prejudycjalne Trybunał ustosunkował się jedynie do kwestii, w jakich okolicznościach politykę niskich cen należy uznać za stanowiącą nadużycie wykluczające sprzeczne z art. 82 WE (ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Post Danmark, pkt 19).
- 101 Należy więc oddalić tę argumentację skarżącej.

2.2) W przedmiocie argumentu, zgodnie z którym Komisja jest zobowiązana do wykazania konkretnych skutków w postaci wykluczenia

- 102 Skarżąca podnosi, że w sytuacji, gdy dane zachowanie należy do przeszłości, Komisja jest zobowiązana do wykazania konkretnych skutków w postaci wykluczenia. Komisja niesłusznie nie wzięła pod uwagę braku konkretnych antykonkurencyjnych skutków praktyk skarżącej. Ponadto skarżąca podnosi, że Komisja powinna wykazać istnienie związku przyczynowego pomiędzy zarzucanymi praktykami a skutkami na rynku.
- 103 Przede wszystkim należy stwierdzić, że nawet w ramach analizy okoliczności rozpatrywanego przypadku Komisja musi jedynie wykazać to, czy praktyka może ograniczyć konkurencję (zob. podobnie ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 68; ww. w pkt 88 wyrok w sprawie TeliaSonera, pkt 64). Mechanizm rabatu za wyłączność przyznanego przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą, które jest nieodzownym partnerem handlowym, pozwala mu wykorzystać niepodważalny udział w popycie ze strony klienta jako dźwignię pozwalającą zdobyć również udział podważalny (zob. pkt 93 powyżej). W przypadku takiego mechanizmu handlowego nie ma potrzeby przeprowadzania analizy konkretnego wpływu, jaki rabaty te wywarły na konkurencję (zob. podobnie ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 79).
- 104 Następnie zważywszy, że nie jest konieczne wykazanie konkretnych skutków rabatów, należy dojść do wniosku, że Komisja nie jest również zobowiązana do wykazania istnienia związku przyczynowego między zarzucanymi praktykami i konkretnymi skutkami na rynku. Zatem podniesiona przez skarżącą okoliczność, że klienci zaopatrywali się wyłącznie u niej ze względów handlowych całkowicie niezależnych od rabatów, nawet zakładając, że została ona wykazana, nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że rabaty te mogą zachęcać klientów do zaopatrywania się na zasadzie wyłączności.
- 105 Wreszcie należy podkreślić, że a fortiori Komisja nie jest zobowiązana do wykazania ani bezpośredniej szkody wyrządzonej konsumentom, ani związku przyczynowego pomiędzy taką szkodą a praktykami zarzucanymi w zaskarżonej decyzji. Jak wynika bowiem z orzecznictwa, art. 82 WE nie dotyczy wyłącznie praktyk, które mogą spowodować bezpośrednią szkodę dla konsumentów, lecz również tych praktyk, które wyrządzają im szkodę, naruszając strukturę skutecznej konkurencji (ww. w pkt 74 wyrok Trybunału w sprawie British Airways, pkt 106).

2.3) W przedmiocie argumentu dotyczącego braku obowiązków formalnych

- 106 Skarżąca podnosi, że rabaty będące przedmiotem sporu w niniejszej sprawie nie wiązały się z formalnymi lub wiążącymi obowiązkami zachowania wyłączności. Tymczasem jak wynika z ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche (pkt 89), przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą nadużywa tej pozycji, jeśli stosuje system rabatów za wyłączność, nawet „nie nakładając na nabywców formalnego obowiązku”. W tym względzie Komisja słusznie podkreśla, że zachęta do działań antykonkurencyjnych wiążąca się z rabatami za wyłączność nie wynika z formalnego obowiązku zaopatrywania się wyłącznie lub niemalże wyłącznie u przedsiębiorstwa dominującego, lecz z uzyskanych korzyści finansowych lub strat finansowych, których uniknęło się, dzięki tym transakcjom kupna. Tak więc wystarczy, że przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą w wiarygodny sposób zasygnalizuje klientowi, że przyznanie korzyści finansowej zależy od tego, aby klient ten zaopatrywał się wyłącznie lub prawie wyłącznie w tym przedsiębiorstwie.

2.4) W przedmiocie argumentu dotyczącego znaczenia wysokości rabatów

- 107 Skarżąca twierdzi, że Komisja nie uwzględniła wielkości rabatów przyznawanych przez Intela na rzecz OEM w zamian za wyłączne lub prawie wyłączne zaopatrywanie się i że nielogiczne jest karanie za bardzo niskie rabaty (w wysokości na przykład 1 USD), które AMD mogła przebić.

- 108 Tymczasem, jak słusznie zaznacza Komisja, to nie poziom rabatów jest rozpatrywany w zaskarżonej decyzji, ale wyłączość, w zamian za którą zostały one przyznane. Tak więc wystarczy, że rabat może zachęcić klienta do zaopatrywania się wyłącznie w danym przedsiębiorstwie, niezależnie od tego, czy konkurencyjny dostawca mógł przyznać klientowi rekompensatę z racji utraty rabatu w przypadku zmiany dostawcy.
- 109 Nie ma zatem potrzeby badania kwestii, czy w czysto teoretycznym przykładzie rabatu w wysokości zaledwie 1 USD, jaki przedstawiła skarżąca, taki minimalny rabat może stanowić dla klienta zachętę do przestrzegania warunku wyłączności. W niniejszym przypadku Komisja wykazała bowiem w sposób wymagany prawem, że skarżąca przyznawała na rzecz OEM rabaty, których wysokość sięgała milionów dolarów rocznie. Ponadto Komisja wykazała w sposób wymagany prawem, że rabaty te były przyznawane, przynajmniej częściowo, w zamian za wyłączność (zob. pkt 444–584, 673–798, 900–1017, 1145–1208 i 1381–1502 poniżej). Te okoliczności wystarczają, aby dojść do wniosku, że rozpatrywane w zaskarżonej decyzji rabaty za wyłączność mogły zachęcać OEM do zaopatrywania się wyłącznie u Intela.

2.5) W przedmiocie argumentu dotyczącego znaczenia czasu obowiązywania

- 110 Zdaniem skarżącej należy wziąć pod uwagę krótki czasu obowiązywania jej umów zaopatrzenia, a także okoliczność, że niektóre z tych umów mogły zostać rozwiązane za 30-dniowym okresem wypowiedzenia.
- 111 Ów argument również winien zostać oddalony. W tym względzie należy przypomnieć, że zasadniczo wszelka zachęta finansowa do zaopatrywania się na zasadzie wyłączności stanowi dodatkowe naruszenie struktury konkurencyjnej rynku, w związku z czym powinna zostać uznana za nadużycie w zakresie, w jakim zostaje wprowadzona w życie przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą (zob. pkt 90 powyżej).
- 112 Odnośnie do argumentu opartego na możliwości rozwiązania niektórych umów z zachowaniem krótkiego okresu wypowiedzenia, należy podkreślić, że uprawnienie do rozwiązania umowy w żaden sposób nie stanowi przeszkody w skutecznym stosowaniu umowy, dopóki strona nie skorzysta z możliwości jej rozwiązania (ww. w pkt 90 wyrok Sądu w sprawie BPB Industries i British Gypsum, pkt 73).
- 113 Ponadto należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie w przypadku wszystkich OEM i MSH łączny okres, w którym rabaty za wyłączność były stosowane, nie był krótki. Okres ten wynosił bowiem od około roku w przypadku Lenovo aż do ponad pięciu lat w przypadku MSH. W tym zakresie należy podkreślić, że zachęta dla klientów do zaopatrywania się – celem pokrycia całego lub prawie całego zapotrzebowania – u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą trwa tak długo, jak długo przedsiębiorstwo to przyznaje rabaty za wyłączność, i to niezależnie od tego, czy została zawarta umowa długoterminowa, czy też kilka kolejnych umów krótkoterminowych następuje po sobie (zob. również pkt 195 poniżej).

2.6) W przedmiocie argumentu dotyczącego niewielkiej części rynku objętej zarzucanym zachowaniem

- 114 Skarżąca podnosi, że Komisja powinna była uwzględnić fakt, iż zakwestionowane w zaskarżonej decyzji praktyki dotyczyły jedynie niewielkiej części rynku CPU x86, mianowicie między 0,3% a 2% rocznie.
- 115 Tytułem wstępu należy zauważyć, że ze względów, które zostaną przedstawione w pkt 187–194 poniżej, tego rodzaju argument nie odpowiada faktom, ponieważ metoda obliczeń zastosowana przez skarżącą w celu otrzymania tych wielkości ma charakter błędny.

- 116 Co więcej, ewentualnie niewielki rozmiar części rynku, których dotyczą rozpatrywane praktyki, nie może stanowić istotnego argumentu. Jeśli chodzi bowiem o zachowania przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą na rynku, którego struktura konkurencyjna jest już z tego względu osłabiona, wszelkie dodatkowe ograniczenia tej struktury konkurencyjnej mogą stanowić nadużycie pozycji dominującej (ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 123). Trybunał odrzucił więc stosowanie kryterium „odczuwalnego wpływu” lub progę de minimis na podstawie art. 82 WE (ww. w pkt 97 opinia rzecznika generalnego J. Mazáka w sprawie Tomra, pkt 17).
- 117 Poza tym klienci znajdujący się w części rynku, do której dostęp jest zamknięty, powinni mieć możliwość korzystania z konkurencji w pełnym wymiarze, w jakim jest to możliwe na rynku, a konkurenci powinni móc konkurować jakością w obrębie całości rynku, nie zaś jedynie w obrębie jego części (ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 42 i 46). Przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą nie może więc uzasadniać faktu przyznania niektórym klientom rabatów za wyłączenie okolicznością, że konkurenci mogą zaopatrywać innych klientów.
- 118 Z powyższego wynika, że należy oddalić powyższą argumentację skarżącej.
- 119 Takiego wniosku nie podważa okoliczność, że w ww. w pkt 73 wyroku Trybunału w sprawie Tomra (pkt 41–45) Trybunał zaakceptował rozumowanie Sądu, że część rynku, która została zamknięta w tej sprawie, była „istotna”. Rozumowanie to nie potwierdza bowiem tezy, zgodnie z którą skutek w postaci wykluczenia nie może mieć miejsca, jeżeli zamknięta część rynku nie jest istotna. W tym względzie należy zaznaczyć, że z ww. w pkt 72 wyroku Sądu w sprawie Tomra (pkt 243) wynika, że Sąd stwierdził, iż „nawet gdyby przyjęta została teza skarżących, zgodnie z którą zamknięcie dostępu do niewielkiej części rynku pozbawione jest znaczenia, w niniejszym przypadku ta część nie jest wcale niewielka”. Sąd nie zajął zatem stanowiska w kwestii tego, czy teza ta była właściwa.
- 120 Wystarczyło, aby Trybunał zaakceptował stwierdzenie Sądu, zgodnie z którym w tej sprawie zamknięta została istotna część rynku, przy czym okoliczności tej nie należy rozumieć w ten sposób, że Trybunał uznał, iż zamknięcie dostępu do istotnej części rynku stanowi warunek konieczny do stwierdzenia nadużycia. Ponadto Trybunał wyraźnie stwierdził w ww. w pkt 73 wyroku w sprawie Tomra (pkt 46), iż ustalenie dokładnego progu, powyżej którego rozpatrywane praktyki należałoby uznać za stanowiące nadużycie, nie jest konieczne dla celów zastosowania art. 82 WE, i że „w każdym razie” wykazano w sposób wymagany prawem, iż rozpatrywane praktyki zamykały rynek na konkurencję.
- 121 Takiego wniosku nie podważa również wyrok Sądu z dnia 23 października 2003 r. w sprawie T-65/98 Van den Bergh Foods przeciwko Komisji (Rec. s. II-4653, pkt 160), który został przywołany przez skarżącą i ACT. Wyrok ten nie dotyczył bowiem praktyki, w ramach której zachęta finansowa była bezpośrednio związana z warunkiem zaopatrywania się przez klienta – celem pokrycia całości lub znacznej części jego zapotrzebowania – u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą. W tej sprawie przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą udostępniło nieodpłatnie zamrażarki irlandzkim sprzedawcom detalicznym lodów, pod warunkiem że będą one wykorzystywane wyłącznie do przechowywania lodów dostarczanych przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą. Owi sprzedawcy detaliczni zachowali jednak swobodę w zakresie sprzedaży lodów dostarczanych przez konkurentów, o ile przechowywali je we własnych zamrażarkach lub w zamrażarkach udostępnionych przez innych producentów lodów.
- 122 W tych okolicznościach Komisja uznała, że nadużyciem pozycji dominującej był fakt, iż przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą zachęcało irlandzkich sprzedawców detalicznych, którzy nie posiadali własnej zamrażarki, ani zamrażarki lub zamrażarek pochodzących od innych producentów lodów, do zawierania umów o dostawę zamrażarek, związanych z warunkiem wyłączności, proponując im dostarczenie zamrażarek do przechowywania lodów w opakowaniach jednostkowych, przeznaczonych do natychmiastowego spożycia, oraz konserwację tych zamrażarek, bez żadnych kosztów bezpośrednich dla tych sprzedawców detalicznych (ww. w pkt 121 wyrok w sprawie Van den Bergh Foods przeciwko Komisji, pkt 23). Komisja stwierdziła również w tej

sprawie, że w około 40% wszystkich punktów sprzedaży w Irlandii jedyna lub jedyne zamrażarki przeznaczone do przechowywania lodów do natychmiastowego spożycia, zainstalowane w danym punkcie sprzedaży, zostały dostarczone przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą (ww. w pkt 121 wyrok w sprawie Van den Bergh Foods przeciwko Komisji, pkt 19).

123 W tych okolicznościach Sąd stwierdził w ww. w pkt 121 wyroku w sprawie Van den Bergh Foods przeciwko Komisji (pkt 160), że „[o]koliczność w postaci związania de facto przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą na rynku 40% punktów sprzedaży na rynku odniesienia, choćby na ich własne życzenie, za pomocą klauzuli wyłączności, która działa w rzeczywistości jak obowiązek wyłączności nałożony na te punkty sprzedaży, jest nadużyciem pozycji dominującej”.

124 Należy zaznaczyć, że w tej sprawie jedynie w przypadku 40% punktów sprzedaży warunek związany z przechowywaniem wyłącznie produktów dostarczanych przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą działał de facto jako warunek wyłączności, ponieważ pozostałe punkty sprzedaży dysponowały innymi zamrażarkami, w których mogły przechowywać lody dostarczane przez innych producentów. Nie można więc wywnioskować z tego wyroku, że w przypadku rabatów, które są bezpośrednio związane z warunkiem wyłącznego lub prawie wyłącznego zaopatrywania się, konieczne jest określenie części rynku, która jest zamknięta.

2.7) W przedmiocie argumentu, że wskazywane warunki wyłączności nie obejmowały istotnej części zapotrzebowania niektórych OEM

125 Skarżąca podkreśla, że jeśli chodzi o niektórych OEM, a mianowicie HP, NEC i Lenovo, warunek wyłączności, o którym mówi Komisja w zaskarżonej decyzji, nie dotyczył całego popytu ze strony tych OEM na CPU x86, ale w przypadku HP dotyczył tylko 95% jego zapotrzebowania na CPU x86 przeznaczone do komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw, w przypadku NEC – tylko 80% jego zapotrzebowania na CPU x86 przeznaczone do komputerów osobistych, czyli komputerów stacjonarnych i komputerów przenośnych, z wyjątkiem serwerów, a w przypadku Lenovo – odnosił się wyłącznie do jego zapotrzebowania na CPU x86 do komputerów przenośnych.

126 W trakcie rozprawy skarżąca dodała, że potrzeby HP w zakresie CPU x86 dla komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw odpowiadały jedynie 30% łącznego zapotrzebowania HP na CPU x86. Ponieważ podniesiony warunek obejmował jedynie 95% zapotrzebowania HP na CPU x86 dla komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw, obejmował on tylko około 28% łącznego zapotrzebowania HP na CPU x86, w związku z czym nie może zostać uznany za warunek wyłączności.

127 Za pomocą tego argumentu skarżąca podnosi w istocie, że rabaty przyznane na rzecz HP, NEC i Lenovo nie mogą zostać uznane za rabaty za wyłączność, ponieważ warunek ten nie dotyczył „całości lub znacznej części” – w rozumieniu ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche (pkt 89) – potrzeb OEM w zakresie CPU x86.

128 Należy oddalić tę argumentację.

129 Co się tyczy rabatów przyznanych HP, należy podkreślić, że rozpatrywane zachowanie nie jest związane z warunkiem, zgodnie z którym HP powinien pokrywać co najmniej 28% swego całkowitego zapotrzebowania na CPU x86 u Intela, ale z warunkiem, zgodnie z którym HP powinien pokrywać w ramach określonego segmentu rynku 95% swego całkowitego zapotrzebowania na CPU x86 u Intela. Warunek, zgodnie z którym HP powinien w określonym sektorze zaspokajać 95% swojego zapotrzebowania u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą, nie jest ani identyczny, ani porównywalny z hipotetycznym warunkiem, zgodnie z którym HP powinien zaspokajać u tego przedsiębiorstwa 28% swojego zapotrzebowania we wszystkich segmentach.

- 130 Posiadana przez HP swoboda zaopatrywania się u AMD w celu pokrycia zapotrzebowania na CPU x86 dla komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw mogła zostać ograniczona z powodu rabatów za wyłączność przyznawanych przez Intel. Gdyby bowiem HP postanowił pokrywać u AMD więcej niż 5% swojego zapotrzebowania na CPU x86 dla komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw, a zatem nie przestrzegać warunku prawie wyłączności, ryzykowałby utratę rabatu za wyłączność i to nie tylko w odniesieniu do jednostek zakupionych u AMD. Tak więc aby móc dostarczyć ponad 5% CPU x86 potrzebnych HP dla komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw, AMD powinna była nie tylko przedstawić bardziej atrakcyjną ofertę na CPU x86 w zakresie podważalnego udziału w popycie ze strony HP, lecz również zaoferować na rzecz HP rekompensatę za utratę rabatu za wyłączność. Tak właśnie wygląda antykonkurencyjne działanie rabatów za wyłączność.
- 131 Mechanizmu tego nie równoważył fakt, że AMD mogła zaopatrywać HP w CPU x86 potrzebne do wszystkich komputerów przeznaczonych dla klientów indywidualnych, a także do komputerów przenośnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw. Okoliczność, że swoboda wyboru HP nie była ograniczona w tych segmentach rynku, nie podważa bowiem faktu, że swoboda wyboru HP mogła być ograniczona w segmencie komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw.
- 132 Należy przypomnieć w tym względzie, że konkurenci przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą powinni móc konkurować jakością w obrębie całości rynku, nie zaś jedynie w obrębie jego części (ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 42). Przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą nie może więc uzasadnić przyznania rabatów za wyłączność niektórym klientom za pomocą okoliczności, że jego konkurenci mogą zaopatrywać innych klientów (zob. pkt 117 powyżej). Podobnie, przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą nie może uzasadnić przyznania rabatów związanych z warunkiem, że klient będzie zaopatrywał się niemalże wyłącznie u tego przedsiębiorstwa w określonym segmencie rynku, wskazując na okoliczność, że klient ten ma prawo do zaopatrywania się u konkurentów na własne potrzeby w innych segmentach.
- 133 W tym zakresie pozbawiona jest znaczenia okoliczność przywołana przez ACT podczas rozprawy, że w ramach definicji właściwego rynku produktowego Komisja nie dokonała rozróżnienia między CPU stosowanymi w komputerach przeznaczonych dla podmiotów profesjonalnych i w komputerach przeznaczonych dla klientów indywidualnych, jak to wynika z motywu 831 pkt 2 zaskarżonej decyzji. Antykonkurencyjny mechanizm rabatów za wyłączność stosowanych w niniejszej sprawie funkcjonuje bowiem niezależnie od tego, czy CPU instalowane w komputerach przeznaczonych dla podmiotów profesjonalnych i w komputerach przeznaczonych dla klientów indywidualnych mogą być stosowane zamiennie, czy też nie. W niniejszej sprawie warunek ten został sformułowany w odniesieniu do zapotrzebowania HP w zakresie komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw. HP musiał zatem stosować CPU od Intela (zwane dalej „CPU produkcji Intela”) w 95% produkowanych przez niego komputerów stacjonarnych zawierających CPU x86 i przeznaczonych dla przedsiębiorstw. Kwestia, czy te CPU różnią się od CPU x86 stosowanych w komputerach przeznaczonych dla klientów indywidualnych, nie jest istotna w tym zakresie, ponieważ nawet gdyby mogły być stosowane zamiennie, HP nie mógłby wykorzystać CPU konkurentów w więcej niż 5% swoich komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw bez naruszenia warunku rabatu za wyłączność.
- 134 Wynika stąd, że rabaty przyznane na rzecz HP powinny zostać uznane za rabaty za wyłączność, nawet jeżeli warunek prawie wyłączności dotyczył tylko jednego segmentu zapotrzebowania HP.
- 135 Co się tyczy rabatów Intela dla NEC, należy zaznaczyć, że objęcie warunkiem wyłączności części zapotrzebowania w wysokości 80% wystarcza, aby stanowiła ona „znaczną część” zapotrzebowania NEC w rozumieniu ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche (pkt 89). W tym kontekście należy wskazać, że w tym wyroku sporne zachowania obejmowały zobowiązania do zakupu, które dotyczyły w szczególności 80% lub 75% zapotrzebowania ze strony klienta (ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 83).

136 Co się tyczy okoliczności, że warunek wyłączności dotyczył jedynie komputerów stacjonarnych i komputerów przenośnych, z wyjątkiem serwerów, nie ma ona znaczenia. W tym względzie stosuje się *mutatis mutandis* rozważania zawarte w pkt 130–132 powyżej.

137 Wreszcie w odniesieniu do rabatów przyznanych Lenovo okoliczność, że warunek wyłączności dotyczył jedynie komputerów przenośnych, jest z tych samych powodów pozbawiona znaczenia.

2.8) W przedmiocie argumentu dotyczącego siły nabywczej klientów

138 Skarżąca twierdzi, że siła nabywczą klientów wyklucza nadużycie. W niniejszej sprawie klienci posłużyli się swoją siłą nabywczą, jak dźwignią, w celu otrzymania wyższych rabatów.

139 Argument ten należy oddalić. Nawet gdyby zostało bowiem wykazane, że rabaty przyznane przez skarżącą stanowiły reakcję na żądania i siłę nabywczą klientów, okoliczność ta nie uzasadnia narzucenia im warunku wyłączności zaopatrywania się (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyroki w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 89; ww. w pkt 90 wyrok Sądu w sprawie BPB Industries i British Gypsum, pkt 68; wyrok z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie T-66/01 Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2631, pkt 305). Jak Trybunał stwierdził w ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche (pkt 120), okoliczność, że kontrahent przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą jest również przedsiębiorstwem o znaczącej pozycji, a umowa nie jest w oczywisty sposób wynikiem presji wywieranej przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą na swojego partnera, nie wyklucza istnienia nadużycia pozycji dominującej, ponieważ takie nadużycie polega na dodatkowym naruszeniu, przez wyłączność zaopatrywania się, struktury konkurencyjnej rynku, na którym w wyniku obecności przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą stopień konkurencji jest już osłabiony. Ponadto siła nabywczą OEM nie wpływa w ogóle na okoliczność, iż byli oni zależni od skarżącej jako nieodzownego partnera handlowego na rynku CPU x86.

2.9) W przedmiocie argumentacji dotyczącej znaczenia testu AEC

140 Skarżąca utrzymuje, że gdy chodzi o ustalenie potencjalnego skutku omawianych rabatów w postaci wykluczenia, ważnym czynnikiem jest test AEC (zob. pkt 30 powyżej). Test AEC stanowi jedyny dowód, który Komisja przedstawiła w zaskarżonej decyzji w celu wykazania, że rabaty Intela mogły wywierać antykonkurencyjny skutek w postaci wykluczenia. Komisja kwestionuje jednak okoliczność, że test AEC stanowił część analizy prawnej w ramach zaskarżonej decyzji. Według skarżącej wynika stąd, że ocena prawna dokonana przez Komisję w zaskarżonej decyzji nie pozwoliła na wykazanie zdolności wykluczającej rabatów. Ponadto, zdaniem skarżącej, Komisja popełniła liczne błędy, stosując ów test. Jej zdaniem prawidłowo zastosowany test AEC pozwala wykazać, że rabaty przyznawane przez Intel nie miały zdolności wykluczającej.

141 Na wstępie należy zaznaczyć, że na potrzeby testu AEC przeprowadzonego w zaskarżonej decyzji za punkt wyjścia przyjęto opisaną w pkt 93 powyżej okoliczność, że równie skuteczny konkurent, który próbuje zdobyć podważalny udział w zamówieniach, które do tej pory były realizowane przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą, które jest nieodzownym partnerem handlowym, musi zaoferować klientowi rekompensatę za rabat za wyłączność, który ów klient utraci, jeśli kupi część mniejszą niż część określona przez warunek wyłączności lub prawie wyłączności. Test AEC zmierza do ustalenia, czy konkurent równie skuteczny co przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą, który ponosi te same koszty co owo przedsiębiorstwo, może nadal w tym przypadku pokrywać swoje koszty.

142 W odniesieniu do znaczenia testu AEC dotyczącego rabatów za wyłączność należy stwierdzić, co następuje.

- 143 Przed wszystkim należy przypomnieć, że stwierdzenie niezgodności z prawem rabatu za wyłączność nie wymaga analizy okoliczności danej sprawy (zob. pkt 80–93 powyżej). Komisja nie ma zatem obowiązku wykazania zdolności wykluczającej rabatów za wyłączność w każdym konkretnym przypadku.
- 144 Następnie z orzecznictwa wynika, że nawet w odniesieniu do rabatów należących do trzeciej kategorii, w przypadku których analiza okoliczności danej sprawy jest niezbędna, nie jest konieczne przeprowadzenie testu AEC. Tak więc w ww. w pkt 74 wyroku w sprawie Michelin I (pkt 81–86) Trybunał oparł się na okoliczności, że udzielane rabaty promowały lojalność, ale nie zażądał dowodu w postaci testu ilościowego co do tego, że konkurenci zostali zmuszeni do sprzedaży ze stratą w celu zrekompensowania rabatów należących do trzeciej kategorii, przyznanych przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą.
- 145 Ponadto z ww. w pkt 73 wyroku Trybunału w sprawie Tomra (pkt 73 i 74) wynika, że aby stwierdzić istnienie skutków antykonkurencyjnych, nie wymaga się, by system rabatowy zmuszał równie skutecznego konkurenta do stosowania „ujemnych cen”, czyli cen niższych od ponoszonych kosztów. W celu ustalenia potencjalnego skutku antykonkurencyjnego wystarczy wykazać istnienie mechanizmu zmierzającego do zapewnienia lojalności (zob. podobnie ww. w pkt 73 wyrok Trybunału Tomra, pkt 79).
- 146 Wynika z tego, że nawet przy założeniu, iż ocena okoliczności danej sprawy jest niezbędna, aby wykazać potencjalne skutki antykonkurencyjne rabatów za wyłączność, to nie jest jednak konieczne wykazanie ich za pomocą testu AEC.
- 147 Ponadto argument skarżącej, zgodnie z którym test AEC jest jedynym dowodem, który Komisja przedstawiła w zaskarżonej decyzji w celu wykazania zdolności omawianych rabatów do wykluczenia z rynku, nie odpowiada faktom (zob. pkt 173–175 poniżej).
- 148 Jeśli chodzi o argument skarżącej, że w drodze testu AEC przeprowadzonego w prawidłowy sposób wykazałaby, że sporne rabaty nie miały zdolności wykluczenia z rynku, należy wskazać, co następuje.
- 149 Przed wszystkim należy przypomnieć, że skutek w postaci wykluczenia występuje nie tylko wtedy, gdy dostęp do rynku zostanie uniemożliwiony konkurentom. Wystarczy bowiem, że ów dostęp zostanie utrudniony (zob. pkt 88 powyżej).
- 150 Tymczasem należy stwierdzić, że test AEC pozwala jedynie zweryfikować tezę o uniemożliwieniu dostępu do rynku, a nie wykluczyć możliwość jego utrudnienia. Prawdą jest, że wynik negatywny oznacza, iż z ekonomicznego punktu widzenia jest niemożliwe, aby równie skuteczny konkurent zdobył podważalny udział w popycie ze strony klienta. Aby zaoferować klientowi rekompensatę za utratę rabatu za wyłączność, wspomniany konkurent musiałby bowiem sprzedawać swoje wyroby po cenie, która nie pozwalałaby mu nawet na pokrycie jego kosztów. Natomiast wynik pozytywny oznacza jedynie, że równie skuteczny konkurent jest w stanie pokryć swoje koszty (w przypadku testu AEC przeprowadzonego w zaskarżonej decyzji i proponowanego przez skarżącą – wyłącznie średnie koszty możliwe do uniknięcia). Okoliczność ta nie oznacza jednak, że skutek w postaci wykluczenia nie występuje. System rabatów za wyłączność, opisany w pkt 93 powyżej, może bowiem utrudniać dostęp do rynku konkurentom przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą, nawet jeżeli dostęp ten nie jest ekonomicznie niemożliwy (zob., na temat tego rozróżnienia, pkt 54 opinii rzecznika generalnego J. Mazáka do ww. w pkt 97 wyroku Trybunału w sprawie Tomra).
- 151 Z powyższego wynika, że nie jest konieczne zbadanie, czy Komisja przeprowadziła test AEC w sposób zgodny z prawem i że nie jest też konieczne zbadanie kwestii, czy alternatywne obliczenia zaproponowane przez skarżącą zostały dokonane w prawidłowy sposób. Nawet wynik pozytywny testu AEC nie może bowiem wykluczyć potencjalnego skutku w postaci wykluczenia, który jest nierozdzielnie związany z mechanizmem opisanym w pkt 93 powyżej.

- 152 Tego wniosku nie podważa ww. w pkt 88 wyrok w sprawie TeliaSonera, ww. w pkt 98 wyrok Trybunału w sprawie Deutsche Telekom, ani ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Post Danmark. Skarżąca uważa, że z wyroków tych wynika, iż kluczowym kryterium jest to, czy konkurent równie skuteczny co przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą mógłby w dalszym ciągu z nim konkurować. Należy jednakże przypomnieć, że wskazane sprawy dotyczyły „nożyc cenowych” (TeliaSonera i Deutsche Telekom) lub niskich cen (Post Danmark). Wynikający z tych wyroków obowiązek przeprowadzenia analiz cen i kosztów znajduje wytlumaczenie w okoliczności, że nie jest możliwa ocena, czy stosowana cena stanowi nadużycie, bez porównania jej z innymi cenami i kosztami. Cena sama w sobie nie może być bezprawna. Natomiast jeśli chodzi o rabat za wyłączność, ma on charakter nadużycia ze względu na warunek wyłącznego lub prawie wyłącznego zaopatrywania się, z którym związane jest przyznanie rabatu, a nie ze względu na wysokość rabatu.
- 153 Ponadto z ww. w pkt 73 wyroku Trybunału w sprawie Tomra (pkt 73, 74 i 80), który jest późniejszy od wyroków przytoczonych w poprzednim punkcie, wynika, iż nie jest konieczne zbadanie, czy system rabatów zmusza równie skutecznego konkurenta do stosowania ujemnych cen, i to nawet w przypadku rabatów należących do trzeciej kategorii. A fortiori, nie trzeba tego czynić w odniesieniu do rabatów za wyłączność.
- 154 Tego wniosku nie podważa również dokument zatytułowany „Komunikat Komisji – wytyczne w sprawie priorytetów, którymi Komisja będzie się kierować przy stosowaniu art. 82 [WE] w odniesieniu do szkodliwych działań o charakterze praktyki wyłączającej, podejmowanych przez przedsiębiorstwa dominujące” (Dz.U. 2009, C 45, s. 7, zwany dalej „wytycznymi w sprawie art. 82”)
- 155 Zgodnie z ust. 2 wytycznych w sprawie art. 82 „[n]iniejszy dokument określa priorytety, którymi Komisji będzie się kierować przy stosowaniu art. 82 [WE]”. Jak Komisja wskazała w motywie 916 zaskarżonej decyzji, ponieważ wytyczne w sprawie art. 82 mają na celu określenie priorytetów przy wyborze przypadków, na których Komisja skupi się w przyszłości, nie mają one zastosowania do postępowania, które Komisja wszczęła jeszcze przed ich opublikowaniem. Zważywszy, że decyzja o wszczęciu postępowania przez Komisję została wydana w dniu 26 lipca 2007 r., Komisja nie była zatem w żadnym razie zobowiązana do stosowania wytycznych w sprawie art. 82 w niniejszej sprawie.
- 156 Okoliczność, że opublikowanie wytycznych w sprawie art. 82 nastąpiło przed wydaniem zaskarżonej decyzji, nie oznacza, że znajdowały one zastosowanie. Fakt, iż Komisja udziela wskazówek na temat priorytetów, którymi będzie kierować się w swojej działalności w przyszłości, nie może bowiem zobowiązywać jej do ponownego rozpatrzenia kwestii, czy traktuje jako priorytetową sprawę, którą postanowiła już potraktować jako priorytetową i ponadto której badanie znajduje się na zaawansowanym etapie.
- 157 Nie ma zatem potrzeby badania, czy zaskarżona decyzja jest zgodna z wytycznymi w sprawie art. 82.
- 158 Sama okoliczność, że Komisja wskazała w motywie 916 zaskarżonej decyzji, iż uważa jednak, że decyzja ta była zgodna z wytycznymi w sprawie art. 82, nie jest w stanie podważyć braku znaczenia owych wytycznych w sprawie art. 82 dla niniejszego przypadku. Chodzi bowiem bez wątpienia o twierdzenie, które Komisja przedstawiła tytułem uzupełnienia, po tym jak wyjaśniła, że wytyczne w sprawie art. 82 nie miały zastosowania w niniejszym przypadku.
- 159 Jeśli chodzi o okoliczność, na którą powołuje się skarżąca, że członek Komisji odpowiedzialny w tamtym czasie za konkurencję wskazał w przemówieniu z dnia 17 lipca 2009 r., że Komisja zastosowała w sprawie Intel test AEC zgodnie z metodą określoną w wytycznych w sprawie art. 82, należy wskazać, iż z zaskarżonej decyzji, która została wydana przez kolegium komisarzy, jasno wynika, że Komisja uznała, iż wytyczne w sprawie art. 82 nie miały zastosowania i że test AEC nie stanowił elementu niezbędnego do wykazania niezgodności z prawem spornych praktyk. Dlatego też Komisja przeprowadziła test AEC i wskazała, że zaskarżona decyzja była zgodna z wytycznymi w sprawie art. 82, jedynie tytułem uzupełnienia. Okoliczność, że po wydaniu zaskarżonej decyzji

członek Komisji odpowiedzialny za konkurencję wygłosił przemówienie, w którym wskazał, iż Komisja przeprowadziła w sprawie Intel test AEC, nie precyzując przy tej okazji, iż ów test został dokonany tytułem uzupełnienia, nie jest w stanie zmienić wykładni zaskarżonej decyzji.

- 160 W odpowiedzi na pytanie zadane podczas rozprawy skarżąca wskazała, że jej argumentacja dotycząca znaczenia testu AEC, który jej zdaniem odegrał ważną rolę w toku postępowania administracyjnego, powinna być rozumiana w ten sposób, iż opiera się ona również na zasadzie ochrony uzasadnionych oczekiwań.
- 161 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem prawo do żądania ochrony uzasadnionych oczekiwań, która stanowi jedną z podstawowych zasad Unii, przysługuje każdej jednostce znajdującej się w sytuacji, w której administracja Unii, udzielając jej konkretnych zapewnień, wzbudziła u niej uzasadnione nadzieje. Takimi zapewnieniami są, niezależnie od formy, w jakiej zostały przekazane, dokładne, bezwarunkowe i spójne informacje pochodzące z uprawnionych i wiarygodnych źródeł. Natomiast nikt nie może powoływać się na naruszenie tej zasady w przypadku braku precyzyjnych zapewnień, których udzieliłaby mu administracja (zob. wyrok Sądu z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie T-273/01 *Innova Privat-Akademie* przeciwko Komisji, Rec. s. II-1093, pkt 26, oraz przytoczone tam orzecznictwo).
- 162 W niniejszej sprawie skarżąca nie wspomniała o istnieniu dokładnego zapewnienia przedstawionego w toku postępowania administracyjnego, zgodnie z którym test AEC miałby dla Komisji zasadnicze znaczenie przy stwierdzeniu naruszenia art. 82 WE. Przeciwnie, jak Komisja słusznie zauważyła podczas rozprawy, z pkt II 1 akapit drugi sprawozdania końcowego sporządzonego w niniejszej sprawie przez funkcjonariusza ds. przesłuchań (Dz.U. 2009, C227, s. 7) wynika, że „podczas spotkania Komisja dała jasno do zrozumienia przedsiębiorstwu Intel, że ocena ekonomiczna nie jest warunkiem stwierdzenia nadużycia, a Intel przyjął to do wiadomości”.
- 163 Skarżąca wyjaśniła następnie w trakcie rozprawy, że właściwie zrozumiała uwagi funkcjonariusza ds. przesłuchań. Podniosła ona, że z pkt 340 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2007 r. wynika jednak, iż w razie konieczności przeprowadzenia dowodu dotyczącego zdolności wykluczającej Komisja oprze się wyłącznie na teście AEC w celu wykazania owej zdolności.
- 164 Należy jednak zauważyć, że sam fakt, iż Komisja wskazała w pkt 340 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2007 r., że wykaże, iż sporne rabaty miały skutek w postaci wykluczenia, ponieważ uniemożliwiały równie skutecznemu konkurentowi przyznanie OEM rekompensaty za utratę potencjalnego rabatu, nie może zostać uznany za dokładne zapewnienie, że Komisja nie oprze się na żadnej innej podstawie w celu wykazania zdolności wykluczającej. Ponadto, jak wynika z pkt 260 i 329 uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r., w swojej analizie Komisja nie oparła się wyłącznie na teście AEC, ale również na innych dowodach jakościowych i ilościowych.
- 165 Dlatego też Komisja nie naruszyła zasady uzasadnionych oczekiwań, przyjmując takie stanowisko w zaskarżonej decyzji.
- 166 Z powyższego wynika, że argumenty podniesione przez skarżącą nie mogą podważyć wniosku, zgodnie z którym nie jest konieczne zbadanie, czy Komisja przeprowadziła test AEC w sposób zgodny z prawem, lub szczegółowe zbadanie argumentów skarżącej co do błędów popełnionych przez Komisję przy jego przeprowadzaniu, ani nie mogą podważyć wniosku, zgodnie z którym nie jest też konieczne zbadanie alternatywnych obliczeń zaproponowanych przez skarżącą (zob. pkt 151 powyżej).

b) W przedmiocie wypłat przyznanych na rzecz MSH

- 167 W istocie Komisja stwierdza w motywie 1000 zaskarżonej decyzji, że skutek wypłat przyznanych na rzecz MSH – pod warunkiem, że MSH będzie sprzedawać wyłącznie produkty skarżącej – jest równoważny ze skutkiem rabatu za wyłączność i że owe wypłaty spełniają zatem warunki ustalone przez orzecznictwo, pozwalające na uznanie ich za nadużycie.
- 168 Na rozprawie skarżąca podniosła zasadniczo, że Komisja niesłusznie zastosowała ten sam test celem kwalifikacji prawnej rabatów za wyłączność przyznanych na rzecz OEM i celem kwalifikacji wypłat dokonanych na rzecz MSH. Skarżąca podniosła w szczególności, że – w przeciwieństwie do OEM – MSH był podmiotem obecnym na rynku sprzedaży detalicznej. W celu zbadania, czy konkurencyjny producent zostanie pozbawiony dostępu do rynku sprzedaży detalicznej, orzecznictwo wymaga oceny kumulatywnych skutków powodowanych przez sieć stosunków wyłączności. Tymczasem w rozpatrywanym okresie MSH posiadał jedynie bardzo małą część światowego rynku właściwego, to znaczy około 1%.
- 169 Należy stwierdzić, że argument skarżącej sprowadza się do twierdzenia, iż w celu wykazania zdolności do ograniczenia konkurencji przez praktyki skarżącej stosowane względem MSH Komisja winna była przeprowadzić analizę okoliczności danego przypadku na rynku sprzedaży detalicznej. Nie można jednak przychylić się do tego argumentu. Jak Komisja słusznie zauważyła podczas rozprawy, antykonkurencyjny mechanizm praktyk skarżącej wobec OEM i wobec MSH był bowiem taki sam, a jedyną różnicą było to, że wypłata za wyłączność przyznana na rzecz MSH nie służyła zapobieżeniu zaopatrywania się bezpośredniego klienta skarżącej u konkurenta, ale zapobieżeniu sprzedaży produktów konkurentów przez sprzedawcę detalicznego będącego dalszym ogniwem łańcucha dostaw. OEM instalują bowiem CPU w komputerach, które są następnie sprzedawane konsumentom przez sprzedawców detalicznych takich jak MSH. Nakłaniając sprzedawcę detalicznego do sprzedaży komputerów wyłącznie wyposażonych w CPU produkcji Intela, skarżąca pozbawiła zatem OEM kanału dystrybucyjnego dla komputerów wyposażonych w CPU przedsiębiorstw konkurencyjnych. Tak więc pozbawiając MSH swobody wyboru w odniesieniu do sprzedawanych przez niego produktów, skarżąca ograniczyła swobodę wyboru przysługującą OEM w zakresie kanałów dystrybucyjnych. Zważywszy, że ograniczenie to mogło mieć wpływ na popyt OEM na CPU produkcji AMD, fakt zachęcania MSH do sprzedaży wyłącznej utrudniał dostęp AMD do rynku CPU x86. W obu przypadkach skarżąca wykorzystwała swoją siłę gospodarczą w odniesieniu do udziału niepodważalnego w popycie jako dźwignię celem zapewnienia sobie również podważalnego udziału w popycie, utrudniając w ten sposób dostęp AMD do rynku (zob. pkt 93 powyżej).
- 170 Wprawdzie w ramach stosowania art. 81 WE Trybunał orzekł, że w normalnej sytuacji konkurencyjnej na rynku należy ocenić stosunki wyłączności między dostawcą a sprzedawcą detalicznym w ich konkretnym kontekście, co oznacza w szczególności analizę kumulatywnego skutku sieci takich relacji, należy jednak stwierdzić, że owych rozważań nie można uwzględnić w ramach stosowania art. 82 WE, który dotyczy rynków, na których – właśnie z uwagi na pozycję dominującą zajmowaną przez jeden z podmiotów – konkurencja jest już ograniczona (zob. pkt 89 powyżej).
- 171 W związku z tym także w odniesieniu do wypłat przyznanych na rzecz MSH Komisja nie była zobowiązana do zbadania okoliczności niniejszego przypadku, a musiała tylko wykazać przyznanie przez skarżącą zachęty finansowej uzależnionej od warunku wyłączności.

- c) Analiza zdolności rabatów do ograniczenia konkurencji w zależności od okoliczności danego przypadku
- 172 Co się tyczy kwestii, czy w zaskarżonej decyzji Komisja wykazała zdolność do ograniczenia konkurencji przez rabaty i wypłaty za wyłączność, przyznane na rzecz Della, HP, NEC, Lenovo i MSH, również w wyniku analizy okoliczności danego przypadku, należy stwierdzić tytułem uzupełnienia, co następuje.
- 173 Tytułem wstępu należy zauważyć, że w motywie 924 zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że rabaty i wypłaty za wyłączność, przyznane na rzecz Della, HP, NEC, Lenovo i MSH, stanowiły część długoterminowej ogólnej strategii mającej na celu wykluczenie konkurentów z rynku. W motywie 925 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, że w pkt VII.4.2.3–VII.4.2.6 tej decyzji wykazała, iż oprócz spełnienia przesłanek określonych przez orzecznictwo praktyki Intela były w stanie lub mogły powodować skutek w postaci wykluczenia. Chociaż nie jest to niezbędne w celu udowodnienia naruszenia art. 82 WE, wykazanie, że praktyki Intela były w stanie lub mogły doprowadzić do wykluczenia konkurentów, może polegać na przeprowadzeniu analizy równie skutecznego konkurenta (zob. pkt VII.4.2.3 zaskarżonej decyzji). Opierając się na wynikach tej analizy i na dowodach jakościowych i ilościowych (zob. pkt VII.4.2.4 i VII.4.2.5 zaskarżonej decyzji), a także na braku obiektywnego uzasadnienia i braku zwiększenia efektywności (zob. pkt VII.4.2.6 zaskarżonej decyzji), Komisja stwierdziła w motywie 925 zaskarżonej decyzji, że warunkowe rabaty przyznane przez Intela na rzecz Della, HP, NEC i Lenovo oraz wypłaty Intela na rzecz MSH stanowiły nadużycie, które zasługiwało na szczególną uwagę Komisji.
- 174 Ponadto należy zauważyć, że inne fragmenty zaskarżonej decyzji, w szczególności fragmenty dotyczące omówienia danych produktów i zachowania zakwestionowanego w tej decyzji w pkt V. i VI. zaskarżonej decyzji, fragmenty dotyczące definicji rynku w pkt VII.1 i VII.2 rzeczony decyzji oraz pozycji dominującej skarżącej w pkt VII.3 rzeczony decyzji, a także fragmenty dotyczące kwalifikacji prawnej wypłat za wyłączność w pkt VII.4.2.2 rzeczony decyzji, należy uznać za podstawę wniosku Komisji, że owe wypłaty miały zdolność ograniczenia konkurencji.
- 175 Wbrew twierdzeniom skarżącej test AEC nie stanowi zatem jedyne dowodu przedstawionego w zaskarżonej decyzji w celu wykazania zdolności do ograniczenia konkurencji przez rzeczony wypłaty za wyłączność (zob. pkt 147 powyżej).
- 176 Co się tyczy oceny zdolności do ograniczenia konkurencji przez zakwestionowane w niniejszej sprawie rabaty i wypłaty za wyłączność, należy zauważyć, że w ramach analizy okoliczności rozpatrywanego przypadku Komisja powinna zbadać, w szczególności w świetle kryteriów i warunków przyznawania wypłat za wyłączność, czy owe rabaty i wypłaty mają na celu – poprzez przyznanie korzyści, która nie opiera się na żadnym usprawiedliwiającym ją świadczeniu gospodarczym – pozbawienie nabywcy możliwości wyboru źródła zaopatrzenia lub jej ograniczenie, zamknięcie konkurentom dostępu do rynku lub też poprzez naruszenie konkurencji wzmocnienie pozycji dominującej (zob. podobnie ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 71).
- 177 Należy zaznaczyć, że nawet w ramach analizy okoliczności konkretnego przypadku Komisja nie jest zobowiązana do wykazania istnienia rzeczywistego skutku. Komisja może poprzestać na wykazaniu zdolności do ograniczenia konkurencji przez zarzucane zachowania (zob. pkt 103 powyżej).
- 178 W tym względzie należy zauważyć, że nawet w przypadku, gdy można uznać, iż przyznanie rabatów lub wypłat za wyłączność przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą nie ma samo w sobie zdolności do ograniczenia konkurencji, to jednak przyznanie takiej zachęty finansowej przez nieodzownego partnera handlowego, takiego jak skarżąca, stanowi przynajmniej wskazówkę co do możliwości ograniczenia konkurencji przez rzeczony zachętę. Gdy rabat za wyłączność zostaje przyznany przez nieodzownego partnera handlowego, pozwala on mu wykorzystać swą siłę gospodarczą

w odniesieniu do niepodważalnego udziału w popycie jako dźwignię celem zapewnienia sobie również udziału podważalnego, utrudniając w ten sposób konkurentowi dostęp do rynku (zob. pkt 91 i 92 powyżej).

- 179 Owa zdolność do utrudnienia dostępu konkurenta do rynku, nierozzerwalnie związana z rabatami i wypłatami za wyłączność, została w niniejszej sprawie potwierdzona ustaleniami przedstawionymi w motywie 893 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którymi rabaty stanowiły dla OEM istotny czynnik, który należało uwzględnić z powodu silnej konkurencji na rynku OEM i ich niskich marż operacyjnych. Skarżąca nie kwestionuje tych szczególnych cech charakterystycznych rynku, na którym działają OEM. Tymczasem szczególne znaczenie rabatów dla ich beneficjentów wzmacnia zachętę dla tych ostatnich do przestrzegania warunków wyłącznego lub prawie wyłącznego zaopatrywania się i w ten sposób wzmacnia zdolność rabatów do ograniczania konkurencji.
- 180 Co więcej, dowód, że zachęta finansowa została rzeczywiście uwzględniona przy podejmowaniu przez jej beneficjentów decyzji o zaopatrywaniu się – celem pokrycia całego lub prawie całego zapotrzebowania – u przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą lub o niesprzedawaniu produktów konkurencyjnych, stanowi element potwierdzający zdolność rzeczony zachęty finansowej do ograniczania konkurencji. W niniejszej sprawie Komisja wykazała, że rabaty i wypłaty za wyłączność przyznane przez skarżącą były przynajmniej czynnikiem, który został uwzględniony przez Della, HP, NEC i Lenovo przy podejmowaniu decyzji o zaopatrywaniu się u skarżącej celem pokrycia całego lub prawie całego ich zapotrzebowania, a także przez MSH przy podejmowaniu decyzji o niesprzedawaniu produktów konkurentów (zob. poniżej, pkt 592–599, 882–890, 1027–1030, 1215–1220, 1513–1521).
- 181 Ponadto zdolność do ograniczenia konkurencji przez rabaty i wypłaty za wyłączność udzielone czterem OEM i MSH jest w niniejszej sprawie potwierdzona poczynionymi w zaskarżonej decyzji ustaleniami, że skarżąca dopuściła się dwóch różnego rodzaju nadużyć, a mianowicie po pierwsze przyznania rabatów i wypłat za wyłączność, a po drugie wprowadzenia bezpodstawnych ograniczeń. Jak słusznie stwierdziła Komisja w motywach 917, 1681 w związku z przypisem nr 1999 (nr 1990 w wersji jawnej) i 1747 zaskarżonej decyzji, oba rodzaje praktyk uzupełniają się i wzajemnie się wzmacniają.
- 182 Poza tym należy zaznaczyć, że okoliczność, iż przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą stara się wiązać ważnych klientów, również stanowi wskazówkę, która może być uwzględniona przy ocenie antykonkurencyjnego charakteru jego zachowania (zob. podobnie ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 75). Należy zauważyć, że zgodnie z zaskarżoną decyzją wśród OEM w szczególności Dell i HP wyróżniają się większym udziałem w rynku, silną obecnością w najbardziej zyskownym segmencie rynku, a także zdolnością do wypuszczenia nowego CPU x86 na rynek. Komisja stwierdziła w motywie 1597 zaskarżonej decyzji, że fakt skierowania działań na te przedsiębiorstwa, mające szczególną wagę strategiczną w zakresie dostępu do rynku, miał wpływ na rynek globalny, wykraczający poza ich łączne udziały w rynku, czego skarżąca nie zakwestionowała. W konsekwencji Komisja mogła słusznie uznać, że rabaty za wyłączność dotyczyły znaczących OEM.
- 183 Jeśli chodzi o MSH, zostanie wykazane w sposób bardziej szczegółowy w pkt 1507–1511 poniżej, że przedsiębiorstwo to miało szczególne znaczenie strategiczne w zakresie dystrybucji komputerów wyposażonych w CPU x86, przeznaczonych dla konsumentów w Europie.
- 184 Wreszcie należy stwierdzić, że fakt, iż praktyki zakwestionowane w zaskarżonej decyzji stanowiły element ogólnej strategii zmierzającej do uniemożliwienia AMD dostępu do najważniejszych kanałów sprzedaży, również stanowi okoliczność, która potwierdza zdolność do ograniczenia konkurencji przez rabaty i wypłaty za wyłączność (zob. podobnie ww. w pkt 73 wyrok Trybunału w sprawie Tomra, pkt 19 i 20). W pkt 1523–1552 poniżej zostanie wykazane w sposób bardziej szczegółowy, że Komisja udowodniła istnienie takiej ogólnej strategii w sposób wystarczający pod względem prawnym.

- 185 Po pierwsze, skarżąca usiłuje zanegować zdolność jej praktyk do ograniczenia konkurencji, podnosząc, że w okresie referencyjnym AMD odniosła największy sukces komercyjny w swojej historii, rozwijała się w niezrównanym tempie obok OEM, których miało dotyczyć zachowanie o znamionach nadużycia, dotarła do granic swoich zdolności produkcyjnych, które uniemożliwiły jej zaspokojenie popytu na CPU, i zwiększyła inwestycje w dziedzinie badań i rozwoju. Ponadto ustalona w oparciu o jakość CPU cena spadała o 36,1% rocznie w okresie objętym zaskarżoną decyzją.
- 186 Argumenty te nie mogą zostać uwzględnione. W przypadku gdy przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą stosuje rzeczywiście praktyki mające zdolność ograniczenia konkurencji, okoliczność, że zdolność ta nie przynosi konkretnych skutków, nie wystarczy do wyłączenia stosowania art. 82 WE (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie T-219/99 British Airways przeciwko Komisji, Rec. s. II-5917, pkt 297, zwany dalej „wyrokiem Sądu w sprawie British Airways”). Okoliczność, iż w okresie uwzględnionym w zaskarżonej decyzji AMD odniosła duży sukces komercyjny, a następnie osiągnęła granice swoich zdolności produkcyjnych, mogłaby co najwyżej dowodzić tego, że praktyki stosowane przez skarżącą nie przyniosły konkretnych efektów. Nie wystarczy to jednak, by zanegować zdolność do ograniczenia konkurencji przez praktyki stosowane przez skarżącą. Co więcej, ani wzrost udziałów AMD w rynku i zwiększenie przez nią inwestycji w dziedzinie badań i rozwoju, ani spadek cen CPU x86 w okresie uwzględnionym w zaskarżonej decyzji nie oznacza, że praktyki stosowane przez skarżącą były pozbawione efektów. Można uznać, że w braku takich praktyk zwiększenie udziałów rynkowych konkurenta i jego inwestycji w dziedzinie badań i rozwoju oraz obniżka cen CPU x86 mogłyby być bardziej znaczące (zob. podobnie ww. w pkt 75 wyrok w sprawie Michelin II, pkt 245, oraz wyrok Sądu w sprawie British Airways, pkt 298). W konsekwencji nie ma potrzeby zajęcia stanowiska w przedmiocie twierdzeń Komisji, w świetle których argumenty skarżącej dotyczące zwiększenia udziałów AMD w rynku i obniżki cen CPU x86 są niezgodne z faktami.
- 187 Po drugie, skarżąca nie może wywodzić żadnego argumentu z faktu, że praktyki zakwestionowane w zaskarżonej decyzji dotyczyły jedynie niewielkiej części globalnego rynku CPU x86, mianowicie między 0,3% a 2% rocznie. W uzupełnieniu argumentów przedstawionych w pkt 116–124 powyżej należy stwierdzić, że skarżąca doszła do wniosku, że jej praktyki dotyczyły 0,3%–2% rynku CPU x86, opierając się na błędnej metodzie obliczeniowej. Te wartości obliczono bowiem przy uwzględnieniu jedynie udziału podważalnego (zob. pkt 92 powyżej) w odniesieniu do danych OEM oraz MSH, nie zaś łącznego udziału rynkowego, które te przedsiębiorstwa posiadały.
- 188 Taka metoda obliczeniowa powoduje sztuczne obniżenie wyniku, gdyż część rynku, która jest zamknięta z powodu rabatu za wyłączność, nie ogranicza się do udziału podważalnego. Przeciwnie, ta część zapotrzebowania klienta, która jest związana z rabatem za wyłączność, jest zamknięta dla konkurentów w całości.
- 189 Wynika z tego, że przy określaniu części rynku dotkniętej zachowaniem przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą nie można ograniczać się do uwzględnienia podważalnego udziału w popycie ze strony klientów.
- 190 W niniejszej sprawie udział rynkowy Della wynosił 14,58% w pierwszym kwartale 2003 r. i wzrósł do 16,34% w czwartym kwartale 2005 r., jak wynika z motywu 1580 zaskarżonej decyzji. Zważywszy, że zgodnie z rzeczoną decyzją Intel przyznał Dellowi rabaty pod warunkiem, że Dell będzie zaopatrywał się u niego celem pokrycia całego swego zapotrzebowania na CPU x86, oznacza, że między 2003 r. a 2005 r. Intel zamknął już między 14,58% a 16,34% rynku wyłącznie za pomocą rabatów przyznanych Dellowi.
- 191 Ta część rynku powinna zostać uznana za istotną, biorąc pod uwagę okoliczność, iż konkurencji przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą mają prawo do korzystania z konkurencji niecenowej na całym rynku, nie zaś jedynie w obrębie jego części.

- 192 W latach 2006 i 2007 objęta nadużyciem część rynku była mniejsza, ponieważ zachowania, o których wspomina Komisja w zaskarżonej decyzji, dotyczyły jedynie MSH w formie wypłat za wyłączność i Lenovo w formie bezpodstawnych ograniczeń od czerwca 2006 r. do grudnia 2006 r. i rabatów za wyłączność w roku 2007.
- 193 W tym względzie należy zaznaczyć, że Komisja słusznie stwierdziła istnienie jednolitego i ciągłego naruszenia, jak zostanie to wyjaśnione bardziej szczegółowo w pkt 1561–1563 poniżej. W przypadku jednolitego i ciągłego naruszenia nie można wymagać, aby istotna część rynku była dotknięta przez dane zachowanie przez cały okres naruszenia. W tym względzie wystarczy dokonać całościowej oceny średniej wielkości części rynku, która została zamknięta (zob. podobnie ww. w pkt 72 wyrok Sądu w sprawie Tomra, pkt 243).
- 194 W niniejszej sprawie pkt 48 sprawozdania eksperta, które skarżąca przedstawiła w załączeniu do repliki i które oznaczono numerem C.1, stanowi, że część rynku globalnego, którego dotyczy zachowanie opisane w zaskarżonej decyzji, wynosiła średnio około 14% przez łączny czas trwania naruszenia stwierdzonego przez Komisję, jeżeli obliczenia nie ograniczy się wyłącznie do podważalnego udziału w popycie ze strony odnośnych klientów. Należy zauważyć, że taką część trzeba uznać za istotną.
- 195 Następnie, jeśli chodzi o argument skarżącej, że jej umowy na dostawy były jedynie krótkoterminowe lub mogły zostać rozwiązane z zachowaniem okresu wypowiedzenia 30 dni, należy stwierdzić, że istotnym kryterium nie jest długość okresu wypowiedzenia umowy ani określony czas obowiązywania umowy będącej elementem szeregu kolejnych umów, lecz łączny okres, w którym skarżąca stosowała rabaty i wypłaty za wyłączność wobec klienta (zob. pkt 112 i 113 powyżej). Okres ten w niniejszej sprawie wynosił około pięciu lat w przypadku MSH, około trzech lat w przypadku Della i NEC, ponad dwa lata w przypadku HP i około roku w przypadku Lenovo. Przyznanie rabatów i wypłat za wyłączność w tych okresach może zasadniczo ograniczyć konkurencję. Jest tak tym bardziej na rynku takim jak rynek CPU, który charakteryzuje się wysoką dynamiką i krótkimi cyklami życia produktów.
- 196 Wreszcie, co się tyczy argumentów skarżącej dotyczących braku formalnych obowiązków zachowania wyłączności, siły nabywczej OEM i znaczenia testu AEC dla oceny wypłat za wyłączność, należy odesłać odpowiednio do pkt 106, 138 i 139 oraz do pkt 140–166 powyżej.
- 197 W związku z tym, mając na względzie powyższe rozważania, można uznać, że w zaskarżonej decyzji Komisja wykazała w sposób wystarczający pod względem prawnym i na podstawie analizy okoliczności niniejszej sprawy, że rabaty i wypłaty za wyłączność przyznawane przez skarżącą na rzecz Della, HP, NEC, MSH oraz Lenovo mogły ograniczać konkurencję.

3. W przedmiocie kwalifikacji prawnej praktyk określanych jako „bezpodstawne ograniczenia”

- 198 W zaskarżonej decyzji Komisja uznała za nadużycie trzy praktyki, które nazwała „bezpodstawnymi ograniczeniami”. Jej zdaniem rzeczone trzy praktyki miały cechę wspólną, a mianowicie to, że skarżąca przyznała wypłaty na rzecz OEM w zamian za to, że opóźnią oni, anulują lub ograniczą w taki czy inny sposób wprowadzenie do sprzedaży niektórych produktów wyposażonych w CPU produkcji AMD. W szczególności przyznanie wypłat podlegało następującym warunkom:
- po pierwsze, HP powinien oferować przeznaczone dla przedsiębiorstw komputery stacjonarne wyposażone w CPUx86 produkcji AMD małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) i klientom z sektorów: administracji państwowej, edukacyjnego i medycznego (zwanym dalej „AEM”), a nie dużym przedsiębiorstwom;

- po drugie, HP powinien zabronić swoim partnerom dystrybucyjnym przechowywania zapasów komputerów stacjonarnych wyposażonych w CPUx86 produkcji AMD, przeznaczonych dla przedsiębiorstw, w rezultacie czego owe komputery będą dostępne dla klientów wyłącznie na zamówienie od HP, albo bezpośrednio, albo za pośrednictwem partnerów dystrybucyjnych HP pełniących funkcję agentów handlowych;
 - po trzecie, Acer, HP i Lenovo powinni opóźnić wprowadzenie komputerów wyposażonych w CPU produkcji AMD lub z niego zrezygnować.
- 199 W celu uzasadnienia faktu uznania bezpodstawnych ograniczeń za działania stanowiące nadużycie Komisja oparła się w motywach 1643 i 1671 zaskarżonej decyzji na wyroku Sądu z dnia 7 października 1999 r. w sprawie T-228/97 Irish Sugar przeciwko Komisji (Rec. s. II-2969, zwanym dalej „wyrokiem w sprawie Irish Sugar”). Co więcej Komisja stwierdziła w motywie 1643, że naruszenie art. 82 WE mogło wynikać również z przedmiotu praktyk realizowanych przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą. Ponadto Komisja wyjaśniła w motywach 1670, 1672, 1678 i 1679 zaskarżonej decyzji, że bezpodstawne ograniczenia miały wpływ na proces decyzyjny OEM, gdyż owi producenci opóźnili, anulowali lub ograniczyli w taki lub inny sposób wprowadzenie do sprzedaży swoich komputerów wyposażonych w CPU produkcji AMD, mimo popytu konsumentów na te produkty. Wreszcie w motywie 1642 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, że ograniczenia były elementami jednolitej strategii mającej na celu wykluczenie AMD z rynku.
- 200 Skarżąca podnosi po pierwsze, że Komisja ma obowiązek wykazać zdolność praktyk do ograniczenia konkurencji „w kategoriach gospodarczych”. Po drugie, zakwestionowane w niniejszej sprawie praktyki różnią się od praktyk, których dotyczył ww. w pkt 199 wyrok w sprawie Irish Sugar. Po trzecie, kwestionując bezpodstawne ograniczenia, Komisja niesłusznie stworzyła nowy rodzaj nadużycia objęty zakresem art. 82 WE.
- 201 Przede wszystkim należy przypomnieć, że skutek w postaci wykluczenia występuje nie tylko wtedy, gdy dostęp do rynku zostanie uniemożliwiony konkurentom, lecz również wtedy, gdy ów dostęp zostanie utrudniony (zob. pkt 88 powyżej).
- 202 W niniejszym przypadku przyznanie wypłat podlegających trzem warunkom określonym w pkt 198 powyżej mogło utrudnić AMD dostęp do rynku. Przyznanie wypłat podlegających pierwszemu z tych warunków mogło bowiem utrudnić wprowadzenie do obrotu produktów AMD, ponieważ stanowiło dla HP zachętę do tego, aby nie oferować z własnej inicjatywy określonej grupie klientów komputerów stacjonarnych przeznaczonych dla przedsiębiorstw i wyposażonych w CPU x86 produkcji AMD. Przyznanie wypłat podlegających drugiemu z tych warunków mogło utrudniać wprowadzenie do obrotu produktów AMD, ponieważ stanowiło dla HP zachętę do tego, aby nie sprzedawać komputerów stacjonarnych, które były przeznaczone dla przedsiębiorstw i wyposażone w CPU x86 produkcji AMD, za pośrednictwem jej partnerów dystrybucyjnych, chyba że ci ostatni działali w charakterze agentów handlowych. Wreszcie przyznanie wypłat podlegających trzeciemu z tych warunków mogło utrudniać wprowadzenie do obrotu produktów AMD, ponieważ stanowiło dla HP, Lenovo i Acera zachętę do powstrzymania się od sprzedaży pewnego typu komputerów wyposażonych w CPU x86 produkcji AMD, i to co najmniej przez pewien okres, a w przypadku HP – w pewnym regionie, to jest w Europie, na Bliskim Wschodzie i w Afryce (zwanym dalej „regionem EBWA”). Zachowanie skarżącej, polegające na uzależnieniu przyznania tych wypłat od spełnienia rzeczonych warunków, mogło zatem utrudniać odnośnym OEM wprowadzenie do obrotu komputerów wyposażonych w CPU x86 produkcji AMD. Zważywszy, że wspomniani OEM byli klientami AMD, zachowanie to mogło jednocześnie utrudniać AMD dostęp do rynku, stanowiąc w ten sposób naruszenie struktury konkurencyjnej rynku CPU x86, na którym, biorąc pod uwagę właśnie pozycję skarżącej, stopień konkurencji był już osłabiony.

- 203 Następnie należy podkreślić, że dla celów stosowania artykułu 82 WE wykazanie celu oraz skutków antykonkurencyjnych może sprowadzać się do tego samego. Jeśli wykazane zostanie, że celem, do którego zmierza przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą, jest ograniczenie konkurencji, to takie zachowanie również będzie mogło wywołać taki skutek (zob. wyrok Sądu z dnia 30 stycznia 2007 r. w sprawie T-340/03 France Télécom przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-107, pkt 195 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 204 Ma to miejsce w niniejszym przypadku. Zakres trzech warunków określonych w pkt 198 powyżej był bowiem ograniczony do produktów AMD, wobec czego należy przyjąć, że przedsiębiorstwo to było indywidualnym celem praktyk skarżącej. Jedynym interesem gospodarczym, jaki może mieć przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą w zapobieżeniu w precyzyjny sposób wprowadzenia do obrotu wyrobów wyposażonych w produkt określonego konkurenta, jest zaszkodzenie temu konkurentowi. W konsekwencji, wprowadzając bezpodstawne ograniczenia w stosunku do HP, Acera i Lenovo, skarżąca realizowała cel antykonkurencyjny.
- 205 Wreszcie należy podkreślić, że na przedsiębiorstwie zajmującym pozycję dominującą ciąży szczególna odpowiedzialność za to, by swym zachowaniem niemającym nic wspólnego z konkurencją niecenową nie naruszać skutecznej i niezakłóconej konkurencji na wspólnym rynku (zob. podobnie ww. w pkt 64 wyrok w sprawie AstraZeneca, pkt 355 i przytoczone tam orzecznictwo). Tymczasem przyznanie zapłaty klientom w zamian za ograniczenia nałożone w zakresie wprowadzenia do obrotu wyrobów wyposażonych w produkt określonego konkurenta w sposób oczywisty nie stanowi konkurencji niecenowej.
- 206 Dlatego też można uznać, że realizowanie każdej z praktyk zwanych „bezpodstawnymi ograniczeniami” stanowi nadużycie pozycji dominującej w rozumieniu art. 82 WE.
- 207 Wniosek ten znajduje również potwierdzenie w ww. w pkt 199 wyroku w sprawie Irish Sugar. W pkt 226 i 233 tego wyroku Sąd stwierdził istnienie nadużycia, ponieważ przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą zawarło z hurtownikiem i sprzedawcą detalicznym umowę wymiany konkurencyjnego cukru w sprzedaży detalicznej w zamian za własny produkt. Sąd stwierdził, że skarżąca, dokonując wymiany konkurencyjnych produktów na rynku, na którym posiadała ponad 80% udziału w sprzedaży, naruszyła strukturę konkurencji, jaką rozpatrywany rynek mógł uzyskać dzięki wprowadzeniu nowego produktu. Rozumowanie leżące u podstaw tego wyroku ma zastosowanie również w niniejszej sprawie. Ograniczenie wprowadzenia do obrotu, które dotyczy produktów konkurenta, narusza bowiem strukturę konkurencji, ponieważ utrudnia w sposób docelowy wprowadzanie na rynek produktów tego konkurenta.
- 208 Argumenty przedstawione przez skarżącą nie mogą podważyć tego wniosku.
- 209 Po pierwsze, należy oddalić argument skarżącej, że Komisja jest zobowiązana wykazać zdolność do ograniczenia konkurencji „w kategoriach gospodarczych”. W tym względzie należy wskazać, że skarżąca nie wyjaśnia nawet, co rozumie pod pojęciem „kategorii gospodarczych”. Z uwagi na to, że trzy praktyki zwane „bezpodstawnymi ograniczeniami” w sposób oczywisty nie stanowią konkurencji niecenowej (zob. pkt 205 powyżej), Komisja nie była zobowiązana do wykazania w sposób bardziej szczegółowy ich zdolności do ograniczenia konkurencji. Ponadto należy zauważyć, że powołując się na ww. w pkt 199 wyrok w sprawie Irish Sugar i antykonkurencyjny cel praktyk, Komisja wyjaśniła posiadany przez nie charakter nadużycia w sposób wystarczający pod względem prawnym.
- 210 W tym względzie należy również oddalić argument skarżącej, że Komisja była zobowiązana wykazać możliwość lub prawdopodobieństwo wykluczenia konkurencji z rynku, a nie powołać się na antykonkurencyjny cel tych praktyk. Ponieważ antykonkurencyjny cel łączy się w niniejszym przypadku z potencjalnym skutkiem praktyk określanych jako „bezpodstawne ograniczenia” (zob. pkt 203, 204 powyżej), należy uznać, że Komisja nie popełniła błędu, opierając się na ich celu antykonkurencyjnym.

- 211 Ponadto należy zauważyć, że w zaskarżonej decyzji Komisja nie oparła się wyłącznie na antykonkurencyjnym celu trzech bezpodstawnych ograniczeń. Oprócz powołania się na ww. w pkt 199 wyrok w sprawie Irish Sugar, Komisja oparła się na dodatkowych okolicznościach potwierdzających zdolność bezpodstawnych ograniczeń do ograniczenia konkurencji, mimo że przywołanie takich okoliczności nie było niezbędne do uznania ograniczeń za nadużycie w rozumieniu art. 82 WE.
- 212 W pierwszej kolejności Komisja wykazała w sposób wymagany prawem, że wypłaty, które podlegały warunkom wskazanym w pkt 198 powyżej, stanowiły czynnik, który został uwzględniony przez HP (zob. pkt 882–890 poniżej), Lenovo (zob. pkt 1215–1220 poniżej) i Acera (zob. pkt 1367–1369 poniżej) w ich decyzjach o opóźnieniu, anulowaniu lub ograniczeniu w inny sposób wprowadzenia do obrotu ich komputerów wyposażonych w CPU produkcji AMD. Fakt ten potwierdza zdolność takich wypłat do ograniczenia konkurencji. W tym zakresie należy podkreślić, że uznanie bezpodstawnego ograniczenia za nadużycie zależy wyłącznie od zdolności ograniczenia konkurencji, tak że nie wymaga wykazania ani rzeczywistego wpływu na rynek ani związku przyczynowego (zob. w odniesieniu do rabatów za wyłączność pkt 103 i 104 powyżej).
- 213 W drugiej kolejności Komisja ustaliła, że bezpodstawne ograniczenia stanowiły część ogólnej strategii długoterminowej zmierzającej do uniemożliwienia AMD dostępu do najważniejszych ze strategicznego punktu widzenia kanałów sprzedaży (zob. pkt 1523–1552 poniżej).
- 214 Wreszcie w zakresie, w jakim skarżąca twierdzi w pkt 307–311 skargi, że wynik testu AEC dla wypłat dotyczących bezpodstawnego ograniczenia wprowadzonego wobec Lenovo jest pozytywny, należy stwierdzić, iż test AEC nie stanowi środka, który może podważyć antykonkurencyjny charakter bezpodstawnego ograniczenia. Zakładając, że skarżącej uda się wykazać, iż bezpodstawne ograniczenie zastosowane wobec Lenovo przejdzie test AEC z wynikiem pozytywnym, nie pozbawi to rozpatrywanej praktyki ani jej antykonkurencyjnego celu, ani jej zdolności do utrudnienia konkurentowi dostępu do rynku.
- 215 Po drugie, należy oddalić argument skarżącej, że bezpodstawne ograniczenia zakwestionowane w zaskarżonej decyzji zbyt różnią się od praktyki rozpatrywanej w ww. w pkt 199 wyroku w sprawie Irish Sugar, aby Komisja mogła uznać je za stanowiące nadużycie. Różnice między sprawą Irish Sugar a niniejszą sprawą, na które powołała się skarżąca, nie mają bowiem znaczenia z punktu widzenia prawa.
- 216 Przede wszystkim wprawdzie ww. w pkt 199 wyrok w sprawie Irish Sugar dotyczy pojawienia się na rynku nowego produktu nowego przedsiębiorstwa, nie zmienia to jednak faktu, iż art. 82 WE zakazuje generalnie nadużyć, które mogą ograniczać rynki, niezależnie od tego, czy uniemożliwione zostało wprowadzenie na rynek nowych produktów nowego przedsiębiorstwa, czy też pogorszyła się sytuacja istniejących produktów obecnego już konkurenta. W niniejszej sprawie nawet jeśli AMD powinna zostać uznana za obecnego już konkurenta i nawet jeśli produkty objęte bezpodstawnymi ograniczeniami nie mogą zostać uznane za nowe, okoliczności te w żaden sposób nie zmieniają zdolności praktyk do utrudnienia dostępu AMD do rynku. Nie podważają też sposobu, w jaki owe praktyki dotyczyły AMD. Ani zdolność utrudnienia AMD dostępu do rynku, ani antykonkurencyjny cel bezpodstawnych ograniczeń nie zależą od tego, czy ograniczenia te dotyczą nowego produktu nowego przedsiębiorstwa na rynku.
- 217 Następnie w zakresie, w jakim skarżąca podnosi, że w ww. w pkt 199 wyroku w sprawie Irish Sugar Sąd oparł się na wyraźnych groźbach finansowych, należy stwierdzić, że fakt, iż skarżąca poinformowała OEM, że w razie naruszenia warunków antykonkurencyjnych przedstawionych w pkt 198 mogą utracić preferencyjne rabaty – w przypadku HP i Acera lub że odmówi podwyższenia finansowania – w przypadku Lenovo, wystarczy, aby stwierdzić, że zapowiedzi skarżącej były w stanie skłonić odośnych OEM do przestrzegania tych warunków.

- 218 Wreszcie skarżąca twierdzi, że ww. w pkt 199 sprawa Irish Sugar różni się od niniejszej sprawy, ponieważ w niniejszym przypadku AMD nie została zmuszona do opuszczenia rynku, a nawet zwiększyła swój udział rynkowy. Fakt, iż AMD nie odniosła jeszcze większego sukcesu, wynikał zdaniem skarżącej z ograniczeń tego przedsiębiorstwa. Tymczasem kwestia, czy bezpodstawne ograniczenia wprowadzone przez skarżącą mogły ograniczać konkurencję, nie zależy od faktycznego wykluczenia AMD z rynku. W celu wykazania tej zdolności dowód konkretnego wpływu na rynek nie jest bowiem konieczny (zob. pkt 212 powyżej). Ponadto należy zauważyć, że różne metody wprowadzenia do obrotu, których dotyczyły bezpodstawne ograniczenia, były niedostępne dla CPU produkcji AMD w odnośnych okresach. Co więcej w zakresie, w jakim skarżąca powołuje się na sukces komercyjny AMD, a także na ograniczenia handlowe tego przedsiębiorstwa, jej argumentację należy oddalić z powodów wskazanych w pkt 186 powyżej.
- 219 Po trzecie, trzeba oddalić argument skarżącej, zgodnie z którym użycie pojęcia „bezpodstawne ograniczenie” wskazuje na nowy rodzaj nadużycia. Należy stwierdzić, że kwalifikacja prawna praktyki w dziedzinie nadużycia nie zależy od jej nazwy, lecz od przyjętych w tym względzie kryteriów materialnych. Tak więc samo posłużenie się pojęciem „bezpodstawnego ograniczenia” nie wystarczy, aby móc uznać, że przyjęto nowe kryteria materialne. Odnośnie do kryteriów materialnych zastosowanych w niniejszej sprawie, z brzmienia art. 82 akapit drugi lit. b) WE wynika, że ograniczanie rynków stanowi nadużycie. Ponadto nie jest nowością w prawie konkurencji to, że praktyka, która wyraźnie nie stanowi konkurencji niecenowej, zostaje uznana za niezgodną z prawem (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-Laroche, pkt 91; wyrok Trybunału z dnia 3 lipca 1991 r. w sprawie C-62/86 AKZO przeciwko Komisji, Rec. s. I-3359, pkt 70).
- 220 Wreszcie nawet gdyby kwalifikacja rozpatrywanych praktyk jako stanowiących nadużycie rzeczywiście była „nowością”, nie podważyłoby to uprawnienia Komisji do ich zakazania. Nawet bowiem w dziedzinie obliczania grzywien Sąd stwierdził już, że okoliczność, iż zachowanie charakteryzujące się takimi samymi właściwościami nie było jeszcze badane we wcześniejszych decyzjach, nie zwalnia przedsiębiorstwa z odpowiedzialności (zob. podobnie wyroki: ww. w pkt 74 w sprawie Michelin I, pkt 107, i ww. w pkt 64 AstraZeneca, pkt 901).

B – W przedmiocie kompetencji Komisji

1. Argumenty stron

- 221 Skarżąca, popierana przez ACT, podnosi, że terytorialny zakres stosowania art. 81 WE i 82 WE nie jest nieograniczony i że wobec tego w celu stwierdzenia swojej właściwości do oceny zachowania podjętego poza Unią Komisja powinna wykazać istnienie bezpośredniego związku przyczynowego z terytorium Unii, przedstawiając mocne dowody na to, że skuteczne stosowanie rozpatrywanych praktyk wywiera istotny wpływ na konkurencję w Unii. Jest także ustalone, że w przypadku wymiany handlowej z państwami trzecimi – i to nawet, jeżeli rozpatrywane praktyki były realizowane wewnątrz Unii – Komisja musi również dowieść, że ich skutki w Unii są natychmiastowe, istotne, bezpośrednie i przewidywalne.
- 222 Skarżąca podnosi, że tytułem przykładu zaskarżona decyzja nie spełnia kryteriów określonych w punkcie poprzednim, ponieważ kwestionuje porozumienie zawarte z Lenovo w drugiej połowie roku 2006, dotyczące komputera przenośnego przeznaczonego na wewnętrzny rynek chiński.
- 223 Nawet jeśli prawidłowe jest podejście Komisji, zgodnie z którym w odniesieniu do omawianych rabatów i bezpodstawnych ograniczeń może ona stwierdzić nadużycie pozycji dominującej bez wykazania skutków tych ostatnich, Komisja jest jednak zobowiązana do wykazania istnienia ich wpływu w Unii w celu ustalenia swych kompetencji. Kwestia właściwości terytorialnej jest bowiem kwestią odrębną i odmienną, wynikającą z prawa międzynarodowego publicznego.

- 224 W trakcie procedury pisemnej skarżąca podniosła, że w odniesieniu do wszystkich porozumień dotyczących podmiotów mających siedzibę poza terytorium Unii, a mianowicie Della, HP, Acera, NEC i Lenovo, zaskarżona decyzja nie dowodzi właściwości Komisji.
- 225 Na rozprawie skarżąca oświadczyła, że ogranicza ten zarzut jedynie do zachowań względem Acera i Lenovo, co zostało odnotowane w protokole z rozprawy.
- 226 W odniesieniu do Acera i Lenovo skarżąca podkreśliła, że ich zakłady produkcyjne znajdują się poza EOG i że przedsiębiorstwa te nie nabywały CPU w EOG ani u Intela, ani u AMD. Rozpatrywane zachowanie dotyczyło sprzedaży CPU klientom znajdującym się w Azji, a mianowicie na Tajwanie w przypadku Acera i w Chinach w przypadku Lenovo, a jego realizacja miała miejsce w Azji. Okoliczność, że pewna liczba komputerów Acer i Lenovo mogła następnie zostać sprzedana na terenie EOG, nie ma znaczenia dla kwestii realizacji zarzucanego zachowania.
- 227 Zważywszy, że postępowanie Intela wobec Acera i Lenovo dotyczyło sprzedaży CPU w Azji, bezpośrednie skutki tego zachowania były odczuwalne w Azji, a nie w EOG. Sprzedaż komputerów, która jako jedyna mogła dotyczyć EOG, była prowadzona przez osoby trzecie, a mianowicie Acera i Lenovo, które nie są kontrolowane przez Intela.
- 228 Liczba tych komputerów była bardzo mała i wpływu w EOG nie można uznać za istotny.
- 229 Na rozprawie skarżąca podniosła też, że rozpatrywane zachowanie nie było w stanie wpłynąć na handel między państwami członkowskimi.
- 230 Komisja nie zgadza się z argumentami skarżącej oraz ACT.

2. Ocena Sądu

a) Uwagi wstępne

- 231 Przede wszystkim należy podkreślić, że w orzecznictwie Trybunału i Sądu stosowano dwie metody służące wykazaniu, że kompetencje Komisji były uzasadnione w świetle zasad prawa międzynarodowego publicznego.
- 232 Pierwsze podejście opiera się na zasadzie terytorialności. Takie podejście zostało przyjęte w wyroku Trybunału z dnia 27 września 1988 r. w sprawach połączonych 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i od 125/85 do 129/85 *Ahlström Osakeyhtiö i in. przeciwko Komisji*, Rec. s. 5193, zwanym dalej „wyrokiem w sprawie Celuloza”. W pkt 16 tego wyroku Trybunał orzekł, że należy wyróżnić dwa elementy zachowania, a mianowicie utworzenie kartelu i wprowadzenie go w życie. Uzależnienie możliwości stosowania zakazów przewidzianych w prawie konkurencji od miejsca utworzenia kartelu sprowadzałoby się ewidentnie do ułatwienia przedsiębiorstwom obchodzenia wspomnianych zakazów. Trybunał stwierdził zatem, że decydujące jest miejsce, w którym kartel został wprowadzony w życie.
- 233 Drugie podejście opiera się na kwalifikowanych skutkach praktyk w Unii. Podejście to zostało zastosowane w wyroku Sądu z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie T-102/96 *Gencor przeciwko Komisji*, Rec. II-753, zwanym dalej „wyrokiem w sprawie Gencor”. W pkt 90 tego wyroku Sąd stwierdza, że jeżeli można przewidzieć, że zamierzona koncentracja będzie miała natychmiastowy i istotny skutek w Unii, zastosowanie rozporządzenia Rady (EWG) nr 4064/89 z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz.U. L 395, s. 1; sprostowanie Dz.U. 1990 r., L 257, s. 13) jest uzasadnione w świetle prawa międzynarodowego publicznego.

- 234 Skarżąca, utrzymując, że w przypadku wymiany handlowej z państwami trzecimi – nawet, jeżeli rozpatrywane praktyki są wprowadzane w życie wewnątrz Unii – Komisja powinna również udowodnić istnienie natychmiastowych, istotnych, bezpośrednich i przewidywalnych skutków w Unii, przedstawia argumentację sprowadzającą się do twierdzenia, że wprowadzenie w życie oraz skutki kwalifikowane w Unii stanowią przesłanki kumulatywne.
- 235 Komisja podkreśliła podczas rozprawy, że w niniejszej sprawie jej kompetencje były uzasadnione, po pierwsze, na mocy teorii dotyczącej wprowadzenia w życie omawianych praktyk w EOG, zastosowanej w ww. w pkt 232 wyroku w sprawie Celuloza, a po drugie, na mocy teorii skutków, zastosowanej w ww. w pkt 233 wyroku w sprawie Gencor.
- 236 W tym względzie należy zaznaczyć, że fakt wykazania wprowadzenia w życie omawianych praktyk w EOG lub fakt wykazania skutków kwalifikowanych stanowią alternatywne, a nie kumulatywne metody ustalenia, że kompetencje Komisji są uzasadnione w świetle przepisów prawa międzynarodowego publicznego.
- 237 W ww. w pkt 232 wyroku w sprawie Celuloza Trybunał oparł się wyłącznie na realizacji spornego zachowania na terytorium Unii.
- 238 Skarżąca nie może wywodzić żadnego argumentu z faktu, iż rzecznik generalny M. Darmon wskazał w swojej opinii do ww. w pkt 232 wyroku w sprawie Celuloza (Rec. s. 5214, pkt 82), że Trybunał powinien „w celu określenia, czy Komisja skorzystała zgodnie z prawem ze swych uprawnień w stosunku do skarżących, zbadać, czy skutki zarzucanego przez nią zachowania były istotne, bezpośrednie i przewidywalne”. Rzecznik generalny zaproponował bowiem, aby w celu stwierdzenia właściwości Komisji Trybunał oparł się na skutkach rozpatrywanego zachowania na terytorium Unii. Trybunał nie przychylił się do propozycji rzecznika generalnego i oparł się na kryterium wprowadzenia kartelu w życie na terenie Unii. Jak wynika z wyroku Trybunału w tej sprawie, w sytuacji gdy kwestia kompetencji Komisji może zostać rozstrzygnięta na podstawie realizacji danego zachowania w Unii, dla ustalenia kompetencji Komisji nie jest konieczne badanie istnienia skutków.
- 239 Skarżąca opiera się w tym zakresie również na ww. w pkt 233 wyroku w sprawie Gencor.
- 240 Jednakże w ww. w pkt 233 wyroku w sprawie Gencor (pkt 89–101) Sąd oparł się wyłącznie na skutkach kwalifikowanych celem wykazania, że kompetencje Komisji były uzasadnione w świetle przepisów prawa międzynarodowego publicznego.
- 241 Jest bez wątplenia prawdą, że w pkt 87 tego wyroku Sąd przypomniał, iż zgodnie z ww. w pkt 232 wyrokami w sprawie Celuloza kryterium wprowadzenia kartelu w życie jest spełnione, gdy dochodzi do zwykłej sprzedaży w Unii. Tymczasem rzeczoną pkt 87 wpisuje się w rozumowanie Sądu, w ramach którego stwierdził on, że rozporządzenie nr 4064/89 nie przypisuje, dla celów określenia zakresu jego zastosowania terytorialnego, większego znaczenia działaniom produkcyjnym niż działaniom związanym ze sprzedażą (ww. w pkt 233 wyrok w sprawie Gencor, pkt 85–88). W tym kontekście Sąd oddalił argument skarżącej oparty na ww. w pkt 232 wyroku w sprawie Celuloza, wskazując, że zgodnie z tym wyrokiem kryterium wprowadzenia kartelu w życie jest spełnione, gdy dochodzi do zwykłej sprzedaży. Sąd oddalił zatem argument skarżącej, zgodnie z którym z ww. w pkt 232 wyroku w sprawie Celuloza wynika, że działania produkcyjne mają większe znaczenie niż działania związane ze sprzedażą.
- 242 Następnie w ww. w pkt 233 wyroku w sprawie Gencor (pkt 89–101) Sąd zbadał, czy zastosowanie rozporządzenia nr 4064/89 w tej sprawie było zgodne z prawem międzynarodowym publicznym. W tym kontekście Sąd ograniczył się do zbadania, czy spełnione były kryteria skutku natychmiastowego, istotnego i przewidywalnego.

- 243 Z ww. w pkt 233 wyroku w sprawie Gencor wynika więc, że w celu uzasadnienia kompetencji Komisji zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego publicznego wystarczy, że spełnione są przesłanki wystąpienia w Unii skutku natychmiastowego, istotnego i przewidywalnego.
- 244 Z powyższego wynika, że w celu uzasadnienia kompetencji Komisji w świetle prawa międzynarodowego publicznego wystarczy wykazać albo kwalifikowane skutki praktyki, albo jej wprowadzenie w życie w Unii.
- 245 Ponadto należy zauważyć, że w zaskarżonej decyzji Komisja nie rozstrzyga w sposób wyraźny kwestii, czy jej właściwość jest uzasadniona w świetle przepisów prawa międzynarodowego publicznego. W tym względzie Komisja podkreśla, że w motywach 1749–1753 zaskarżonej decyzji zbadała zagadnienie wywierania wpływu na handel między państwami członkowskimi.
- 246 Ponadto Komisja podkreśla, nie powodując w tej kwestii sprzeciwu skarżącej, że w toku postępowania administracyjnego skarżąca nigdy nie kwestionowała kompetencji międzynarodowych Komisji.
- 247 W tym zakresie należy podkreślić, że treść art. 82 WE zawiera dwa elementy, które dotyczą związku z terytorium Unii. Po pierwsze, art. 82 WE wymaga istnienia pozycji dominującej „na wspólnym rynku lub na znacznej jego części”. Po drugie, wymaga on, aby dane zachowanie mogło wpływać na handel między państwami członkowskimi. W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła istnienie pozycji dominującej skarżącej na poziomie światowym, co obejmuje wspólny rynek. Ponadto w motywach 1749–1753 rzeczony decyzji zbadała ona w wyraźny sposób wpływ na handel między państwami członkowskimi.
- 248 Niewątpliwie kwestia, czy kompetencje Komisji są uzasadnione w świetle prawa międzynarodowego publicznego, stanowi zagadnienie odmienne od kwestii przesłanek ustanowionych w art. 82 WE. W tym względzie należy zauważyć, że przesłanka wpływu na handel między państwami członkowskimi ma rozgraniczyć sferę stosowania przepisów wspólnotowych i ustawodawstw krajowych (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 6 marca 1974 r. w sprawach połączonych 6/73 i 7/73 Istituto Chemioterapico Italiano i Commercial Solvents przeciwko Komisji, Rec. s. 223, pkt 31).
- 249 Niemniej jednak biorąc pod uwagę okoliczność, po pierwsze, że Komisja wypowiedziała się w zaskarżonej decyzji na temat dwóch przesłanek określonych w art. 82 WE, które dotyczą związku z terytorium Unii, a po drugie, że skarżąca nie zakwestionowała w toku postępowania administracyjnego kompetencji międzynarodowych Komisji, Komisja nie miała obowiązku przedstawienia w zaskarżonej decyzji wyraźnego uzasadnienia w odniesieniu do tej kwestii (zob. również, w odniesieniu do obowiązku uzasadnienia kompetencji Komisji, wyrok Trybunału z dnia 14 lipca 1972 r. w sprawie 48/69 Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, Rec. s. 619, pkt 143–145). Skarżąca wyjaśniła poza tym podczas rozprawy, że jej zarzut nie dotyczył braku uzasadnienia, co zostało odnotowane w protokole z rozprawy.

b) W przedmiocie skutków kwalifikowanych

1) Uwagi wstępne

- 250 Skarżąca podnosi, że niezbadanie przez Komisję występowania istotnych, bezpośrednich i przewidywalnych skutków w Unii jest szczególnie poważne w sytuacji, gdy Komisja oświadcza w motywie 1685 zaskarżonej decyzji, że nie jest zobowiązana do „wykazania konkretnych skutków nadużycia na mocy art. 82 [WE]”.
- 251 W tym względzie należy podkreślić, że Komisja nie jest zobowiązana do wykazania istnienia konkretnych skutków w celu uzasadnienia swych kompetencji w świetle prawa międzynarodowego publicznego. Przesłanki dotyczące skutku natychmiastowego, istotnego i przewidywalnego nie

oznaczają, że skutek ten powinien również być konkretny. Komisja zobowiązana jest bowiem do zapewnienia ochrony konkurencji w obrębie wspólnego rynku przed zagrożeniami dla jej skutecznego funkcjonowania.

- 252 W tych okolicznościach nie można uznać, że Komisja winna ograniczać się do ścigania i karania zachowań stanowiących nadużycie, za pomocą których osiągnięto spodziewany rezultat i w przypadku których zagrożenie dla funkcjonowania konkurencji uległo urzeczywistnieniu. Nie można się spodziewać, że Komisja przyjmie pasywną rolę w przypadku istnienia zagrożenia dla struktury skutecznej konkurencji na wspólnym rynku, w związku z czym Komisja może interweniować także w przypadkach, w których zagrożenie nie urzeczywistniło się lub jeszcze się nie urzeczywistniło.
- 253 Do tego dochodzi fakt, że w niniejszej sprawie zachowanie względem Acera i Lenovo miało wywołać skutki w obrębie wspólnego rynku.
- 254 Zachowanie względem Acera polegało bowiem na przyznawaniu wypłat, pod warunkiem że Acer opóźni wprowadzenie do obrotu na całym świecie komputera przenośnego wyposażonego w CPU produkcji AMD. Taka zachęta finansowa zmierzała do tego, aby przez pewien czas określony model komputera Acer nie był dostępny na rynku nigdzie na świecie, w tym w EOG.
- 255 Zachowanie wobec Lenovo polegało, po pierwsze, na przyznawaniu mu wypłat pod warunkiem, że przedsiębiorstwo to opóźni wprowadzenie do obrotu swoich komputerów przenośnych wyposażonych w CPUx86 produkcji AMD, a ostatecznie zrezygnuje z niego. Zachowanie to zmierzało zatem do tego, aby modele komputerów Lenovo wyposażone w CPU produkcji AMD nie były dostępne nigdzie w świecie, w tym w EOG. Po drugie, zachowanie wobec Lenovo polegało na przyznawaniu rabatów, których wysokość była zależna od faktu nabywania przez Lenovo od Intelu wszystkich CPUx86 przeznaczonych do komputerów przenośnych produkowanych przez Lenovo. Zachowanie to zmierzało do tego, aby żaden komputer przenośny Lenovo wyposażony w CPU produkcji AMD nie był dostępny na rynku, w tym w EOG. Zachowanie Intelu zmierzało zatem do wywołania skutków również w EOG. W tych okolicznościach zagadnienie, czy skarżąca osiągnęła zakładany wynik jest bez znaczenia dla analizy uzasadnienia kompetencji Komisji w świetle prawa międzynarodowego publicznego.
- 256 Ponadto należy zauważyć, że sama skarżąca opiera się na wyroku Sądu z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-204/03 Haladjian Frères przeciwko Komisji (Zb.Orz. s. II-3779), a w szczególności na jego pkt 167, w którym Sąd stwierdził, co następuje:

„[A]by uzasadnić stosowanie przepisów konkurencji do porozumienia dotyczącego produktów zakupionych w Stanach Zjednoczonych w celu ich sprzedaży we Wspólnocie na podstawie wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych to porozumienie musi pozwolić przewidzieć z wystarczającym prawdopodobieństwem, że może mieć większy aniżeli nieznacznym wpływ na konkurencję we Wspólnocie i handel pomiędzy państwami członkowskimi (zob. podobnie wyrok [Trybunału z dnia 28 kwietnia 1998 r.] w sprawie [C-306/96] Javico, [Rec. s. I-1983], pkt 16 i 18). Wywoływanie przez dane zachowanie jedynie pewnego wpływu na gospodarkę Wspólnoty, bez względu na to jakiego, nie stanowi samo w sobie na tyle ścisłego związku, który pozwoliłby na uzasadnienie kompetencji wspólnotowej. Ten wpływ musi być istotny, to jest odczuwalny i nie do zlekceważenia”.

- 257 Wyrok ten nie wymaga zatem istnienia konkretnego wpływu na konkurencję w Unii, lecz jedynie wystarczającego prawdopodobieństwa, że rozpatrywany kartel mógł wywierać na jej terenie wpływ większy niż nieznacznym. W tym kontekście należy zaznaczyć, że stwierdzenie to nie dotyczyło wyraźnie kwestii uzasadnienia kompetencji Komisji w świetle prawa międzynarodowego publicznego, lecz padło w ramach badania zagadnienia, czy przesłanki ustanowione w art. 81 WE zostały spełnione. Niemniej jednak ów wyrok, na który powołuje się skarżąca, stanowi element potwierdzający okoliczność, że wpływ zachowania na konkurencję nie musi być konkretny, aby stanowił wystarczająco ściśle powiązanie z Unią mogące uzasadnić kompetencje Komisji.

258 Należy zatem zbadać, czy wspomniane trzy przesłanki dotyczące skutku istotnego, natychmiastowego i przewidywalnego zostały spełnione w niniejszym przypadku.

2) Acer

2.1) Skutek istotny

259 Skarżąca podnosi, że opóźnienie, o którym Komisja mówi w decyzji, dotyczyło modelu komputera przenośnego wyposażonego w CPU produkcji AMD w technologii 64-bitowej. Podkreśla ona, iż w czwartym kwartale 2003 r. tylko 100 000 CPU tego rodzaju było dostępnych w skali światowej. Według skarżącej Acer mógł nabyć najwyżej około 4000 sztuk, a większość komputerów Acer, których dotyczyło opóźnienie we wprowadzeniu na rynek, zostałyby w każdym razie sprzedane poza EOG. Tak więc skutki na terenie EOG w żaden sposób nie mogły być istotne.

260 Komisja kwestionuje liczbę 4000 sztuk. Na rozprawie przyznała jednak, że liczba odnośnych komputerów była niewielka. Komisja podkreśliła tymczasem podczas rozprawy, iż w przypadku istnienia ogólnej strategii mającej na celu wykluczenie jedyne go znaczącego konkurenta Intela oraz w przypadku jednolitego i ciągłego naruszenia nie należało rozpatrywać skutków poszczególnych zachowań w oderwaniu.

261 Co się tyczy istotnego charakteru skutków, należy w pierw podkreślić, że nie jest konieczne, aby Unia lub EOG były dotknięte bardziej niż inne regiony świata (zob. podobnie ww. w pkt 233 wyrok w sprawie Gencor, pkt 98).

262 Ponadto EOG stanowi znaczną część rynku światowego. Tytułem przykładu należy wskazać, że zgodnie z motywem 1775 zaskarżonej decyzji sprzedaż komputerów wyposażonych w CPU x86 produkcji Intela w regionie EBWA odpowiada około 32% sprzedaży światowej. Poza tym Komisja podkreśliła, że wartość sprzedaży Intela przedsiębiorstwom mającym siedzibę w EOG wynosiła około 80% sprzedaży w regionie EBWA.

263 Należy ponadto podkreślić, że jak wynika z dowodów wskazanych w zaskarżonej decyzji, w szczególności z korespondencji cytowanej w pkt 1240 poniżej, Acer planował sprzedawać w Europie model, którego dotyczyło opóźnienie we wprowadzeniu na rynek. Należy zatem oddalić argument podniesiony przez skarżącą podczas rozprawy, zgodnie z którym wszystkie omawiane komputery miałyby być sprzedawane poza EOG.

264 Fakt przyznania zachęty finansowej w celu skłonienia klienta do opóźnienia w skali światowej wprowadzenia na rynek komputera, który był wyposażony w CPU produkcji konkurencyjnej i był przewidziany do sprzedaży w Europie, może mieć co najmniej potencjalny wpływ na rynek w EOG.

265 ACT podnosi, iż z korespondencji przytoczonej w pkt 1240 poniżej wynika, że bezpodstawne ograniczenie zarzucane przez Komisję dotyczyło jedynie ograniczeń sprzedaży przez Acera do państw znajdujących się poza Europą.

266 W tym względzie wystarczy stwierdzić, że Acer ostatecznie zobowiązał się do opóźnienia wprowadzenia wspomnianego komputera do obrotu na całym świecie (zob. pkt 1246, 1247, 1268 i 1269 poniżej). Argument ACT, zgodnie z którym Komisja uwzględniła naruszenie dotyczące jedynie sprzedaży przez Acera do państw znajdujących się poza Europą, nie znajduje zatem uzasadnienia w faktach.

267 Ponadto należy zaznaczyć, że Komisja słusznie doszła do wniosku, iż poszczególne zachowania wskazane w zaskarżonej decyzji stanowiły część jednolitego i ciągłego naruszenia (zob. pkt 1561–1563 poniżej).

- 268 W celu zbadania, czy skutki są istotne, nie należy analizować w oderwaniu różnych zachowań stanowiących część jednolitego i ciągłego naruszenia. Wystarczy natomiast, że jednolite naruszenie, traktowane jako całość, mogło wywołać istotne skutki.
- 269 Co się tyczy wpływu na handel między państwami członkowskimi w rozumieniu art. 82 WE, z orzecznictwa wynika, iż należy uwzględnić wpływ nadużycia pozycji dominującej na strukturę skutecznej konkurencji na wspólnym rynku (zob. wyrok Trybunału z dnia 25 października 1979 r. w sprawie 22/79 Greenwich Film Production, Rec. s. 3275, pkt 11 i przytoczone tam orzecznictwo). Trybunał orzekł również, że w celu zbadania, czy art. 82 WE miał zastosowanie, wykonanie niektórych umów nie może być oceniane odrębnie, lecz w świetle całej działalności danego przedsiębiorstwa (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Greenwich Film Production, pkt 12). Jeśli chodzi o kryterium wywierania wpływu na handel między państwami członkowskimi, Trybunał stwierdził zatem wyraźnie, że nie należało rozpatrywać niektórych umów w oderwaniu.
- 270 Takie samo rozwiązanie narzuca się w przypadku jednolitego i ciągłego naruszenia, gdy chodzi o zbadanie, czy kompetencje Komisji są uzasadnione w świetle prawa międzynarodowego publicznego. Nie można bowiem pozwolić przedsiębiorstwom na uchylanie się od stosowania reguł konkurencji poprzez łączenie większej liczby zachowań, które służą identycznemu celowi, a z których każde rozpatrywane odrębnie nie może wywołać istotnego skutku w Unii, lecz które dopiero łącznie mogą taki skutek wywołać.
- 271 Należy przypomnieć, że w niniejszej sprawie jednolite i ciągłe naruszenie, traktowane jako całość, miało wpływ średnio, według obliczeń poczynionych przez pełnomocnika skarżącej, na około 14% światowego rynku, w przypadku gdy obliczenia te nie są ograniczone wyłącznie do udziału podważalnego, co należy uznać za istotną część rynku (zob. pkt 194 powyżej).
- 272 Okoliczność ta wystarczy, by stwierdzić, że potencjalne skutki praktyk skarżącej były istotne.
- 273 Co więcej należy zaznaczyć, że Komisja wykazała w sposób wymagany prawem, że skarżąca realizowała ogólną strategię długoterminową zmierzającą do uniemożliwienia dostępu AMD do najważniejszych z strategicznego punktu widzenia kanałów sprzedaży (zob. pkt 1523–1552 poniżej).
- 274 Z orzecznictwa wynika, że w odniesieniu do przesłanki wpływu na handel między państwami członkowskimi należy wziąć pod uwagę wpływ na strukturę skutecznej konkurencji na wspólnym rynku spowodowany wyeliminowaniem konkurenta (zob. podobnie ww. w pkt 248 wyrok w sprawie Istituto Chemioterapico Italiano i Commercial Solvents przeciwko Komisji, pkt 33; wyrok Sądu z dnia 8 października 1996 r. w sprawach połączonych od T-24/93 do T-26/93 i T-28/93 Compagnie maritime belge transports i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1201, pkt 203). Zmiany struktury rynku powinny również zostać uwzględnione przy ustaleniu istnienia istotnych skutków w EOG w ramach badania kwestii, czy kompetencja Komisji jest uzasadniona w świetle prawa międzynarodowego publicznego (zob. podobnie ww. w pkt 233 wyrok w sprawie Gencor, pkt 94–96).
- 275 W tym kontekście należy podkreślić, że nie tylko wyeliminowanie konkurenta może mieć wpływ na strukturę konkurencji na wspólnym rynku, lecz że zachowanie mogące osłabić jedyne znaczącego konkurenta skarżącej na poziomie światowym poprzez uniemożliwienie mu dostępu do najważniejszych kanałów sprzedaży, jak zachowanie rozpatrywane w niniejszej sprawie, jest również w stanie wywierać wpływ na strukturę skutecznej konkurencji na wspólnym rynku. Zatem stwierdzenie, zgodnie z którym potencjalne skutki zachowania skarżącej należy uznać za istotne, jest również uzasadnione potencjalnymi skutkami dla struktury skutecznej konkurencji na wspólnym rynku.
- 276 Z powyższego wynika, że potencjalne skutki zachowania skarżącej powinny zostać uznane za istotne.

2.2) Skutek natychmiastowy

- 277 Zachowanie Intela miało na celu wywołanie natychmiastowego skutku w EOG oraz mogło osiągnąć ów skutek.
- 278 Owo zachowanie miało bowiem na celu zachęcić Acera do opóźnienia wprowadzenia na rynek komputera przenośnego wyposażonego w CPU produkcji AMD na całym świecie, w tym w EOG, i mogło osiągnąć ten efekt. Opóźnienie wprowadzenia na rynek oznacza, że przez pewien czas określony model komputera z CPU produkcji AMD nie jest dostępny, w tym również w EOG. Chodzi tu o skutek bezpośredni, a nie tylko skutek wtórny.
- 279 Wbrew twierdzeniom skarżącej i ACT okoliczność, że Intel nie sprzedawał CPU Acerowi w EOG, nie oznacza, że w EOG skutek zachowania Intela mógł być jedynie pośredni. Warunek, od którego uzależnione były wypłaty, a mianowicie opóźnienie wprowadzenia na rynek określonego modelu komputera na całym świecie, w tym w EOG, dotyczył bezpośrednio sprzedaży komputerów przez Acera.
- 280 Ponadto jednolite i ciągle naruszenie popełnione przez skarżącą, rozpatrywane jako całość, mogło mieć skutek natychmiastowy polegający na osłabieniu jedyne go znaczącego konkurenta skarżącej poprzez uniemożliwienie mu dostępu do najważniejszych kanałów sprzedaży i w konsekwencji na zmianie struktury skutecznej konkurencji na wspólnym rynku.

2.3) Skutek przewidywalny

- 281 Skutek polegający na tym, że określony model komputera wyposażonego w CPU produkcji AMD nie był dostępny w okresie opóźnienia wprowadzenia do obrotu, w tym również w EOG, był do przewidzenia przez skarżącą. Chodzi tu bowiem o zaplanowany skutek jej zachowania.
- 282 Tak samo osłabienie jedyne go znaczącego konkurenta skarżącej było dla niej przewidywalne i przez nią zaplanowane.

3) Lenovo

3.1) W przedmiocie bezpodstawnych ograniczeń

i) W przedmiocie opóźnienia wprowadzenia na rynek chiński

- 283 Skarżąca twierdzi, że pierwsze opóźnienie wprowadzenia na rynek, zarzucane przez Komisję w zaskarżonej decyzji, odnosi się do późniejszego wprowadzenia w Chinach dwóch modeli komputerów przenośnych wyposażonych w CPU produkcji AMD (zob. w tym względzie pkt 1035 i 1037 poniżej). Umowa ta miała jedynie wpływ na rynek chiński i nie została wprowadzona w życie w Unii.
- 284 W tym względzie wystarczy stwierdzić, że Komisja nie ustaliła w zaskarżonej decyzji istnienia naruszenia art. 82 WE dotyczącego opóźnienia wprowadzenia na rynek w Chinach komputerów przenośnych wyposażonych w CPU produkcji AMD (zob. pkt 1042 poniżej). Argumentacja skarżącej dotycząca braku kompetencji Komisji do nałożenia kar za to zachowanie jest zatem pozbawiona znaczenia.

ii) W przedmiocie opóźnienia wprowadzenia na rynek światowy

- 285 Opóźnienie wprowadzenia na rynek, o którym mowa w zaskarżonej decyzji, dotyczy późniejszego wprowadzenia rzeczonych modeli komputerów w skali światowej. W tym względzie skarżąca podkreśliła podczas rozprawy, iż z załącznika A.120 do skargi wynika, że w przypadku dwóch modeli komputerów, których dotyczyło opóźnienie wprowadzenia na rynek, zaplanowany poziom sprzedaży był bardzo niski.
- 286 W tym względzie należy zaznaczyć, że jak wynika z tego załącznika, do dnia 1 czerwca 2006 r. prognozowana wielkość sprzedaży w regionie EBWA w czwartym kwartale 2006 r. w odniesieniu do dwóch modeli komputerów przenośnych objętych opóźnieniem wprowadzenia wynosiła 5400 i 4250 sztuk.
- 287 Na rozprawie skarżąca zasugerowała, że możliwe jest, iż wszystkie te komputery były przeznaczone dla obszarów regionu EBWA leżących poza EOG.
- 288 W tym względzie należy stwierdzić, że chodzi tu o zwykłe spekulacje ze strony skarżącej, na poparcie których skarżąca nie przedstawiła żadnego argumentu. Prawdą jest, że dokładna wielkość prognozowanej sprzedaży w EOG nie wynika z załącznika A.120 do skargi. Należy jednak zaznaczyć, że EOG to stanowi bardzo ważną część regionu EBWA.
- 289 Z załącznika A.120 do skargi jasno wynika, że Lenovo planował sprzedaż w regionie EBWA. Okoliczność ta wystarczy do stwierdzenia przynajmniej potencjalnych skutków w EOG, w braku konkretnych wskazówek, które pozwalałyby przyjąć, że całość prognozowanej sprzedaży miała dotyczyć części regionu EBWA poza EOG.
- 290 Prawdą jest, że liczba sztuk objętych naruszeniem w regionie EBWA była niewielka. Niemniej jednak należy stwierdzić, że zachowanie wobec Lenovo stanowiło część jednolitego i ciągłego naruszenia i że jest ono wystarczające, by naruszenie to, traktowane jako całość, mogło wywołać istotne skutki, co ma miejsce w niniejszej sprawie (zob. pkt 267–276 powyżej).
- 291 Odnośnie do natychmiastowego charakteru skutku i jego przewidywalności rozważania zawarte w pkt 277–282 powyżej stosują się *mutatis mutandis*.

3.2) W przedmiocie rabatów za wyłączność

- 292 Zgodnie z zaskarżoną decyzją Intel przyznawał Lenovo rabaty w okresie od stycznia 2007 r. do grudnia 2007 r., których wysokość uzależniona była od nabywania przez Lenovo od Intela wszystkich CPU x86 przeznaczonych do produkowanych przez Lenovo komputerów przenośnych.
- 293 W zaskarżonej decyzji Komisja wspomina więc o istnieniu zachęty finansowej przyznanej przez Intela na rzecz Lenovo w celu zachęcania go do używania w swoich komputerach przenośnych wyłącznie CPU x86 produkowanych przez Intela. Zachowanie to mogło mieć taki skutek natychmiastowy, że żaden komputer przenośny Lenovo wyposażony w CPU x86 konkurenta Intela nie był dostępny nigdzie na świecie, w tym w EOG. Okoliczność, że Intel sprzedaje CPU, podczas gdy Lenovo sprzedaje komputery, nie oznacza, że skutek ten może być jedynie pośredni. Gdy bowiem Lenovo zaopatruje się u Intela celem pokrycia całości swojego zapotrzebowania na CPU x86 przeznaczone do jego komputerów przenośnych, bezpośrednią i nieuniknioną konsekwencją tego stanu rzeczy jest to, że nie może on wytwarzać ani sprzedawać żadnych komputerów przenośnych wyposażonych w CPU x86 pochodzących od konkurenta.
- 294 Skutek ten był przewidywalny dla Intela, a nawet przez niego zaplanowany.

- 295 Co się tyczy istotnego charakteru skutku, wystarczy przypomnieć, że rabaty za wyłączność były częścią jednolitego i ciągłego naruszenia, które – rozpatrywane jako całość – mogło wyrzucić istotne skutki na terytorium Unii i EOG, co jest wystarczające (zob. pkt 267–276 powyżej). Nie ma zatem potrzeby badania kwestii, czy rabaty za wyłączność przyznane Lenovo – rozpatrywane odrębnie – mogły mieć istotny wpływ na rzeczonym terytorium.
- 296 Z powyższego wynika, że zachowanie Intela, o którym Komisja mówi w zaskarżonej decyzji, mogło mieć skutek istotny, natychmiastowy i przewidywalny w EOG. Wynika z tego, że kompetencja Komisji do nałożenia kar za to zachowanie jest uzasadniona w świetle zasad prawa międzynarodowego publicznego.
- 297 A zatem jedynie tytułem uzupełnienia poniżej zostanie zbadana realizacja spornego zachowania na terytorium EOG.

c) W przedmiocie wprowadzenia w życie

- 298 Skarżąca podnosi, że zgodnie z orzecznictwem do ustalenia kompetencji Komisji wymagana jest bezpośrednia sprzedaż w Unii przez same przedsiębiorstwo produktów objętych odnośnym zachowaniem. W niniejszej sprawie Komisja nie wykazała, że każdy z czynów stanowiących zarzucane nadużycie dotyczył bezpośredniej sprzedaży przez Intel przedmiotowego produktu, to znaczy CPU x86, nabywcom na terytorium Unii lub EOG.
- 299 Skarżąca podkreśla, że nie sprzedawała CPU x86 w EOG przedsiębiorstwom Acer lub Lenovo. Acer i Lenovo nie sprzedawały produktów objętych zaskarżoną decyzją, mianowicie CPU x86, lecz komputery wyposażone w CPU x86.
- 300 Komisja nie zgadza się z argumentami skarżącej.

1) Acer

- 301 Należy przypomnieć, że wprowadzenie w życie omawianych praktyk w Unii wystarczy do uzasadnienia kompetencji Komisji w świetle prawa międzynarodowego publicznego (zob. podobnie ww. w pkt 232 wyrok w sprawie Celuloza, pkt 16).
- 302 Prawdą jest, że w ww. w pkt 232 wyroku w sprawie Celuloza (pkt 12, 13, 16 i 17) Trybunał stwierdził, że wprowadzenie w życie danego kartelu na wspólnym rynku miało miejsce poprzez sprzedaż bezpośrednią po cenach rzeczywiście koordynowanych przez uczestników kartelu nabywcom mającym siedzibę w Unii.
- 303 Jednak nie wynika z tego, że sprzedaż bezpośrednia realizowana przez adresatów zaskarżonej decyzji Komisji to jedyny możliwy sposób wprowadzenia w życie praktyki w Unii. Sama okoliczność, że skarżąca nie sprzedawała CPU spółkom zależnym od Acera i Lenovo mającym siedzibę w EOG, nie wyklucza zatem wprowadzenia w życie omawianych praktyk w EOG.
- 304 W niniejszej sprawie Komisja nie wspomniała w zaskarżonej decyzji o działaniu wszczętym przez samą skarżącą na terytorium EOG w celu wprowadzenia w życie bezpodstawnego ograniczenia dotyczącego Acera.
- 305 Tymczasem nadużycie pozycji dominującej polegało w niniejszej sprawie na przyznaniu zachęty finansowej w celu skłonienia Acera do opóźnienia wprowadzenia na rynek określonego modelu komputera przenośnego na całym świecie. Warunek, od którego uzależnione były wypłaty

przyznawane przez Intela, a mianowicie opóźnienie określonego modelu komputera przenośnego wyposażonego w CPU produkcji AMD, miał więc zostać spełniony przez Acera na całym świecie, w tym w EOG.

- 306 W takim przypadku sztuczne byłoby ograniczenie się do uwzględnienia wprowadzenia w życie omawianych praktyk przez same przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą. Przeciwnie, należy wziąć również pod uwagę ich wprowadzenie w życie przez klienta tego przedsiębiorstwa.
- 307 W tym kontekście fakt, iż klient przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą powstrzymywał się przez pewien czas od sprzedaży określonego modelu komputera w EOG, powinien zostać uznany za wprowadzenie w życie bezpodstawnego ograniczenia.
- 308 Ponadto, jak wynika z dowodów przytoczonych w zaskarżonej decyzji, Acer podjął działania w regionie EBWA w celu opóźnienia wprowadzenia danego komputera na rynek. Z korespondencji przytoczonej w pkt 1247 poniżej, na którą Komisja powołała się w tym kontekście podczas rozprawy, wynika, że [poufne] w Acerze otrzymał polecenie „zostawienia w spokoju” odnośnego CPU produkcji AMD w 2003 r. i realizacji tego polecenia w regionie EBWA.
- 309 Z powyższego wynika, że kompetencja Komisji była uzasadniona również ze względu na wprowadzenie w życie naruszenia na terytorium Unii i EOG.

2) Lenovo

- 310 W odniesieniu do bezpodstawnych ograniczeń, to jest rabatów udzielanych pod warunkiem opóźnienia wprowadzenia przez Lenovo na rynek dwóch modeli komputerów, należy zaznaczyć, iż ograniczenia te miały być wprowadzone w życie przez Lenovo na całym świecie, w tym w EOG. Wynika z tego, że kompetencja Komisji była uzasadniona również ze względu na wprowadzenie w życie naruszenia na rzeczonym terytorium. W tym względzie rozważania przytoczone w pkt 304–307 powyżej stosuje się *mutatis mutandis*.
- 311 Co się tyczy rabatów za wyłączność, świadczenie wzajemne za te rabaty, a mianowicie zaopatrywanie się przez Lenovo wyłącznie u Intela w CPU x86 przeznaczone do komputerów przenośnych, miało być wykonane przez Lenovo na całym świecie, w tym w EOG, poprzez sprzedawanie wyłącznie komputerów przenośnych wyposażonych w CPU x86 Intela. W tym kontekście należy podkreślić, że przeznaczenie CPU, czyli wykorzystanie ich przez Lenovo w komputerach przenośnych, stanowiło część świadczenia wzajemnego, tak jak zostało ono określone. W tych okolicznościach skarżąca nie może wywodzić żadnego argumentu z faktu, że rozpatrywany rynek dotyczył CPU x86, podczas gdy Lenovo nie sprzedawał CPU, lecz komputery zawierające CPU. Świadczenie wzajemne, zgodnie z jego definicją, było bowiem bezpośrednio powiązane z komputerami, które były produkowane i sprzedawane przez Lenovo.
- 312 Zachowanie skarżącej zmierzało do tego, aby świadczenie wzajemne Lenovo zostało wykonane wszędzie tam, gdzie Lenovo sprzedawał komputery przenośne, czyli również w EOG.
- 313 Zważywszy, że świadczenie wzajemne, tak jak zostało ono określone, dotyczyło konkretnie CPU przeznaczonych do użytku w produktach określonego rodzaju, a mianowicie w komputerach przenośnych, skarżąca nie może skutecznie podnosić, że ona sama nie miała wpływu na korzystanie przez Lenovo z CPU Intela. Ponadto skarżąca nie twierdzi, iż nie wiedziała o tym, że Lenovo był obecny na wspólnym rynku i sprzedawał na nim swoje komputery przenośne.
- 314 Z powyższego wynika, że co się tyczy zachowania skarżącej wobec Lenovo, kompetencja Komisji jest uzasadniona również ze względu na wprowadzenie w życie naruszenia na terytorium Unii i EOG.

d) W przedmiocie wpływu na handel między państwami członkowskimi

- 315 Na rozprawie skarżąca podniosła też, że rozpatrywane zachowanie nie było w stanie wpłynąć na handel między państwami członkowskimi.
- 316 Odnośnie do kryterium wywierania wpływu na handel między państwami członkowskimi Komisja wskazała w motywie 1750 zaskarżonej decyzji, że nadużycia, które miały wpływ na strukturę konkurencji w więcej niż jednym państwie członkowskim, ze swej natury mogły wpływać na handel między państwami członkowskimi.
- 317 Zgodnie z orzecznictwem, aby decyzja, porozumienie lub praktyka były w stanie wpłynąć na handel między państwami członkowskimi, muszą one pozwolić – na podstawie całokształtu okoliczności prawnych i faktycznych – na przewidzenie z wystarczającym stopniem prawdopodobieństwa, że mogą one wywrzeć wpływ bezpośredni lub pośredni, rzeczywisty lub potencjalny, na przepływy handlowe między państwami członkowskimi i to w taki sposób, iż budzą obawy, że mogą one przeszkodzić w realizacji jednolitego rynku między państwami członkowskimi. Ponadto konieczne jest, by wpływ ten nie był nieznaczny (zob. ww. w pkt 256 wyrok w sprawie *Javico*, pkt 16, i przytoczone tam orzecznictwo).
- 318 W niniejszej sprawie skarżąca nie podniosła, że jej zachowanie względem *Acera* i *Lenovo* dotyczyło jedynie terytorium jednego państwa członkowskiego. W celu podważenia wpływu na handel między państwami członkowskimi skarżąca powołała się raczej na okoliczność, iż skutki można było odczuć na terytoriach leżących poza EOG i że w każdym razie liczba objętych nimi komputerów była bardzo niska, wobec czego skutki te w żadnym wypadku nie mogły być istotne.
- 319 Jednakże, jak wskazano w pkt 269 powyżej, nie należy rozpatrywać skutków zachowania skarżącej względem *Acera* i *Lenovo* w oderwaniu. Jednolite naruszenie popełnione przez skarżącą, traktowane jako całość, mogło mieć istotny skutek w ramach Unii i EOG.
- 320 Należy zatem oddalić argumentację skarżącej mającą na celu podważenie wpływu na handel między państwami członkowskimi.
- 321 Z całości powyższych rozważań wynika, że argumenty skarżącej zmierzające do zakwestionowania kompetencji Komisji należy oddalić.

C – Uchybienia proceduralne

1. W przedmiocie odmowy przez Komisję przyznania skarżącej drugiego przesłuchania

- 322 Skarżąca, popierana przez ACT, uważa, że Komisja niesłusznie odmówiła przeprowadzenia drugiego przesłuchania w celu wysłuchania uwag Intela na temat uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. (zob. pkt 9 powyżej) oraz pisma w sprawie faktów (zob. pkt 13 powyżej), mimo że w dokumentach tych była mowa o wszystkich nowych twierdzeniach odnoszących się w szczególności do rabatów warunkowych i bezpodstawnych ograniczeń dotyczących *Lenovo* oraz przyznania rabatów na rzecz *MSH*.
- 323 Zgodnie z art. 10 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 773/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. odnoszącego się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. 81 i 82 [WE] (Dz.U. L123 s. 18) Komisja, doręczając stronom pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, wyznacza termin, w którym strony te mogą poinformować ją pisemnie o swoich opiniach. Komisja nie jest zobowiązana uwzględniać jakichkolwiek pisemnych uwag otrzymanych po upływie tego terminu.

- 324 Zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 773/2004 Komisja daje stronom, do których skierowała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, możliwość przedstawienia ich argumentów podczas przesłuchania ustnego, jeżeli zażądadają tego w swoich pisemnych uwagach.
- 325 Co się tyczy uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r., strony są zgodne co do tego, że na mocy tych przepisów skarżąca miała zasadniczo prawo do drugiego przesłuchania. Komisja uznała istnienie tego prawa w piśmie wyjaśniającym do uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. Jednakże należy stwierdzić, że skarżąca nie wystąpiła o przeprowadzenie drugiego przesłuchania w stosownym czasie. W uzupełniającym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. Komisja wyznaczyła bowiem początkowo skarżącej termin ośmiu tygodni na przedstawienie uwag. W dniu 15 września 2008 r. termin ten został przedłużony do dnia 17 października 2008 r. przez funkcjonariusza ds. przesłuchań (zob. pkt 10 powyżej). Skarżąca nie udzieliła odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. w tym terminie i nie złożyła też wniosku o drugie przesłuchanie. W konsekwencji utraciła ona prawo do drugiego przesłuchania.
- 326 Wniosek ten, który wynika już z brzmienia art. 10 ust. 2 i art. 12 rozporządzenia nr 773/2004, jest potwierdzony przez sam cel tych przepisów. Spoczywający na adresacie pisma w sprawie przedstawienia zarzutów obowiązek wystąpienia o przesłuchanie w terminie wyznaczonym przez Komisję pod rygorem prekluzji jest uzasadniony względami ekonomiki postępowania. Przygotowanie przesłuchania wiąże się bowiem ze znaczącymi działaniami koordynacyjnymi ze strony Komisji ze względu na to, że w przesłuchaniu udział bierze nie tylko adresat pisma w sprawie przedstawienia zarzutów i służby Komisji, ale w stosownych przypadkach również osoby trzecie i przedstawiciele państw członkowskich. Ponadto Komisja musi posiadać wystarczająco dużo czasu na uwzględnienie w ostatecznej decyzji uwag przedstawionych podczas przesłuchania.
- 327 Następnie jeśli chodzi o pismo w sprawie faktów, należy stwierdzić, że prawo do przesłuchania ustanowione w art. 12 rozporządzenia nr 773/2004 istnieje jedynie po skierowaniu przez Komisję pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Skarżąca nie miała zatem żadnego prawa do przesłuchania w odniesieniu do pisma w sprawie faktów. W każdym razie należy stwierdzić, że również w odniesieniu do tego pisma skarżąca nie zwróciła się o przeprowadzenie przesłuchania w stosownym czasie, ponieważ nie odpowiedziała na to pismo w ustalonym terminie do dnia 23 stycznia 2009 r.
- 328 W konsekwencji Komisja słusznie odmówiła przeprowadzenia przesłuchania w odniesieniu zarówno do uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r., jak i do pisma w sprawie faktów. Argumenty skarżącej oraz ACT nie mogą podważyć tego wniosku.
- 329 Po pierwsze, skarżąca podnosi, że w piśmie z dnia 2 lutego 2009 r. (zob. pkt 15 powyżej) Komisja wyraźnie zgodziła się uwzględnić pisemne uwagi skarżącej na temat uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. oraz pisma w sprawie faktów, o ile zostaną one przekazane przed dniem 5 lutego 2009 r. Zdaniem skarżącej Komisja przedłużyła w ten sposób termin na złożenie wniosku o przesłuchanie do dnia 5 lutego 2009 r.
- 330 Twierdzenie to należy odrzucić. Komisja słusznie podnosi, że w toku postępowania administracyjnego, podobnie jak w zaskarżonej decyzji, wyraźnie wykluczyła ona możliwość zaakceptowania spóźnionej odpowiedzi Intela jako odpowiedzi złożonej w stosownym czasie, a także wykluczyła, że uwzględnienie tych uwag można by interpretować jako przedłużenie terminu. Komisja stwierdziła bowiem, w szczególności w piśmie z dnia 2 lutego 2009 r., na którym skarżąca opiera się w celu uzasadnienia swej argumentacji, że nie była zobowiązana do uwzględnienia wniosku o przesłuchanie złożonego po upływie terminu i że jej służby stały na stanowisku, iż prawidłowy przebieg postępowania administracyjnego nie wymagał przeprowadzenia przesłuchania. Tak więc wbrew temu, co twierdzi skarżąca, w piśmie z dnia 2 lutego 2009 r. Komisja nie przedłużyła terminu na złożenie wniosku o przesłuchanie do dnia 5 lutego 2009 r.

- 331 Po drugie, skarżąca utrzymuje, że nie złożyła odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. i na pismo w sprawie faktów przed dniem 5 lutego 2009 r., ponieważ wniosła w tym czasie skargę do Sądu o stwierdzenie nieważności decyzji funkcjonariusza ds. przesłuchań z dnia 15 września 2008 r. i o wydanie postanowienia tymczasowego zawieszającego bieg wyznaczonego terminu.
- 332 Tymczasem należy stwierdzić, że skarżąca mogła złożyć do Komisji zapobiegawczo swoje uwagi do uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r., jednocześnie korzystając z przysługującego jej prawa dostępu do Sądu. Jak prezes Sądu wskazał w ww. w pkt 14 postanowieniu w sprawie Intel przeciwko Komisji (pkt 87), złożenie skargi o stwierdzenie nieważności i wniosku o zastosowanie środka tymczasowego w żaden sposób nie uniemożliwiało skarżącej przygotowania i złożenia w terminie odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. na podstawie dostępnych jej informacji, przynajmniej zapobiegawczo, tym bardziej, że funkcjonariusz ds. przesłuchań przedłużył jej termin o cztery tygodnie. W każdym razie Intel mógł zażądać przesłuchania w terminie określonym przez funkcjonariusza ds. przesłuchań, czyli przed dniem 17 października 2008 r., ponieważ wniosek taki nie był zależny od informacji dodatkowych.
- 333 To samo rozumowanie stosuje się również w odniesieniu do pisma w sprawie faktów, bez uszczerbku dla okoliczności, że art. 12 rozporządzenia nr 773/2004 nie przewiduje przesłuchania po wysłaniu pisma w sprawie faktów (zob. pkt 327 powyżej). Ani skarga o stwierdzenie nieważności, ani wniosek o zastosowanie środka tymczasowego nie uniemożliwiały skarżącej złożenia wniosku o przesłuchanie w stosownym czasie.
- 334 Po trzecie, prawdą jest, że w okolicznościach przewidzianych w art. 10 ust. 2 i art. 12 rozporządzenia nr 773/2004 Komisja nie dysponuje uprawnieniem dyskrejonalnym w zakresie prawa do przesłuchania. Artykuł 12 rozporządzenia nr 773/2004 stanowi, że Komisja „daje” stronom, do których skierowała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, możliwość przedstawienia ich argumentów podczas przesłuchania, jeżeli zażądają tego w swoich pisemnych uwagach. Jednakże skarżąca nie przedstawiła takiego wniosku w stosownym czasie, co oznacza, że przepis ten nie ma zastosowania.
- 335 Po czwarte, skarżąca podnosi, że decyzja funkcjonariusza ds. przesłuchań z dnia 17 lutego 2009 r., w której oddalił on nowy wniosek skarżącej o przesłuchanie w kwestii uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r., jest nieracjonalna i nieproporcjonalna.
- 336 W tym względzie należy przypomnieć, że skarżąca nie wystąpiła w stosownym czasie o przeprowadzenie przesłuchania w kwestii uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. Jak funkcjonariusz ds. przesłuchań słusznie wskazał w decyzji z dnia 17 lutego 2009 r., prawo podmiotowe do przeprowadzenia przesłuchania istnieje do momentu upływu terminu przyznanego do udzielenia odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Po upływie tego terminu na Komisji nie spoczywa żaden obowiązek zorganizowania przesłuchania.
- 337 Stwierdzając, że funkcjonariusz ds. przesłuchań posiadał uprawnienie dyskrejonalne w zakresie przyznania przesłuchania, Komisja nie naruszyła zatem art. 12 rozporządzenia nr 773/2004, lecz dokonała wykładni tego rozporządzenia w sposób korzystny dla skarżącej. Ponadto funkcjonariusz ds. przesłuchań szczegółowo przedstawił powody swej odmowy przyznania drugiego przesłuchania w piśmie z dnia 17 lutego 2009 r. Skarżąca ogranicza się w tym względzie do stwierdzenia, że przeprowadzenie przesłuchania nie spowodowałoby szkody dla Komisji, zważywszy, że według skarżącej opóźnienie toku postępowania administracyjnego wynikające z drugiego przesłuchania byłoby „niewielkie”. Należy jednak stwierdzić, że funkcjonariusz ds. przesłuchań nie popełnił błędu, stwierdzając zasadniczo, że nieuzasadnione opóźnienie toku postępowania administracyjnego mogłoby narazić na uszczerbek nie tylko prawa osób trzecich mających interes w postępowaniu dotyczącym skarżącej, ale również prawa innych stron postępowań równoległych, które zwróciły się o przesłuchania w stosownym czasie.

- 338 Po piąte, ACT twierdzi w istocie, iż wprawdzie art. 12 rozporządzenia nr 773/2004 przewiduje przeprowadzenie przesłuchania tylko po skierowaniu przez Komisję pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, Komisja była jednak zobowiązana do przeprowadzenia przesłuchania po wysłaniu pisma w sprawie faktów z uwagi na podstawowe prawo skarżącej do poszanowania jej prawa do obrony. Argument ten jest nieprzekonywający. Przede wszystkim należy zauważyć, że rozdział V rozporządzenia nr 773/2004, zatytułowany „Wykonanie prawa do wysłuchania”, który zawiera przepisy art. 10 ust. 2 i art. 12 tego rozporządzenia, stanowi konkretyzację prawa skarżącej do obrony. Ani skarżąca, ani ACT nie wysunęły argumentów dotyczących ewentualnej niezgodności z prawem tych przepisów. W związku z twierdzeniem ACT, że Komisja nie może powoływać się na ograniczenia, jakie ustala sama w swoich własnych rozporządzeniach, w celu uzasadnienia naruszenia podstawowego prawa strony do bycia wysłuchaną, należy stwierdzić, że zgodnie z art. 33 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 1/2003 Komisja jest upoważniona do przyjęcia praktycznych ustaleń w sprawie wysłuchania stron. Następnie należy zauważyć tytułem uzupełnienia, że nawet zakładając, iż prawo do obrony może w szczególnych okolicznościach rodzić po stronie Komisji obowiązek przeprowadzenia przesłuchania po wysłaniu pisma w sprawie faktów, nie zmienia to faktu, że takie hipotetyczne prawo nie jest nieograniczone. Może ono zostać ograniczone przez Komisję poprzez ustalanie terminu do złożenia wniosku o przeprowadzenie przesłuchania. Tymczasem w niniejszej sprawie skarżąca nie udzieliła odpowiedzi na pismo w sprawie faktów w stosownym czasie (zob. pkt 327 powyżej).
- 339 Z całości powyższych rozważań wynika, że Komisja mogła – nie naruszając przepisów rozporządzenia nr 773/2004 – odmówić przeprowadzenia przesłuchania w celu wysłuchania uwag Intela na temat uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. oraz pisma w sprawie faktów.

2. W przedmiocie odmowy przez Komisję uzyskania pewnych dokumentów od AMD

a) Okoliczności powstania sporu i stanowiska stron

- 340 W dniu 21 maja 2008 r., po opublikowaniu on-line przygotowawczych pism procesowych sporządzonych przez skarżącą i AMD w ramach postępowania toczącego się między nimi w stanie Delaware (zob. pkt 11 powyżej), Komisja zwróciła się zarówno do skarżącej, jak i do AMD, aby przekazały jej wszelkie dokumenty, tak sporządzone przez nie, jak i przez nie otrzymane, które były cytowane w ich odnośnych pismach przygotowawczych.
- 341 Pismem z dnia 6 sierpnia 2008 r. skarżąca wskazała, że jej zdaniem dochodzenie prowadzone przez Komisję było niepełne. Wezwała ona Komisję, aby zwróciła się do AMD o przedstawienie wszystkich dokumentów, które dotyczyły twierdzeń zawartych w uzupełniającym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r. Ponadto skarżąca podkreśliła, że postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia (protective order) wydane w dniu 26 września 2006 r. przez sąd, przed którym toczyła się sprawa w stanie Delaware (zwane dalej „postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia”), uniemożliwiło jej skorzystanie z dokumentów przedstawionych przez AMD w ramach postępowania w stanie Delaware poza tym postępowaniem.
- 342 W załączniku do pisma z dnia 4 września 2008 r. skarżąca przesłała Komisji listę 87 punktów odpowiadających dokumentom lub kategoriom dokumentów, które, jej zdaniem Komisja powinna uzyskać od AMD (zwaną dalej „listą”).
- 343 Pismem z dnia 6 października 2008 r. Komisja poinformowała skarżącą, że postanowiła wystąpić do AMD o przedstawienie omawianych dokumentów, o ile były one opisane na liście w sposób, który pozwalał je precyzyjnie zidentyfikować, i wysłała skarżącej wykaz siedmiu dokumentów, o których przekazanie zwróciła się do AMD.

- 344 W motywach 61–74 zaskarżonej decyzji Komisja wyjaśnia, dlaczego jej zdaniem nie miała obowiązku uzyskać innych dokumentów wymienionych na liście, podkreślając, że wniosek skarżącej nie był wystarczająco precyzyjny, że był nieproporcjonalny, że skarżąca nie wykazała, iż wyczerpała wszystkie dostępne jej środki w celu przekazania Komisji większej liczby dokumentów z postępowania w stanie Delaware i że dokumenty, o których uzyskanie skarżąca zwróciła się do Komisji, nie były odciążające.
- 345 Skarżąca uważa, że dokumenty, o których uzyskanie od AMD zwróciła się do Komisji, były szczególnie ważne dla jej obrony, ponieważ pozwalały wykazać zwłaszcza, że nawet w braku zachowania, które jest jej zarzucane, OEM nie nabyłyby więcej CPU produkcji AMD i że AMD borykała się z ograniczoną zdolnością produkcyjną. Odmawiając uzyskania tych dodatkowych dokumentów od AMD, Komisja pozbawiła się możliwości zbadania istotnych dowodów i naruszyła istotny wymóg proceduralny. Tak więc Komisja naruszyła prawo Intela do obrony.
- 346 Skarżąca utrzymuje, że siedem dokumentów, których dostarczenia Komisja zażądała od AMD, nie było jedynymi dokumentami wyraźnie wskazanymi na liście. W odpowiedzi na pytanie pisemne postawione przez Sąd skarżąca podniosła ponadto, że nie była w stanie określić rzeczonych dokumentów w sposób bardziej szczegółowy, niż uczyniła to na liście, bez naruszenia postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia.
- 347 Komisja odpiera ten argument, twierdząc, że wniosek skarżącej nie opiera się na żadnej podstawie prawnej, gdyż rzeczony dokumenty nie znajdowały się w aktach dochodzenia.
- 348 Ponadto dowody przedstawione przez skarżącą nie mogłyby doprowadzić do zwolnienia jej od winy. W celu wykazania bezprawności zachowania Intela nie jest konieczne wykazanie ani rzeczywistego wykluczenia konkurencji z rynku, ani istnienia u AMD ograniczonych mocy produkcyjnych, ani wyników handlowych lub technicznych AMD, ani ewentualnej szkody dla konsumentów.

b) W przedmiocie warunków, na jakich Komisja może być zobowiązana do uzyskania pewnych dokumentów

1) Istniejące orzecznictwo

- 349 Skarżąca opiera się na orzecznictwie dotyczącym dostępu do akt sprawy, zgodnie z którym podejmowanie decyzji w zakresie dokumentów, które mogą być wykorzystane na obronę przedsiębiorstw biorących udział w postępowaniu w sprawie naruszenia reguł konkurencji, nie należy jedynie do Komisji (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 29 czerwca 1995 r. w sprawie T-30/91 Solvay przeciwko Komisji, Rec. s. II-1775, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Solvay”, pkt 81).
- 350 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem prawo dostępu do akt sprawy, będące konsekwencją zasady poszanowania prawa do obrony, oznacza, że Komisja powinna zapewnić zainteresowanemu przedsiębiorstwu możliwość zbadania wszystkich dokumentów znajdujących się w aktach dochodzenia, które mogą mieć znaczenie dla jego obrony (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 2 października 2003 r. w sprawie C-199/99 P Corus UK przeciwko Komisji, Rec. s. I-11177, pkt 125–128; i ww. w pkt 349 wyrok w sprawie Solvay, pkt 81).
- 351 Należy jednak podkreślić, że orzecznictwo to dotyczy prawa dostępu do dokumentów, które składają się na akta dochodzenia Komisji. Prawdą jest, że z orzecznictwa jasno wynika, iż Komisja jest zobowiązana do przyznania stronom dostępu do wszystkich dokumentów znajdujących się w aktach postępowania administracyjnego, z wyjątkiem dokumentów wewnętrznych lub poufnych, i że Komisja nie jest upoważniona do samodzielnego badania, jakie dokumenty mogłyby być przydatne do obrony przedsiębiorstw. Jednakże obowiązek udzielenia dostępu do wszystkich dokumentów znajdujących się w aktach postępowania administracyjnego nie oznacza, że Komisja jest zobowiązana do uzyskania wszelkiego rodzaju dokumentów, które potencjalnie mogłyby być odciążające.

- 352 Sądy Unii wypowiedziały się już na temat warunków dostępu do dokumentów będących w posiadaniu Komisji, ale które nie znajdują się w aktach dochodzenia w ścisłym tego słowa znaczeniu. Tak więc jeśli chodzi o odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów udzielone przez innych uczestników postępowania, z orzecznictwa wynika, że co się tyczy dokumentów niezawartych w aktach sprawy w momencie doręczenia pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, Komisja jest zobowiązana do ujawniania wspomnianych odpowiedzi innym uczestnikom postępowania tylko w przypadku, gdy zawierają one nowe dowody obciążające lub odciążające (wyrok Sądu z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie T-240/07 Heineken Nederland i Heineken przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3355, pkt 242) lub jeżeli odpowiedzi te są niezbędne w celu umożliwienia skarżącej zakwestionowania danych liczbowych, którymi Komisja posłużyła się w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie T-199/08 Ziegler przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3507, pkt 118).
- 353 W tym kontekście sądy Unii miały okazję uściślić, że argument wynikający z wyroku Trybunału z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-123, pkt 126, zgodnie z którym nie tylko do Komisji może należeć ustalenie dokumentów potrzebnych do obrony przedsiębiorstwa będącego uczestnikiem postępowania, dotyczy dokumentów zawartych w aktach Komisji i nie powinien mieć zastosowania do odpowiedzi udzielonych przez innych uczestników postępowania na pismo Komisji w sprawie zarzutów (ww. w pkt 352 wyrok w sprawie Heineken Nederland i Heineken przeciwko Komisji, pkt 254).
- 354 W wyroku z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 Cimenteries CBR i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-491, na który powołuje się skarżąca, Sąd zbadał cały szereg argumentów opartych na tym, że Komisja nie przyznała dostępu do dokumentów, które zdaniem zainteresowanych przedsiębiorstw byłyby użyteczne w celu przygotowania ich obrony w toku postępowania administracyjnego. Oprócz odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów udzielonych przez innych jego adresatów chodziło o protokoły z przesłuchań w przedmiocie porozumień krajowych, akta Komisji dotyczące zgłoszenia określonego systemu, akta Komisji dotyczące pewnych przypadków pomocy państwa, kilka notatek wewnętrznych Komisji i odpowiedzi na skargi w innych sprawach dotyczących tego samego kartelu (pkt 380 tego wyroku). Chodziło o dokumenty, które – choć nie składały się na akta dochodzenia – były w posiadaniu Komisji.
- 355 Niniejsza sytuacja różni się jednak od sytuacji leżącej u podstaw orzecznictwa przywołanego w pkt 349–354 powyżej. Otóż w niniejszej sprawie chodzi o dokumenty, które nie były nawet w posiadaniu Komisji. Podniesiona kwestia nie dotyczy zatem zakresu prawa dostępu do akt sprawy.
- 356 Skarżąca podnosi, że rozumowanie przyjęte w orzecznictwie dotyczącym prawa dostępu do dokumentów odciążających, które zostały już włączone do akt dochodzenia, należy stosować a fortiori w przypadku, gdy Komisja nie tylko nie przekazała, ale nawet nie uzyskała stosownych dokumentów odciążających. Logika tej argumentacji – jak się wydaje – jest taka, że ponieważ nie można przyjąć, iż jedynie Komisja sprawdza, jakie dokumenty znajdujące się w aktach sprawy mogą być przydatne do obrony zainteresowanych przedsiębiorstw, sytuacja jest jeszcze bardziej poważna, gdy pewne dokumenty w ogóle nie znajdują się w aktach sprawy, tak że nawet Komisja nie jest w stanie zweryfikować, czy zawierają one dowody odciążające.
- 357 Ta argumentacja nie jest przekonująca. Taka logika nie uwzględnia bowiem faktu, że koncepcja leżąca u podstaw orzecznictwa dotyczącego prawa dostępu do pełnych akt sprawy polega na tym, iż równość broni wymaga, aby zainteresowane przedsiębiorstwo znało akta wykorzystane w postępowaniu równie dobrze co Komisja (zob. podobnie ww. w pkt 349 wyrok w sprawie Solvay, pkt 83). Co się tyczy dokumentów, których sama Komisja nie posiada, nie istnieje żadne ryzyko, że będzie ona opierać się na okolicznościach obciążających znajdujących się w tych dokumentach i nie

weźmie pod uwagę w wystarczającym stopniu okoliczności odciążających. Nierówność podniesiona w pkt 83 ww. w pkt 349 wyroku w sprawie Solvay, polegająca na tym, że Komisja mogła samodzielnie zdecydować o ewentualnym wykorzystaniu dokumentów przeciwko skarżącej, pomimo że skarżąca nie miała do nich dostępu i nie mogła zatem podjąć stosownej decyzji co do ich wykorzystania dla swej obrony, nie występuje w niniejszej sprawie. Nie pojawia się zatem ten sam problem równości broni, który występuje w przypadku dokumentów znajdujących się w aktach postępowania administracyjnego Komisji.

- 358 Zagadnienie, które pojawia się w niniejszej sprawie, dotyczy w rzeczywistości przestrzegania przez Komisję obowiązku prowadzenia dochodzenia w sposób staranny i bezstronny.
- 359 Należy zauważyć w tym względzie, że wśród gwarancji zapewnianych przez prawo Unii w postępowaniu administracyjnym znajduje się w szczególności zasada dobrej administracji, wyrażona w art. 41 karty praw podstawowych, z którą związany jest obowiązek zbadania przez właściwą instytucję, przy zachowaniu staranności i bezstronności, wszystkich istotnych okoliczności rozpatrywanego przypadku (zob. wyrok Sądu z dnia 30 września 2003 r. w sprawach połączonych T-191/98, od T-212/98 do T-214/98 *Atlantic Container Line i in. przeciwko Komisji*, Rec. s. II-3275, pkt 404 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 360 Należy jednak zaznaczyć, że co do zasady to do Komisji należy decydowanie o sposobie, w jaki zamierza przeprowadzić dochodzenie w sprawie z zakresu prawa konkurencji, a także o tym, jakie dokumenty powinna zebrać w celu uzyskania wystarczająco pełnego obrazu sprawy.
- 361 Nie należy nakładać na Komisję obowiązku uzyskania maksymalnej liczby dokumentów, aby miała ona pewność posiadania wszelkich potencjalnych dowodów odciążających. Oprócz faktu, że zasoby Komisji są ograniczone, byłoby bowiem niemożliwe, aby Komisja osiągnęła pewność co do tego, że żaden potencjalny dowód odciążający nie został pominięty.
- 362 Jeżeli przedsiębiorstwo będące przedmiotem postępowania, które może doprowadzić do nałożenia grzywny za naruszenie prawa konkurencji, wniesie do Komisji o uzyskanie pewnych dokumentów, Komisja powinna zbadać taki wniosek. Posiada ona zakres uznania przy rozstrzyganiu kwestii, czy należy uzyskać rzeczony dokumenty. Stronom postępowania nie przysługuje bezwarunkowe prawo do tego, by Komisja uzyskała pewne dokumenty, ponieważ to do tej instytucji należy wybór sposobu, w jaki prowadzi ona dochodzenie w danej sprawie.
- 363 W tym względzie z orzecznictwa wynika, że nie można wymagać od Komisji, by przeprowadzała dochodzenia dodatkowe, jeśli uzna, że sprawa została zbadana w sposób wystarczający (wyrok Trybunału z dnia 16 maja 1984 r. w sprawie 9/83 *Eisen und Metall przeciwko Komisji*, Rec. s. 2071, pkt 32; wyrok Sądu z dnia 11 marca 1999 r. w sprawie T-141/94 *Thyssen Stahl przeciwko Komisji*, Rec. s. II-347, pkt 110).
- 364 Nie wyklucza to faktu, że w pewnych okolicznościach na Komisji może spoczywać obowiązek zbadania pewnego aspektu sprawy.
- 365 Tak więc Sąd stwierdził w pkt 97 ww. w pkt 363 wyroku w sprawie *Thyssen Stahl przeciwko Komisji*, że z zasad dobrej administracji i równości broni wynika, że Komisja miała obowiązek należytego zbadania twierdzeń skarżącej, zgodnie z którymi urzędnicy z innej dyrekcji generalnej Komisji nakłaniali skarżącą do realizacji praktyk, które były jej zarzucane w spornej decyzji, wyjaśniając przy tym, że to do Komisji, a nie do skarżących należy wybór sposobu przeprowadzenia dochodzenia w tym zakresie. Sąd oparł się na okolicznościach, zgodnie z którymi, po pierwsze, Komisja miała do czynienia z twierdzeniami, które miały pewne znaczenie dla obrony zainteresowanych przedsiębiorstw, a po drugie, Komisja znajdowała się w uprzywilejowanej pozycji umożliwiającej wykazanie ich prawdziwości lub fałszywości, ponieważ chodziło o zachowania jej własnych służb (ww. w pkt 363 wyrok w sprawie *Thyssen Stahl przeciwko Komisji*, pkt 96). Należy podkreślić, że w wyroku tym

stwierdzono wyłącznie, że Komisja była zobowiązana do zbadania pewnego aspektu sprawy w drodze dochodzenia wewnętrznego. Wyrok ten nie dotyczył spoczywającego na Komisji obowiązku uzyskania pewnych dokumentów.

- 366 Z przytoczonego w pkt 363 i 365 powyżej orzecznictwa wynika, że Komisja kieruje dochodzeniem. Po pierwsze, Komisja może co do zasady decydować, w którym momencie sprawa została wystarczająco zbadana. Po drugie, nawet w sytuacji, gdy Komisja jest zobowiązana do zbadania pewnego aspektu sprawy, to do niej należy podjęcie decyzji co do sposobu przeprowadzenia dochodzenia w tym zakresie (zob. podobnie ww. w pkt 363 wyrok w sprawie Thyssen Stahl przeciwko Komisji, pkt 97).
- 367 Na poparcie swej argumentacji Skarżąca powołuje się również na wyrok Sądu z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-314/01 Avebe przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3085.
- 368 Jak wynika z pkt 70 wyroku przytoczonego w poprzednim punkcie, w rozpatrywanej sprawie Avebe przedstawiła wymianę korespondencji między zarządem i radą nadzorczą a służbami ministerstwa sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych, z której wynikało, że Avebe kilkakrotnie usiłowała uzyskać od nich odpis domniemanego oświadczenia innego przedsiębiorstwa złożonego przed władzami amerykańskimi, które to oświadczenie zdaniem Avebe odciażyło ją. Avebe chciała przedstawić owo oświadczenie Komisji w ramach postępowania administracyjnego. Jednakże z owej wymiany korespondencji wynika, że wspomniane służby odrzuciły te wnioski, zaznaczając przy tym, że w ostateczności mogą dostarczyć rzeczonego dokument Komisji, jeżeli wystąpi ona z takim wnioskiem.
- 369 W wyroku tym Sąd odrzucił argumentację Avebe, zgodnie z którą Komisja powinna była zdobyć odpis tego dokumentu od właściwych organów Stanów Zjednoczonych, opierając się na okoliczności, że Avebe nie przedstawiła w toku postępowania administracyjnego wyraźnego wniosku do Komisji o uzyskanie tego dokumentu (pkt 72 wyroku). Sąd wyraźnie stwierdził w pkt 71 tego wyroku, że nie było konieczne zbadanie, czy Komisja powinna była podjąć odpowiednie kroki w celu uzyskania odpisu domniemanego oświadczenia złożonego przed władzami amerykańskimi.
- 370 Tak więc Sąd nie określił w tym wyroku warunków, na jakich Komisja może być zobowiązana do uzyskania pewnych dokumentów od osoby trzeciej. Sąd mógł ograniczyć się do określenia jednej przesłanki dotyczącej w tym przypadku złożenia w tym celu wyraźnego wniosku w toku postępowania administracyjnego, przy czym przesłanka ta nie została spełniona w żadnym razie w tej sprawie.

2) Definicja warunków

- 371 Należy zauważyć, że w pewnych okolicznościach Komisja może mieć obowiązek uzyskania pewnych dokumentów na wniosek przedsiębiorstwa objętego dochodzeniem. Taki obowiązek Komisji musi być jednak ograniczony do wyjątkowych okoliczności, ponieważ, co do zasady, to do Komisji, a nie do zainteresowanych przedsiębiorstw należy określenie, w jaki sposób prowadzi ona dochodzenie w danej sprawie.
- 372 Jeżeli przedsiębiorstwo objęte dochodzeniem powzięło wiadomość o istnieniu dokumentu odciażającego, którego jednak nie może samodzielnie uzyskać lub dostarczyć Komisji, podczas gdy owa instytucja może uzyskać ten dokument i go użyć, w pewnych okolicznościach Komisja może być zobowiązana do uzyskania tego dokumentu w następstwie wyraźnego wniosku złożonego w tym celu przez zainteresowane przedsiębiorstwo. Komisja ma bowiem za zadanie prowadzić dochodzenie w sposób staranny i bezstronny, tak że nie może ona ograniczyć się do zebrania dokumentów obciążających, pomijając istnienie okoliczności łągodzących.
- 373 Tymczasem konieczne jest wyważenie, z jednej strony, spoczywającego na Komisji obowiązku zbadania sprawy w sposób staranny i bezstronny oraz, z drugiej strony, uprawnień Komisji do podjęcia decyzji co do sposobu, w jaki zamierza ona prowadzić dochodzenia i korzystać ze swoich zasobów w celu skutecznego zapewnienia przestrzegania prawa konkurencji.

- 374 Spoczywający na Komisji obowiązek uzyskania pewnych dokumentów na wniosek przedsiębiorstwa powinien zatem podlegać, poza przesłanką złożenia wniosku w toku postępowania administracyjnego (zob. pkt 369 i 370 powyżej), co najmniej kumulatywnym przesłankom określonym w pkt 375–382 poniżej.
- 375 Obowiązek ten uzależniony jest przede wszystkim od przesłanki, że dane przedsiębiorstwo rzeczywiście nie może samodzielnie uzyskać tych dokumentów lub ujawnić ich Komisji. Zważywszy bowiem, że Komisja kieruje dochodzeniem, obowiązek taki musi być ograniczony do szczególnych przypadków, w których przedsiębiorstwo objęte dochodzeniem napotkało przeszkodę, której samo nie może przezwyciężyć, gdyż mimo że wie o istnieniu dowodu odciążającego, to nie może go uzyskać lub ujawniać Komisji.
- 376 Do zainteresowanego przedsiębiorstwa należy zatem wykazanie, że podjęło ono wszelkie niezbędne kroki w celu uzyskania danych dokumentów lub otrzymania zezwolenia na ich wykorzystanie w dochodzeniu prowadzonym przez Komisję.
- 377 Co więcej, to do niego należy wskazanie w sposób tak dokładny, jak jest to możliwe, dokumentów, o których uzyskanie występuje do Komisji. Ustanowienie w sposób wyjątkowy obowiązku uzyskania przez Komisję pewnych dokumentów na wniosek przedsiębiorstwa objętego dochodzeniem zakłada bowiem współpracę ze strony tego przedsiębiorstwa.
- 378 Następnie spoczywający na Komisji obowiązek uzyskania pewnych dokumentów na wniosek przedsiębiorstwa objętego dochodzeniem uzależniony jest od zaistnienia przesłanki, że przedmiotowe dokumenty mają prawdopodobnie istotne znaczenie dla obrony danego przedsiębiorstwa.
- 379 W tym względzie należy przypomnieć, że do Komisji należy zasadniczo podjęcie decyzji co do tego, kiedy akta prowadzonego przez nią dochodzenia są wystarczająco kompletne, by móc wydać końcową decyzję (zob. podobnie ww. w pkt 363 wyrok w sprawie Eisen und Metall przeciwko Komisji, pkt 32; ww. w pkt 363 wyrok w sprawie Thyssen Stahl przeciwko Komisji, pkt 110). Sam fakt, że pewne dokumenty mogły zawierać dowody odciążające, nie wystarczy, by wykazać spoczywający na Komisji obowiązek uzyskania takich informacji na wniosek strony objętej dochodzeniem. W momencie, gdy Komisja uzna, że sprawa została zbadana w sposób wystarczający, nie ma ona obowiązku kontynuowania dochodzenia w celu uzyskania jeszcze pełniejszego obrazu sprawy. W dochodzeniach dotyczących naruszeń prawa konkurencji istnieje bowiem często wyjątkowo dużo dokumentów, które potencjalnie mogą zawierać dowody odciążające, i zawsze jest możliwe jeszcze pełniejsze wyjaśnienie niektórych aspektów sprawy, ale zasoby Komisji są ograniczone.
- 380 Komisja dysponuje zakresem uznania przy podejmowaniu decyzji, czy waga dowodów podobno odciążających uzasadnia ich pozyskanie przez Komisję, i może ona na przykład oddalić wniosek, uzasadniając to tym, że dowody potencjalnie odciążające dotyczą kwestii, które nie mają centralnego znaczenia dla ustaleń niezbędnych do wykazania istnienia naruszenia.
- 381 Należy oddalić argument skarżącej, zgodnie z którym rzecznik generalny F.G. Jacobs w opinii do wyroku Trybunału z dnia 19 maja 1994 r. w sprawie C-36/92 P SEP przeciwko Komisji, Rec. s. I-1911, I-1914, pkt 21, uznał, że prawidłowym kryterium jest to, czy „Komisja [może] zasadnie zakładać w momencie złożenia wniosku, że dokument pomoże jej w ustaleniu istnienia zarzucanego naruszenia”. Fragment ten dotyczy bowiem warunków, w jakich Komisja jest uprawniona do wystąpienia o przekazanie dokumentu, a nie zupełnie odmiennej kwestii dotyczącej tego, w jakich warunkach Komisja zobowiązana jest do uzyskania pewnych dokumentów.
- 382 Wreszcie należy podnieść, że Komisja może oddalić wniosek, w szczególności jeśli objętość danych dokumentów jest nieproporcjonalna w stosunku do znaczenia, jakie dokumenty mogą mieć w ramach dochodzenia. W tym zakresie Komisja ma prawo do uwzględnienia w odpowiednim przypadku faktu, że uzyskanie i analiza rozpatrywanych dokumentów mogą w istotny sposób opóźnić badanie sprawy.

Komisja ma prawo wyważyć z jednej strony objętość dokumentów objętych wnioskiem oraz opóźnienie, jakie uzyskanie i analiza tych dokumentów może spowodować w badaniu sprawy, a z drugiej strony ich potencjalne znaczenie dla obrony przedsiębiorstwa.

c) Analiza przesłanek w niniejszej sprawie

383 Należy zbadać, czy przesłanki kumulatywne, takie jak zdefiniowane powyżej, zostały w niniejszej sprawie spełnione w odniesieniu do dokumentów, które zostały przekazane przez AMD w ramach postępowania w stanie Delaware i które zostały wskazane na liście, o której mowa w pkt 342 powyżej (zwanych dalej „dokumentami AMD z Delaware”).

1) W przedmiocie spoczywającego na Intelu obowiązku przedsięwzięcia wszelkich środków w celu uzyskania zezwolenia na wykorzystanie dokumentów AMD z Delaware w dochodzeniu Komisji

1.1) W przedmiocie zaskarżonej decyzji i argumentów stron

384 W motywie 67 zaskarżonej decyzji Komisja zauważa, że skarżąca nie wykazała, iż wyczerpała wszystkie dostępne jej środki w celu uzyskania większej liczby dokumentów pochodzących z postępowania w stanie Delaware, biorąc pod uwagę, że skarżąca mogła przecież przedstawić jej szybko dokumenty przekazane przez Della w ramach tego postępowania.

385 W odpowiedzi na skargę Komisja podnosi, że skarżąca była sama w stanie uzyskać zezwolenie na wykorzystanie dokumentów AMD z Delaware w ramach toczącego się przed nią postępowania.

386 Komisja podkreśla ponadto, że postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia opiera się na umowie o zachowaniu poufności zawartej między skarżącą i AMD, zaakceptowanej przez skarżącą w jej własnym interesie. Komisja stwierdza, że na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wszystkie informacje przekazane przez AMD i skarżącą w postępowaniu w stanie Delaware zostały a priori sklasyfikowane jako poufne, lecz bez uszczerbku dla przysługującego stronom prawa do uzyskania zgody na „wykorzystanie do wszelkich celów prawnych” wspomnianych dokumentów. Podkreśla ona, że zgodnie z pkt 16 postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia Intel mógł zażądać od AMD zezwolenia na ujawnienie Komisji dokumentów, które AMD przedstawiła w ramach postępowania w stanie Delaware, przy czym w przypadku odmowy ze strony AMD sąd amerykański miał pełnić rolę rozjemczą. Komisja podnosi, że od dnia 26 września 2006 r., to jest od dnia wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, skarżąca dysponowała mechanizmem pozwalającym na uzyskanie zezwolenia na wykorzystanie dokumentów AMD z Delaware w ramach postępowania administracyjnego prowadzonego przez Komisję, ale skarżąca nawet nie usiłowała zgłosić takiego żądania.

387 Ponadto zdaniem Komisji AMD byłaby przychylnie nastawiona do wniosku Intela o zezwolenie na wykorzystanie dokumentów AMD z Delaware w dochodzeniu prowadzonym przez Komisję, ponieważ pozwoliłoby to AMD na wystąpienie ze wzajemnym wnioskiem o zezwolenie odnośnie do dokumentów Intela, które mogłyby służyć poparci skargi AMD.

388 W odpowiedzi na tę argumentację skarżąca podnosi, że jest wykluczone, aby AMD, będąca jej przeciwnikiem w postępowaniu w stanie Delaware i stroną składającą skargę do Komisji, udzieliła takiej zgody, aby pomóc Intelowi w postępowaniu przed Komisją, w czasie gdy proces w stanie Delaware nadal się toczył, i że wniosek do sądu w Delaware o zmianę kwalifikacji tych dokumentów jako poufnych nie miał żadnych szans na uwzględnienie. Ponadto skarżąca twierdzi, że w braku przepisu prawnego nakazującego wyczerpanie administracyjnych środków odwoławczych nałożenie takiego wymogu ograniczyłoby w niewłaściwy sposób prawo do obrony, i przytacza w tym względzie opinię rzecznika generalnego J. Mazáka do wyroku Trybunału z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie C-407/08 P Knauf Gips przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-6375, I-6380, pkt 38.

389 W ramach odpowiedzi na pytania pisemne postawione przez Sąd skarżąca podnosi ponadto, że AMD nie miała interesu w stosowaniu wzajemności przed wydaniem zaskarżonej decyzji, ponieważ akta dochodzenia Komisji zawierały wiele dokumentów Intela, ale bardzo niewiele dokumentów AMD. Komisja nie przedstawiła żadnego aktualnego dowodu na poparcie swojej tezy, zgodnie z którą AMD przychyliłaby się do wniosku Intela w trakcie dochodzenia, z zastrzeżeniem wzajemności.

1.2) Ocena Sądu

390 W niniejszej sprawie skarżąca nie wykazała, że nie miała możliwości uzyskania od AMD zezwolenia na wykorzystanie dokumentów AMD z Delaware.

391 Przede wszystkim należy podkreślić, że w odpowiedzi na pytanie Sądu zadane na rozprawie skarżąca przyznała, że nie zwróciła się do AMD o udzielenie jej takiego zezwolenia.

392 Niemniej jednak w żaden sposób nie było wykluczone, że AMD udzieliłaby takiego zezwolenia, gdyby skarżąca o to wystąpiła. AMD była bowiem również związana, tak jak skarżąca, postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia i nie mogła dostarczyć Komisji dokumentów przedstawionych przez Intel w ramach postępowania w stanie Delaware, chyba że ich status dokumentów poufnych zostałby uchylony. Jest zatem całkowicie możliwe, że AMD zezwoliłaby skarżącej na używanie dokumentów AMD z Delaware pod warunkiem, że skarżąca przyznałaby jej wzajemnie zezwolenie na wykorzystanie dokumentów przedstawionych przez Intel w postępowaniu w stanie Delaware w ramach postępowania administracyjnego Komisji.

393 Należy oddalić argument skarżącej, zgodnie z którym AMD nie miała interesu w stosowaniu wzajemności przed wydaniem zaskarżonej decyzji, ponieważ akta dochodzenia Komisji zawierały wiele dokumentów Intela, ale bardzo niewiele dokumentów AMD.

394 W tym kontekście należy wskazać, że według wypowiedzi Intela przedsiębiorstwo to dostarczyło elektroniczny ekwiwalent ponad 145 mln stron w ramach postępowania w stanie Delaware. Bez wątplenia okoliczność, że akta administracyjne Komisji zawierały „wiele” dokumentów Intela, nie pozwala na ustalenie, że spośród ponad 145 milionów stron przekazanych przez Intel w ramach postępowania w stanie Delaware nie było dokumentów, które AMD chciałaby wykorzystać jako dowody obciążające.

395 Tytułem uzupełnienia należy zauważyć, że skarżąca stwierdziła podczas rozprawy, iż gdyby zwróciła się do AMD w trakcie dochodzenia Komisji o zezwolenie na wykorzystanie dokumentów należących do odpowiedniej kategorii, było niemalże pewne, że AMD stwierdziłaby, iż jeśli Intel pragnął otrzymać określone dokumenty od AMD, AMD chciała w takim razie przekazać do akt Komisji wiele dokumentów dodatkowych w celu poparcia swojej skargi. Oświadczenie to nie jest jednak zgodne z twierdzeniem skarżącej, przedstawionym w ramach odpowiedzi na pytania pisemne, zgodnie z którym AMD nie miała interesu w zastosowaniu wzajemności przed wydaniem zaskarżonej decyzji.

396 Skarżąca nie może także skutecznie zarzucać Komisji, że nie przedstawiła żadnego aktualnego dowodu na poparcie swojej tezy, zgodnie z którą AMD przychyliłaby się do wniosku Intela w trakcie dochodzenia, z zastrzeżeniem wzajemności. Do Komisji nie należy bowiem wykazanie, że AMD udzieliłaby Intelowi zezwolenia na wykorzystanie dokumentów AMD z Delaware, lecz do skarżącej należy wykazanie, iż nie mogła uzyskać takiego zezwolenia, mimo że podjęła w tym celu wszelkie możliwe działania.

397 Zważywszy, że nie można wykluczyć, iż AMD udzieliłaby skarżącej zezwolenia na wykorzystanie dokumentów AMD z Delaware, skarżąca powinna była wystąpić o takie zezwolenie. Bez wątplenia sama okoliczność, że AMD mogła zażądać analogicznego zezwolenia na zasadzie wzajemności, nie może zwolnić skarżącej z tego obowiązku. Skarżąca zarzuca Komisji, że przyjęła zaskarżoną decyzję na podstawie niekompletnych akt sprawy. W tym względzie należy stwierdzić, że akta Komisji byłyby

jeszcze bardziej kompletne, gdyby zawierały oprócz dokumentów AMD z Delaware, które zdaniem skarżącej były odciążające, dokumenty przedstawione przez Intel w ramach postępowania w stanie Delaware, które AMD uważała za obciążające. Skarżąca nie może z jednej strony korzystać z postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia w ten sposób, że AMD nie może dostarczyć Komisji ewentualnych dokumentów obciążających spośród dokumentów przedstawionych przez Intela w ramach postępowania w stanie Delaware, a z drugiej strony unikać niekorzystnych skutków tego postanowienia, wymagając od Komisji, aby uzyskała od AMD ewentualne dowody odciążające znajdujące się pośród dokumentów, które AMD przedstawiła w ramach postępowania w stanie Delaware.

- 398 Skarżąca twierdzi też, że w braku przepisu prawnego nakazującego wyczerpanie administracyjnych środków odwoławczych nałożenie takiego wymogu ograniczyłoby w sposób niewłaściwy prawo do obrony i przytacza w tym względzie ww. w pkt 388 opinię rzecznika generalnego J. Mazáka w sprawie Knauf Gips przeciwko Komisji, pkt 38.
- 399 W sprawie, w której wydano ten wyrok, Komisja odmówiła skarżącej dostępu do odpowiedzi udzielonych przez pozostałe strony postępowania na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Skarżąca ta podniosła naruszenie prawa dostępu do akt sprawy. Komisja uznała, że skarżąca nie mogła skutecznie powołać się na naruszenie jej prawa do obrony. Komisja wskazała w tym względzie na okoliczność, że skarżąca w tej sprawie nie wyczerpała wszystkich środków odwoławczych w zakresie odmowy dostępu, o który wystąpiła, ponieważ nie odwołała się do funkcjonariusza ds. przesłuchań. Rzecznik generalny J. Mazák zaproponował odrzucenie tej argumentacji i stwierdził, że wobec braku jakiegokolwiek przepisu, który w szczególny sposób nakładałby na zainteresowaną stronę obowiązek wyczerpania środków odwoławczych dostępnych jej podczas postępowania administracyjnego toczącego się przed Komisją, nałożenie takiego wymogu przez Trybunał w niewłaściwy sposób ograniczyłoby prawo do obrony tej strony i byłoby sprzeczne z przysługującym jej prawem do pełnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości (opinia rzecznika generalnego J. Mazáka w ww. w pkt 388 sprawie Knauf Gips przeciwko Komisji, pkt 38).
- 400 Komisja podkreśla, że stanowisko rzecznika generalnego J. Mazáka zostało podważone przez inny wyrok, a mianowicie wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-44/00 Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, Zb.Orz.s. II-2223, pkt 51–53.
- 401 W niniejszej sprawie nie ma konieczności rozstrzygnięcia kwestii, czy należy przyjąć argumentację rzecznika generalnego J. Mazáka. Okoliczności faktyczne leżące u podstaw niniejszego postępowania są bowiem różne od okoliczności faktycznych sprawy Knauf Gips. W tamtej sprawie nasunęło się pytanie, czy skarżąca miała obowiązek wyczerpania środków odwoławczych, którymi dysponowała w toku postępowania administracyjnego przed Komisją, przeciwko odmowie przez Komisję udzielenia dostępu do pewnych dokumentów, które Komisja miała w swoim posiadaniu, mianowicie do odpowiedzi innych stron na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 402 W niniejszej sprawie nie pojawia się jednak kwestia wyczerpania środków odwoławczych przeciwko decyzji Komisji, lecz kwestia, czy ewentualnie spoczywający na Komisji obowiązek uzyskania dokumentów AMD z Delaware był uzależniony od tego, czy sama skarżąca podjęła wysiłki w celu uzyskania od AMD zezwolenia na wykorzystanie tych dokumentów. Tak rzeczywiście jest, ponieważ spoczywający na Komisji obowiązek uzyskania pewnych dokumentów na wniosek przedsiębiorstwa objętego dochodzeniem musi być ograniczony do wyjątkowych przypadków i konieczne jest, aby przedsiębiorstwo to nie było w stanie samo ujawnić Komisji wspomnianych dokumentów (zob. pkt 375 powyżej).

403 Należy podkreślić, że nie chodzi tu o ograniczenie prawa, którym skarżąca dysponuje na mocy przysługującego jej prawa do obrony, poprzez wprowadzenie wymogu wyczerpania środków odwoławczych przeciwko odmowie przez Komisję przyznania tego prawa. Przeciwnie, chodzi o określenie zakresu ewentualnego prawa skarżącej do tego, by Komisja przeprowadziła określone środki dowodowe, uzyskując pewne dokumenty.

404 Zważywszy, że nie można było wykluczyć, iż AMD udzieliłaby Intelowi zezwolenia na przekazanie Komisji dokumentów AMD z Delaware, ewentualnie pod warunkiem wzajemności, Intel powinien był podjąć próbę uzyskania owego zezwolenia. Nie ma potrzeby badania, czy ponadto wniosek Intela o uchylenie poufności tych dokumentów złożony do sądu Delaware miał szansę na pozytywne rozpatrzenie.

405 Z powyższego wynika, że Komisja nie była zobowiązana do uzyskania dokumentów AMD z Delaware, ponieważ skarżąca nie wykazała, że nie miała możliwości uzyskania od AMD zezwolenia na wykorzystanie tych dokumentów.

2) W przedmiocie znaczenia dokumentów dla obrony skarżącej

406 Z listy wynika, że dokumenty lub kategorie dokumentów, o których uzyskanie skarżąca zwróciła się do Komisji, dotyczą ograniczeń zdolności produkcyjnych AMD (pkt 1–9 listy), uchybień AMD w procesie produkcyjnym (pkt 10–33 i 85 listy), strategii wysokich cen w Europie (pkt 34 i 35 listy), słabej wydajności technicznej AMD i jej słabych wyników handlowych, a także braku wiarygodności jako dostawcy (pkt 36–57, 83 i 84 listy), aktualnych praktyk w branży (pkt 58–63 listy), faktu, że Intel i AMD konkurowały ze sobą (pkt 64–82 listy) oraz danych dotyczących testu AEC (pkt 86 i 87 listy).

407 Należy zaznaczyć, że dokumenty, które dotyczą ograniczeń zdolności produkcyjnych AMD, jej uchybień w procesie produkcyjnym, jej strategii wysokich cen w Europie i jej słabej wydajności technicznej oraz słabych wyników handlowych, na co wskazuje skarżąca, mogły być istotne dla wykazania, że klienci skarżącej mieli ważne powody handlowe, aby zaopatrywać się u Intela, a nie u AMD. Należy jednak zaznaczyć, że istnienie takich ważnych powodów handlowych – przy założeniu, że faktycznie one istnieją – nie jest w stanie umożliwić obalenia dowodów przywołanych w zaskarżonej decyzji w celu wykazania istnienia rabatów za wyłączność i bezpodstawnych ograniczeń (zob. pkt 540–543 i 1096–1101 poniżej). Ponadto, co się tyczy uznania za nadużycie praktyk, o których mówi zaskarżona decyzja, należy stwierdzić, że Komisja nie jest zobowiązana do wykazania ani konkretnych skutków tych praktyk, ani związku przyczynowego między nimi a decyzjami handlowymi podejmowanymi przez OEM (zob. pkt 104 i 212 powyżej).

408 Ponadto należy przypomnieć, że fakt, iż inne powody mogły sprzyjać decyzji o zaopatrywaniu się wyłącznie lub prawie wyłącznie u skarżącej, nie wyklucza tego, że praktyki skarżącej będące przedmiotem zaskarżonej decyzji również mogły zostać uwzględnione przez klientów przy podejmowaniu przez nich decyzji.

409 Wynika stąd, że w przypadku kategorii dokumentów wymienionych w pkt 407 powyżej przesłanka, zgodnie z którą musi istnieć prawdopodobieństwo, że dokumenty, o których uzyskanie przedsiębiorstwo występuje do Komisji, mają zasadnicze znaczenie dla jej obrony, nie została spełniona.

410 W związku z tym należy oddalić argument skarżącej oparty na tym, że przedsiębiorstwo objęte dochodzeniem może samodzielnie wybrać sposób swojej obrony. Przydatność do obrony przedsiębiorstwa powinna być bowiem oceniana w sposób obiektywny i jeżeli przedsiębiorstwo objęte dochodzeniem niesłusznie uważa, że niektóre argumenty są bardzo istotne dla jej obrony, Komisja nie może być zobowiązana do uzyskania dokumentów, które według tego przedsiębiorstwa mogą uzasadnić te argumenty.

- 411 W odniesieniu do aktualnych praktyk w branży wskazywanych przez Intela należy stwierdzić, co następuje.
- 412 Punkty 58–60 listy dotyczą aktualnych praktyk w branży w zakresie umów o pomoc finansową zawartych między producentami CPU i sprzedawcami detalicznymi komputerów. W tym względzie należy podkreślić, że w zaskarżonej decyzji nie zarzuca się Intelowi, że zawarł z MSH umowy o pomoc finansową, lecz fakt, iż zachęta finansowa była uzależniona od warunku wyłączności. Dokumenty wskazujące na to, że umowy o pomoc finansową są powszechne w branży, nie były zatem dla skarżącej odciążające. Okoliczność, że inni sprzedawcy detaliczni mogli zawierać umowy o pomoc finansową jednocześnie z Intelem i AMD, nie może podważyć faktu, iż dowody, na których opiera się Komisja w zaskarżonej decyzji, wskazują na istnienie warunku wyłączności w umowach zawartych między Intelem i MSH (zob. pkt 1487 poniżej).
- 413 Punkty 61–63 listy dotyczyły dokumentów, które według informacji znajdujących się w rubryce „Znaczenie brakujących dokumentów dla [pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2007 r./uzupełniającego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2008 r.]” były istotne w odniesieniu do agresywnych taktyk AMD, które „wskaz[owały] na atmosferę ostrej konkurencji i pomaga[ły] wyjaśnić fakt, iż strategie konkurencyjne Intela mieściły się w ramach zwykłej konkurencji niecenowej na bardzo konkurencyjnym rynku handlowym”. W tym względzie należy zaznaczyć, że okoliczność, iż agresywne taktyki mogły być normalne w branży CPU, nie może podważyć ani dowodu dotyczącego istnienia rabatów za wyłączność i bezpodstawnych ograniczeń, ani ich uznania za nadużycie. Tak samo jest w przypadku „atmosfery konkurencji”. Okoliczność ta mogłaby co najwyżej wykazać brak rzeczywistego wykluczenia. Natomiast nie może ona zanegować istnienia praktyk zakwestionowanych w zaskarżonej decyzji, ani podważyć ich zdolności do ograniczenia konkurencji.
- 414 Jeśli chodzi o fakt, iż Intel stawiał czoła konkurencji (pkt 64– 82 listy), należy stwierdzić, co następuje.
- 415 Punkt 64 listy dotyczy sytuacji jednego OEM, w stosunku do którego w zaskarżonej decyzji nie stwierdzono żadnego naruszenia. Dokumenty, które zdaniem skarżącej mogłyby wykazać, że nie uniemożliwiono AMD konkurowania z Intelem w stosunku do tego OEM, nie mogły więc być dla Intela odciążające.
- 416 W pkt 65–71 listy mowa jest o dokumentach, które według skarżącej były istotne dla wykazania, że „AMD i Intel konkurowali ze sobą najlepiej, jak potrafili, o prowadzenie interesów z Lenovo, co dowodzi istnienia zwykłej konkurencji niecenowej na wysoce konkurencyjnym rynku”. Skarżąca zwróciła się do Komisji, aby ta uzyskała od AMD dokumenty dotyczące ofert, które AMD złożyła Lenovo, oraz negocjacji pomiędzy tymi przedsiębiorstwami. W tym względzie należy zaznaczyć, że fakt, iż AMD również złożyła oferty Lenovo i negocjowała z tym przedsiębiorstwem, nie jest w stanie podważyć ani dowodu stosowania przez Intela praktyk względem Lenovo, które stwierdzono w zaskarżonej decyzji, ani ich zdolności do ograniczenia konkurencji. Sama bowiem okoliczność, iż Lenovo negocjował z AMD, nie wyklucza ani tego, że Lenovo otrzymał zachęty finansowe uzależnione od spełnienia warunków w postaci opóźnienia wprowadzenia na rynek produktów wyposażonych w CPU produkcji AMD i zaopatrywania się wyłącznie u skarżącej, ani tego że zachęty te miały wpływ na decyzje handlowe Lenovo (zob. pkt 530 i 1089 poniżej).
- 417 W pkt 72–82 listy mowa jest o dokumentach, które według skarżącej były istotne dla wykazania, że „AMD i Intel konkurowali ze sobą o prowadzenie interesów z MSH, przy czym AMD miała takie same możliwości rywalizowania o zamówienia, gdyby tego chciała”. Skarżąca zwróciła się do Komisji o uzyskanie od AMD dokumentów dotyczących ofert złożonych przez AMD niemieckiej spółce Media Markt w latach 2002–2004, odnoszących się do zainteresowania MSH nabyciem produktów wyposażonych w CPU produkcji AMD i do odpowiednich ofert AMD, jak również o uzyskanie dokumentów dotyczących ofert złożonych przez AMD innym sprzedawcom detalicznym. W tym względzie należy stwierdzić, że okoliczność, iż AMD również złożyła oferty Media Markt,

- i okoliczność, że MSH rozważał możliwość zakupu produktów wyposażonych w CPU produkcji AMD, nie podważają ani dowodu istnienia praktyk Intela względem MSH stwierdzonych w zaskarżonej decyzji, ani ich zdolności do ograniczenia konkurencji. Sama bowiem okoliczność, że AMD złożyła oferty Media Markt i że MSH rozważał możliwość zakupu produktów wyposażonych w CPU produkcji AMD, nie wyklucza ani tego, że MSH otrzymywał zachęty finansowe uzależnione od spełnienia warunku, że będzie sprzedawał wyłącznie produkty wyposażone w CPU produkcji Intela, ani tego że zachęty te miały wpływ na decyzje handlowe MSH (zob. pkt 530 i 1089 poniżej). Oferty złożone przez AMD innym sprzedawcom detalicznym nie mogą podważyć wniosków zawartych w zaskarżonej decyzji z powodów przedstawionych w pkt 412 powyżej.
- 418 W odniesieniu do danych dotyczących testu AEC (pkt 86 i 87 listy), wystarczy przypomnieć brak znaczenia testu AEC w niniejszej sprawie (zob. pkt 142–166 powyżej).
- 419 Z powyższego wynika, że żaden z dokumentów ani żadna z kategorii dokumentów wskazanych na liście nie miały takiego znaczenia dla obrony skarżącej, aby Komisja była zobowiązana do ich uzyskania.
- 420 Skarżąca opiera się ponadto na nowych dokumentach, które przekazała – po rozstrzygnięciu sporu w stanie Delaware między nią i AMD – w załączniku do repliki, które to dokumenty wymieniła w pkt 298–304 repliki, przy czym dokumenty te są zdaniem skarżącej odciążające. Owe dokumenty nie mogą jednak podważyć wniosku, do którego doszła Komisja, w związku z czym nie jest konieczne orzekanie w przedmiocie ich dopuszczalności, która jest kwestionowana przez Komisję.
- 421 W tym względzie należy zauważyć, że kryterium oceny nie jest to, czy pewne dokumenty AMD z Delaware były odciążające, ponieważ zagadnienie, jakie pojawia się w niniejszej sprawie, nie dotyczy odmowy udzielenia dostępu do akt sprawy, ale ciężącego na Komisji obowiązku prowadzenia dochodzenia w sposób staranny i bezstronny. Istnienie spoczywającego na Komisji obowiązku uzyskania pewnych dokumentów należy rozpatrywać w kontekście przesłanek określonych w pkt 374–382 powyżej, w szczególności w kontekście przesłanki, zgodnie z którą powinno być prawdopodobne w toku postępowania administracyjnego, iż dane dokumenty miały istotne znaczenie dla obrony zainteresowanego przedsiębiorstwa.
- 422 Tytułem uzupełnienia należy zaznaczyć, co następuje, jeśli chodzi o treść tych dokumentów.
- 423 Skarżąca podnosi, iż z dokumentów tych wynika w szczególności, że AMD nie odniosłaby sukcesu u Della, gdyż Dell żywił obawy w związku z niedotrzymaniem przez AMD obietnic w zakresie wydajności, że AMD przyznała, iż Dell miał ważne powody handlowe, aby się nie zaopatrywać u AMD i że Dell mimo wszystko utrzymywał relacje handlowe z AMD. W tym względzie należy podkreślić, że okoliczność, iż Dell mógł mieć również inne powody, aby nie zaopatrywać się u AMD, nie wyklucza ani dowodu istnienia rabatów za wyłączność, ani ich zdolności do ograniczenia konkurencji (zob. pkt 540–546 poniżej). Fakt, że Dell utrzymywał relacje handlowe z AMD i stale monitorował możliwość zaopatrywania się u tego przedsiębiorstwa, nie podważa istnienia rabatów za wyłączność (zob. pkt 530 poniżej).
- 424 Skarżąca podnosi też, że z jednego z omawianych dokumentów wynika, iż [*poufne*] w HP poinformował AMD, że „porażka [AMD u HP] nie miała nic wspólnego z Intelem”. W tym względzie należy stwierdzić, że Komisja udowodniła w wymagany prawem sposób istnienie rabatów za wyłączność i bezpodstawnych ograniczeń, jak wynika z pkt 673–873 poniżej. Dokument przytoczony przez Intela może tylko wykazać okoliczność, że HP zaprzeczył podczas spotkania z AMD, że porażka AMD u HP miała związek z postępowaniem Intela. Okoliczność ta nie może podważyć dowodów, które wyraźnie wskazują na istnienie rabatów za wyłączność i bezpodstawnych ograniczeń. W tym zakresie należy podkreślić, że HP miał interes w nieujawnianiu AMD warunków ustnych porozumień między nim a Intelem.

425 Podobnie, wewnętrzne przemyślenia AMD na temat przyczyn własnych porażek oraz wewnętrzne wiadomości elektroniczne AMD dotyczące jakości jej produktów i reputacji nie mogą podważyć istnienia rabatów za wyłączność i bezpodstawnych ograniczeń. Mogą one co najwyżej wykazać okoliczność, że klienci mogli mieć również inne powody, by zaopatrywać się u Intela.

3) W przedmiocie proporcjonalności wniosku

426 Należy zaznaczyć, że większość punktów na liście nie dotyczy konkretnych dokumentów, ale kategorii dokumentów.

427 Komisja słusznie podkreśla, że gdyby uwzględniła w całości wniosek skarżącej i wezwała AMD do dostarczenia wszystkich kategorii dokumentów wymienionych na liście, AMD mogłaby przekazać ogromną liczbę dokumentów. Należy zauważyć, że zgodnie z twierdzeniami samej skarżącej AMD dostarczyła w ramach postępowania w stanie Delaware około 45 mln stron. Gdyby Komisja zażądała od niej przedstawienia na przykład „wszystkich dokumentów AMD odnoszących się do ograniczeń zdolności produkcyjnych AMD” (pkt 1–3 listy), AMD mogłaby przedstawić Komisji potencjalnie ogromną liczbę dokumentów. Tak samo jest, jeżeli chodzi o przykładowo „wszystkie dokumenty AMD dotyczące prognoz w zakresie sprzedaży i wielkości sprzedaży AMD” (pkt 6–9 listy), „wszystkie dokumenty AMD dotyczące jej uchybień w zakresie dostaw i wad konstrukcyjnych” (pkt 10–12, 16–24, 33 i 52–56 listy), „wszystkie dokumenty AMD dotyczące jej wyników i postrzegania przez jej klientów w segmencie przedsiębiorstw” (pkt 13, 37–43 i 57 listy) lub „w segmencie urządzeń przenośnych” (pkt 48–49 i 51 listy).

428 Dochodzenie Komisji mogłoby ulec znacznemu opóźnieniu, gdyby Komisja zażądała przedstawienia wszystkich dokumentów należących do takich szerokich kategorii, zbadała dostarczone dokumenty, udostępniła je skarżącej i zebrała jej uwagi w ich przedmiocie.

429 Komisja mogła zatem słusznie uznać, że wniosek Intela, rozpatrywany jako całość, był nieproporcjonalny do potencjalnej wartości dodanej, jaką dokumenty te mogłyby wnieść, w porównaniu do tych dokumentów, które były już w jej posiadaniu.

430 Komisja mogła również wziąć pod uwagę fakt, że postępowanie znajdowało się już na zaawansowanym etapie w chwili, gdy skarżąca zwróciła się o uzyskanie dodatkowych dokumentów, i że wydanie zaskarżonej decyzji mogłoby zostać w znaczny sposób opóźnione, gdyby Komisja uwzględniła wniosek skarżącej.

431 Jak podkreśla Komisja, argumentacja skarżącej sprowadza się do przyznania przedsiębiorstwu objętemu dochodzeniem, a nie Komisji, swobodnego uznania co do sposobu, w jaki środki powinny zostać wykorzystane w celu zapewnienia skutecznego stosowania prawa konkurencji.

432 Należy wreszcie przypomnieć, że pismem z dnia 21 maja 2008 r., po opublikowaniu on-line przygotowawczych pism procesowych sporządzonych przez skarżącą i AMD w ramach postępowania toczącego się w stanie Delaware, Komisja zwróciła się zarówno do skarżącej, jak i do AMD, aby przedsiębiorstwa te przekazały jej wszelkie dokumenty, tak sporządzone przez nie, jak i przez nie otrzymane, które były cytowane w ich odnośnych pismach przygotowawczych (zob. pkt 340 powyżej).

433 Jak podkreśla Komisja, postanowienie sądu w Delaware z dnia 28 marca 2008 r. wskazuje, że rzeczony przygotowawcze pisma procesowe powinny zawierać w przypadku obu stron „zasadnicze okoliczności faktyczne na poparcie podnoszonych przez nie zarzutów lub środków obrony”.

434 Komisja miała zatem prawo uznać, że otrzymała dowody, które strony uznały za najbardziej istotne, zarówno obciążające, jak i odciążające. Komisja mogła uznać, iż uczyniła wszystko, co konieczne dla wyrobienia sobie wystarczająco kompletnego oglądu sprawy, w sytuacji gdy zażądała od Intela i AMD przedstawienia dokumentów, które były przytaczane w ich pismach przygotowawczych.

435 W tym zakresie należy przypomnieć, że zagadnienie, które pojawia się w niniejszej sprawie, dotyczy przestrzegania przez Komisję obowiązku prowadzenia dochodzenia w sposób staranny i bezstronny (zob. pkt 358 powyżej). Ponieważ Komisja zażądała wszystkich dokumentów przytoczonych przez skarżącą i przez AMD w ich pismach przygotowawczych, nie można zarzucać Komisji, że przeprowadziła dochodzenie w sposób stronniczy.

d) Wniosek w przedmiocie tego zarzutu

436 Z całości powyższych rozważań wynika, że zarzut dotyczący odmowy przez Komisję uzyskania pewnych dokumentów AMD powinien zostać oddalony. Skarżąca powinna była bowiem podjąć próbę uzyskania od AMD zezwolenia na ujawnienie Komisji dokumentów AMD z Delaware. Okoliczność, że skarżąca tego nie zrobiła, wystarczy do oddalenia tego zarzutu, ponieważ przesłanki określone w pkt 374–382 powyżej są kumulatywne. Co więcej, Komisja nie była zobowiązana do uzyskania dokumentów AMD z Delaware, ponieważ nie było prawdopodobne, że posiadały one istotne znaczenie dla obrony skarżącej. Ponadto Komisja mogła słusznie uznać, że wniosek Intela, rozpatrywany jako całość, był nieproporcjonalny do potencjalnej wartości dodanej, jaką dokumenty te mogłyby wnieść, w porównaniu do tych dokumentów, które były już w posiadaniu Komisji. Nie ma zatem potrzeby badania kwestii, czy skarżąca mogła określić w sposób bardziej szczegółowy dokumenty, o których uzyskanie zwróciła się do Komisji.

D – *Błędy w ocenie dotyczącej praktyk stosowanych wobec poszczególnych OEM i MSH*

1. Dell

[...]

a) Ocena dowodów przedstawionych w zaskarżonej decyzji w celu wykazania istnienia pisma Intela do Della, w którym wskazano, że wysokość rabatów MCP była zależna od spełnienia warunku wyłączności

[...]

3) W przedmiocie pozostałych argumentów skarżącej

[...]

3.2) W przedmiocie argumentu, że Komisja nie może opierać się na wewnętrznych prognozach klienta w celu wykazania naruszenia art. 82 WE

519 Skarżąca, popierana przez ACT, podnosi, że Komisja niesłusznie oparła się w zaskarżonej decyzji na wewnętrznych prognozach Della. Zdaniem skarżącej twierdzenie, iż Dell był przekonany, że wysokość rabatów MCP bazowała na jego statusie wyłącznego sprzedawcy Intela, jest z prawnego punktu widzenia pozbawiona znaczenia zgodnie z zasadą pewności prawa. Odpowiedzialność przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą nie może być oparta na przekonaniach jego klientów. Podczas rozprawy skarżąca wyjaśniła zasadniczo w tym względzie, że nie można wyprowadzić wniosku na temat istnienia zachowania strony skarżącej na podstawie wewnętrznych prognoz klienta, ponieważ prognozy te mogą być nieracjonalne.

520 ACT podniosło na rozprawie, że fakt, iż Komisja oparła swą teorię o istnieniu nadużycia na wewnętrznych szacunkach Della, znajduje potwierdzenie w okoliczności, że zachowanie skarżącej nie zmieniło się ani na początku okresu naruszenia stwierdzonego w zaskarżonej decyzji, ani z końcem naruszenia. Zdaniem ACT Komisja doszła do wniosku na temat początku i końca okresu naruszenia

wyłącznie na podstawie momentu rozpoczęcia i zakończenia w Dellu wewnętrznych spekulacji w przedmiocie skutków decyzji o częściowym zaopatrywaniu się u AMD. ACT, zapytane na temat tego argumentu przez Sąd, wyjaśniło, że nie twierdzi, iż czas trwania naruszenia stwierdzony w zaskarżonej decyzji powinien zostać skrócony, lecz jedynie, że teoria istnienia nadużycia, sformułowana przez Komisję, opiera się na wewnętrznych spekulacjach Della.

- 521 Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie, w braku formalnego warunku wyłączności, Komisja oparła się na wewnętrznych prognozach Della w celu wykazania, że skarżąca de facto dała Dellowi do zrozumienia w rozpatrywanym okresie, że wysokość rabatów MCP była uzależniona od takiego warunku. Owo podejście, w ramach którego Komisja wzięła pod uwagę oczekiwania klienta skarżącej wyłącznie w celu wykazania istnienia zachowania skarżącej, nie powinno być krytykowane.
- 522 Prawdą jest, że w ww. w pkt 98 wyroku Trybunału w sprawie Deutsche Telekom (pkt 198 i 202) i w ww. w pkt 88 wyroku w sprawie TeliaSonera (pkt 41 i 44) Trybunał potwierdził, że w celu dokonania oceny zgodności z prawem polityki cenowej stosowanej przez przedsiębiorstwo dominujące należy, co do zasady, odwołać się do kryteriów ustalania cen uwzględniających koszty ponoszone przez przedsiębiorstwo dominujące i że takie podejście jest tym bardziej uzasadnione, że jest zgodne również z ogólną zasadą pewności prawa, ponieważ uwzględnienie kosztów i cen przedsiębiorstwa dominującego umożliwia temu ostatniemu dokonanie oceny zgodności z prawem jego własnych zachowań.
- 523 Jednakże orzecznictwo to, które ogranicza krąg kryteriów prawnych, jakie mogą być brane pod uwagę przy dokonywaniu oceny zgodności z prawem polityki cenowej, nie uniemożliwia Komisji oparcia się, w odniesieniu do okoliczności faktycznych, na wewnętrznych oczekiwaniach klienta w celu udowodnienia zachowania przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą. W niniejszym przypadku zarzut prawny dotyczący istnienia nadużycia pozycji dominującej opiera się na okoliczności, że skarżąca zastosowała system rabatów, których wysokość była de facto uzależniona od spełnienia warunku wyłączności. Ten zarzut opiera się zatem wyłącznie na zachowaniu skarżącej, którego ta powinna mieć świadomość. Natomiast nie opiera się na wewnętrznych prognozach Della, którymi Komisja posłużyła się jedynie w celu przeprowadzenia dowodu faktycznego zakwestionowanej praktyki.
- 524 Z tych samych względów należy oddalić argument ACT, zgodnie z którym Komisja doszła do wniosku na temat początku i końca okresu naruszenia wyłącznie na podstawie momentu rozpoczęcia i zakończenia w Dellu wewnętrznych spekulacji w przedmiocie skutków decyzji o częściowym zaopatrywaniu się u AMD. Skoro bowiem Komisja zakwestionowała w zaskarżonej decyzji zachowanie skarżącej, nic nie stało na przeszkodzie, aby oparła się ona na wewnętrznych prognozach Della w celu określenia początku i końca tego zachowania.
- 525 Wreszcie należy oddalić argument skarżącej, zgodnie z którym nie można wyprowadzić wniosku na temat istnienia zachowania skarżącej na podstawie wewnętrznych prognoz klienta, ponieważ prognozy te mogą być nieracjonalne. Prawdą jest, że skarżąca może, co do zasady, obalić dowód przedstawiony przez Komisję w zaskarżonej decyzji poprzez wykazanie, że wewnętrzne prognozy Della, z których Komisja wywnioskowała wprowadzenie przez skarżącą rabatów za wyłączność, były nieracjonalne, a zatem nie były spowodowane zachowaniem skarżącej. Jednakże w niniejszej sprawie skarżąca nie dowiodła tego faktu. Przeciwnie, okoliczność, że wewnętrzne prognozy Della są zbieżne z treścią dokumentów wewnętrznych Intela i korespondencji elektronicznej z dnia 7 grudnia 2004 r. (zob. pkt 505–515 powyżej), potwierdza, iż prognozy te nie były nieracjonalne, lecz opierały się właśnie na tym, co skarżąca zasygnalizowała Dellowi.

3.3) W przedmiocie argumentu, że Komisja powinna była wykazać, iż rabaty MCP rzeczywiście zostałyby obniżone w sposób nieproporcjonalny w następstwie podjęcia przez Della decyzji o zaopatrywaniu się częściowo u AMD

526 Skarżąca podnosi zasadniczo, że Komisja niesłusznie odstąpiła od wykazania, iż rabaty MCP rzeczywiście zostałyby obniżone w sposób nieproporcjonalny w następstwie podjęcia przez Della decyzji o zaopatrywaniu się częściowo u AMD. W szczególności wewnętrzne dokumenty Della nie uwzględniają rzeczywistych zmian rabatów Della. Zawierają raczej hipotezy na temat tego, co mogłoby się stać, gdyby Dell postanowił zaopatrywać się u AMD.

527 Należy stwierdzić, że zdolność antykonkurencyjna rabatu za wyłączność opiera się na fakcie, iż może on zachęcić klientów do zaopatrywania się na zasadzie wyłączności (zob. podobnie ww. w pkt 71 wyrok w sprawie Hoffmann-La Roche, pkt 90, i ww. w pkt 74 wyrok Trybunału w sprawie British Airways, pkt 62). Tymczasem istnienie takiej zachęty nie zależy od tego, czy rabat zostaje faktycznie zmniejszony lub odebrany w razie naruszenia warunku wyłączności, od spełnienia którego jego przyznanie jest uzależnione (zob. podobnie ww. w pkt 72 wyrok Sądu w sprawie Tomra, pkt 300). W tym względzie wystarczy bowiem, aby przedsiębiorstwo dominujące wywarło u klienta wrażenie, że tak będzie. Decydujące są tu okoliczności, z którymi klient powinien liczyć się w momencie składania zamówienia zgodnie z tym, co zostało mu zasugerowane przez przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą, a nie faktyczna reakcja tego przedsiębiorstwa na decyzję klienta o zmianie źródła zaopatrzenia.

[...]

3.6) W przedmiocie argumentu, że Dell zaopatrywał się wyłącznie u skarżącej z przyczyn całkowicie niezależnych od obawy przed nieproporcjonalnym obniżeniem rabatów w przypadku zaopatrywania się u AMD

539 Skarżąca podnosi, że Dell zaopatrywał się wyłącznie u niej z przyczyn całkowicie niezależnych od obawy przed nieproporcjonalnym obniżeniem rabatów w przypadku zaopatrywania się u AMD. Po pierwsze, Dell postanowił kupować CPU wyłącznie od Intela z powodu jego niskokosztowego modelu handlowego i ze względu na to, że zaopatrywanie się wyłącznie u Intela wiązało się z niższymi kosztami. Po drugie, Dell uznał, że jakość CPU produkcji Intela była, generalnie rzecz biorąc, wyższa od jakości CPU produkcji AMD i że Intel oferował większą wydajność jako dostawca. Po trzecie, Dell żywił obawy co do „trwałości mapy drogowej [AMD] i zdrowia ekosystemu chipsetów [AMD]”. Po czwarte, Dell powątpiewał w rzetelność AMD jako dostawcy. Po piąte, Dell stwierdził, że fakt zaopatrywania się u AMD pociągnąłby za sobą znaczne problemy logistyczne. Po szóste, Dell żywił wątpliwości co do możliwości zaspokojenia przez AMD zapotrzebowania Della w przypadku dostaw dużych ilości.

540 W tym względzie należy stwierdzić, po pierwsze, że argumenty skarżącej są bezzasadne w zakresie, w jakim zmierzają one do podważenia dowodu na to, że skarżąca poinformowała Della o uzależnieniu wysokości rabatów MCP od spełnienia warunku wyłączności.

541 W ramach swej argumentacji skarżąca stara się bowiem wyjaśnić istnienie stosunku wyłączności między nią i Dellem podczas rozpatrywanego okresu, przywołując powody inne niż przyznawanie rabatów za wyłączność. Tymczasem w zaskarżonej decyzji Komisja nie wyprowadziła wniosku na temat istnienia rabatów za wyłączność jedynie na podstawie istnienia stosunku wyłączności między skarżącą i Dellem, tak że w celu obalenia tego dowodu skarżąca mogłaby ograniczyć się do przedstawienia alternatywnego wytłumaczenia. Przeciwnie, opierając się w szczególności na dokumentach wewnętrznych Intela i Della, a także na odpowiedzi Della na podstawie art. 18 i na korespondencji elektronicznej z dnia 7 grudnia 2004 r., Komisja ustaliła, za pomocą dokładnych i spójnych dowodów, że skarżąca poinformowała Della, że wysokość rabatów MCP zależała od spełnienia warunku zaopatrywania się na zasadzie wyłączności (zob. pkt 446–515 powyżej).

Argumenty skarżącej dotyczące rzekomych powodów niezależnych od Della, dla których Dell zaopatrywał się wyłącznie u Intela, nie dotyczą jednak bezpośrednio dowodów przyjętych w zaskarżonej decyzji. Ograniczają się one raczej do podważenia ich w sposób pośredni poprzez zaferowanie alternatywnego wytłumaczenia dotyczącego istnienia stosunku wyłączności między skarżącą i Dellem podczas rozpatrywanego okresu. Takie podważenie pośrednie w żaden sposób nie wystarcza do podważenia mocy dowodowej dowodów przyjętych w zaskarżonej decyzji.

542 Co więcej z orzecznictwa wynika, że gdy Komisja opiera się na dowodach, które co do zasady są wystarczające do wykazania istnienia naruszenia, zainteresowane przedsiębiorstwo nie może poprzestać na wskazaniu możliwości zaistnienia okoliczności, która mogłaby mieć wpływ na moc dowodową rzeczonych dowodów, aby to na Komisji spoczął ciężar udowodnienia, że okoliczność ta nie mogła mieć wpływu na moc dowodową stosownych dowodów. Wprost przeciwnie, to właśnie zainteresowane przedsiębiorstwo powinno wykazać w wymagany prawem sposób, z jednej strony, zaistnienie okoliczności, na którą się ono powołuje, a z drugiej strony, że okoliczność ta podważa moc dowodową dowodów, na których oparła się Komisja, z wyjątkiem sytuacji, gdy zainteresowane przedsiębiorstwo zostaje pozbawione możliwości dostarczenia takiego dowodu w wyniku zachowania samej Komisji (ww. w pkt 67 wyrok w sprawie E.ON Energie przeciwko Komisji, pkt 56).

543 Należy stwierdzić, że przedstawiając alternatywne wytłumaczenie dotyczące istnienia stosunku wyłączności między skarżącą i Dellem, skarżąca nie podważa faktu, iż wysokość rabatów MCP zależała od spełnienia warunku wyłączności. Zakładając nawet, że skarżąca zdoła udowodnić, że Dell zaopatrywał się u niej wyłącznie z powodów przytoczonych przez skarżącą, okoliczność ta nie podważa mocy dowodowej dowodów, na których oparła się Komisja w celu wykazania istnienia rabatu za wyłączność. Proponowany przez skarżącą dowód pozwala bowiem jedynie obalić związek przyczynowy pomiędzy rabatem za wyłączność, którego istnienie zostało wykazane w wymagany prawem sposób w zaskarżonej decyzji, i decyzją Della o zaopatrywaniu się wyłącznie u skarżącej. Nie pozwala on jednak podważyć istnienia rabatu za wyłączność jako takiego.

544 Wynika stąd, że argumenty skarżącej są bezskuteczne w zakresie, w jakim zmierzają one do podważenia dowodu na to, że skarżąca poinformowała Della o uzależnieniu wysokości rabatów MCP od spełnienia warunku wyłączności.

545 Po drugie, należy stwierdzić, że argumenty skarżącej są także bezskuteczne w zakresie, w jakim mają na celu podważenie kwalifikacji prawnej rabatów za wyłączność jako nadużycia. W tym względzie należy przypomnieć, że kwalifikacja rabatu za wyłączność jako nadużycia nie wymaga wykazania ani rzeczywistego wpływu na rynek, ani związku przyczynowego (zob. pkt 103 i 104 powyżej). Taki rabat jest niezgodny z prawem z uwagi na swoją zdolność do ograniczenia konkurencji. Zakładając nawet, że skarżąca zdołała obalić istnienie związku przyczynowego między przyznawaniem rabatów za wyłączność i decyzją Della o zaopatrywaniu się wyłącznie u niej, okoliczność ta nie podważa charakterystycznej dla rabatów MCP zdolności do ograniczania konkurencji. Wszelkie korzyści finansowe, których przyznanie jest uzależnione od spełnienia warunku wyłączności, mogą bowiem ze swej natury zachęcać klienta do zaopatrywania się na zasadzie wyłączności, przy czym bez znaczenia jest kwestia, czy klient zaopatrywałby się wyłącznie u przedsiębiorstwa dominującego również w przypadku braku rabatów za wyłączność.

546 Dlatego też należy stwierdzić, że argumenty skarżącej dotyczące istnienia innych powodów, dla których Dell zaopatrywał się wyłącznie u niej w okresie rozpatrywanym w zaskarżonej decyzji, są bezskuteczne. Nie mogą one w żaden sposób podważyć dowodu istnienia rabatu za wyłączność, ani jego kwalifikacji prawnej jako nadużycia. W konsekwencji argumenty te należy oddalić bez konieczności badania ich zasadności oraz zajmowania stanowiska w przedmiocie kwestii, czy skarżąca wykazała w wymagany prawem sposób, że Dell zaopatrywał się tylko u skarżącej wyłącznie ze względów innych niż istnienie rabatów za wyłączność.

[...]

b) Spotkanie z D1 z Della

1) Argumenty stron i przebieg postępowania

- ⁶⁰¹ Skarżąca zarzuca Komisji, że naruszyła jej prawo do obrony, ponieważ nie sporządziła odpowiedniego protokołu ze spotkania, które odbyło się w dniu 23 sierpnia 2006 r. pomiędzy członkami służb Komisji i [poufne] D1. Komisja przyznała się do organizacji tego spotkania dopiero po tym, jak skarżąca wykazała istnienie orientacyjnego wykazu tematów, lecz instytucja ta zaprzeczyła faktowi sporządzenia protokołu. Kilka miesięcy później funkcjonariusz ds. przesłuchań przyznał, że istniała notatka wewnętrzna, ale stwierdził, że chodziło o dokument wewnętrzny, do którego skarżąca nie miała prawa dostępu. W dniu 19 grudnia 2008 r. Komisja przekazała w końcu Intelowi „z uprzejmości” kopię notatki wewnętrznej, w której wiele fragmentów zostało zakrytych.
- ⁶⁰² Zdaniem skarżącej zarówno z orientacyjnego wykazu tematów, jak i z notatki wewnętrznej wynika, że spotkanie pomiędzy Komisją a D1 dotyczyło kluczowych kwestii związanych z Dellem. Ponadto jest prawdopodobne, że D1 dostarczył dowodów, które mogłyby zwolnić Intela z odpowiedzialności.

[...]

2) Ocena Sądu

[...]

2.1) W przedmiocie istnienia uchybienia proceduralnego

- ⁶¹² Jeśli chodzi o kwestię, czy Komisja dopuściła się uchybienia proceduralnego w postępowaniu administracyjnym, należy stwierdzić, po pierwsze, że Komisja nie naruszyła art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 w związku z art. 3 rozporządzenia nr 773/2004. Komisja nie była bowiem zobowiązana do zorganizowania spotkania z D1 jako formalnego przesłuchania w rozumieniu tych przepisów.
- ⁶¹³ Artykuł 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 stanowi, że Komisja może przesłuchiwać wszelkie osoby fizyczne i prawne, które wyrażą zgodę na przesłuchanie, w celu zebrania informacji odnoszących się do przedmiotu postępowania. Artykuł 3 rozporządzenia nr 773/2004 przewiduje określone wymogi, które powinny spełniać przesłuchania prowadzone na podstawie tego przepisu. Zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 773/2004 na początku przesłuchania Komisja przedstawia podstawę prawną oraz cel przesłuchania oraz przypomina o jego dobrowolnym charakterze. Informuje także przesłuchiwaną osobę o zamiarze zarejestrowania przesłuchania. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu Komisja może rejestrować oświadczenia składane przez osoby przesłuchiwane w dowolnej formie. Kopia każdego zapisu jest udostępniana osobie przesłuchiwanej do zatwierdzenia. Tam, gdzie to konieczne, Komisja wyznacza termin, w którym przesłuchiwana osoba może się z nią skontaktować w celu skorygowania oświadczenia.
- ⁶¹⁴ Należy jednak stwierdzić, że zakres stosowania art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 w związku z art. 3 rozporządzenia nr 773/2004 nie obejmuje wszystkich rozmów dotyczących przedmiotu dochodzenia prowadzonego przez Komisję. Należy bowiem odróżnić formalne przesłuchania prowadzone przez Komisję na podstawie rzeczonych przepisów od spotkań nieformalnych. Praktyczne potrzeby związane z prawidłowym funkcjonowaniem administracji, a także interes leżący w skutecznej ochronie reguł konkurencji uzasadniają fakt dysponowania przez Komisję możliwością prowadzenia rozmów, w odniesieniu do których nie obowiązują wymogi ustanowione w art. 3 rozporządzenia nr 773/2004. Zarówno względy ekonomiki postępowania, jak i potencjalne skutki odstrasające, jakie może mieć formalne przesłuchanie w zakresie skłonności świadka do dostarczenia informacji, stoją na przeszkodzie istnieniu ogólnego obowiązku stosowania przez Komisję do wszystkich rozmów

wymogów formalnych przewidzianych w art. 3 rozporządzenia nr 773/2004. Jeżeli Komisja zamierza wykorzystać w swej decyzji dowód obciążający przekazany jej w trakcie nieformalnej rozmowy, musi o nim powiadomić przedsiębiorstwo, do którego kieruje pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, a w razie potrzeby Komisja musi w tym celu sporządzić dokument pisemny i umieścić go w aktach (zob. podobnie ww. w pkt 359 wyrok w sprawie Atlantic Container Line i in. przeciwko Komisji, pkt 352; wyrok Sadu z dnia 25 października 2005 r. w sprawie T-38/02 Groupe Danone przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4407, pkt 67). Tymczasem Komisja może posługiwać się informacjami otrzymanymi podczas nieformalnej rozmowy, w szczególności w celu uzyskania solidniejszych dowodów, nie udostępniając jednak danemu przedsiębiorstwu informacji uzyskanych w trakcie nieformalnej rozmowy.

- ⁶¹⁵ Jak wynika z brzmienia art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003, zgodnie z którym Komisja „może przesłuchiwać” osobę „w celu zebrania informacji odnoszących się do przedmiotu postępowania”, Komisja korzysta ze swobodnego uznania w zakresie decyzji co do tego, czy poddaje rozmowę wymogom formalnym przewidzianym w art. 3 rozporządzenia nr 773/2004. Wykładnię tę potwierdza cel art. 19 rozporządzenia nr 1/2003 w związku z art. 3 rozporządzenia nr 773/2004. Ze spoczywającego na Komisji obowiązku udostępnienia przesłuchiwanej osobie każdego zapisu do zatwierdzenia wynika, że wymogi formalne ustanowione w art. 3 rozporządzenia nr 773/2004 zmierzają, poza ochroną przesłuchiwanej osoby, przede wszystkim do zwiększenia wiarygodności uzyskanych oświadczeń. Przepisy te nie mają zatem zastosowania do każdej rozmowy dotyczącej przedmiotu dochodzenia, ale tylko do tych przypadków, kiedy Komisja realizuje cel polegający na gromadzeniu informacji, zarówno o charakterze obciążającym, jak i odciążającym, które może wykorzystać jako dowód w swej decyzji zamykającej dane dochodzenie. Natomiast przepisy te nie mają na celu ograniczenia możliwości organizowania przez Komisję rozmów nieformalnych.
- ⁶¹⁶ Taka wykładnia art. 19 rozporządzenia nr 1/2003 w związku z art. 3 rozporządzenia nr 773/2004 wynika również z motywu 25 rozporządzenia nr 1/2003. Stanowi on, że wykrycie naruszeń reguł konkurencji staje się coraz trudniejsze, dlatego w celu skutecznej ochrony konkurencji należy wzmocnić uprawnienia dochodzeniowe Komisji. Motyw ten przewiduje też, że w szczególności Komisja powinna posiadać uprawnienia do przesłuchiwania wszelkich osób, które mogą posiadać użyteczne informacje, i do rejestrowania złożonych oświadczeń. Celem art. 19 rozporządzenia nr 1/2003 jest zatem „uzupełnienie” innych uprawnień dochodzeniowych, którymi dysponuje Komisja, i przyznanie jej „uprawnienia” do przesłuchiwania i rejestracji przesłuchań. Jednakże przepis ten nie zmierza do ograniczenia podejmowania przez Komisję działań nieformalnych poprzez nałożenie na nią ogólnego obowiązku poddania każdej rozmowy dotyczącej informacji odnoszących się do przedmiotu dochodzenia wymogom formalnym przewidzianym w art. 3 rozporządzenia nr 773/2004 i udostępnienia zapisu oskarżonemu przedsiębiorstwu.
- ⁶¹⁷ Taka wykładnia art. 19 rozporządzenia nr 1/2003 w związku z art. 3 rozporządzenia nr 773/2004 nie oznacza, że Komisja może podczas przesłuchania decydować w sposób arbitralny, które informacje rejestruje. Jak wynika bowiem z art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 773/2004, jeżeli Komisja przeprowadza przesłuchanie zgodnie z art. 19 rozporządzenia nr 1/2003, powinna przedstawić osobie przesłuchiwanej na początku przesłuchania jego podstawę prawną oraz cel oraz poinformować o zamiarze jego zarejestrowania. Wynika z tego, że Komisja powinna na początku każdej rozmowy podjąć decyzję, czy chce przeprowadzić formalne przesłuchanie. Jeżeli Komisja postanowi przeprowadzić takie przesłuchanie za zgodą osoby przesłuchiwanej, nie może zrezygnować z rejestracji jego niektórych fragmentów. W takich przypadkach ma ona raczej obowiązek zarejestrować przesłuchanie w całości, bez uszczerbku dla faktu, iż pierwsze zdanie art. 3 ust. 3 rozporządzenia nr 773/2004 pozostawia Komisji możliwość wyboru sposobu rejestracji. Jednakże w niniejszym przypadku Komisja wskazała, że – co nie zostało zakwestionowane przez skarżącą – spotkanie nie miało na celu zebrania dowodów w postaci kontrasygnowanego sprawozdania lub oświadczeń na podstawie art. 19 rozporządzenia nr 1/2003, ale tylko zbadanie, czy istnieją dostateczne wskazówki co do naruszenia prawa konkurencji,

dotyczące praktyk handlowych Intela wobec Della, i zbadanie możliwości zastosowania nowych środków dochodzeniowych wobec Della. Spotkanie pomiędzy służbami Komisji i D1 nie stanowiło wobec tego formalnego przesłuchania w rozumieniu art. 19 rozporządzenia nr 1/2003.

618 Zważywszy, że spotkanie pomiędzy służbami Komisji i D1 nie stanowiło formalnego przesłuchania w rozumieniu art. 19 rozporządzenia nr 1/2003 oraz że Komisja nie była także zobowiązana do przeprowadzenia takiego przesłuchania, art. 3 rozporządzenia nr 773/2004 nie ma zastosowania w niniejszym przypadku, przez co argument oparty na rzekomym naruszeniu wymogów ustanowionych w tym przepisie jest bezskuteczny.

619 Po drugie, jeżeli chodzi o zasadę dobrej administracji przewidzianą w art. 41 karty praw podstawowych, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zasada ta nakłada na właściwą instytucję obowiązek zbadania w sposób staranny i bezstronny wszystkich istotnych okoliczności danej sprawy (zob. podobnie ww. w pkt 359 wyrok w sprawie *Atlantic Container Line i in. przeciwko Komisji*, pkt 404; wyrok Sądu z dnia 22 marca 2012 r. w sprawach połączonych T-458/09 i T-171/10 *Slovak Telekom przeciwko Komisji*, pkt 68). Wprawdzie nie istnieje żaden ogólny obowiązek sporządzania przez Komisję zapisów dyskusji prowadzonych przez nią z podmiotami składającymi skargę do Komisji lub innymi stronami w trakcie spotkań i rozmów telefonicznych z nimi (zob. podobnie ww. w pkt 359 wyrok w sprawie *Atlantic Container Line i in. przeciwko Komisji*, pkt 351 i 385; ww. w pkt 614 wyrok w sprawie *Groupe Danone przeciwko Komisji*, pkt 66), jednak zasada dobrej administracji może, w zależności od szczególnych okoliczności danego przypadku, rodzić po stronie Komisji obowiązek zapisania oświadczeń przez nią uzyskanych (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie T-15/02 *BASF przeciwko Komisji*, Zb.Orz. s. II-497, pkt 501).

620 W tym względzie należy zaznaczyć, że istnienie spoczywającego na Komisji obowiązku zapisania informacji otrzymanych przez nią w trakcie spotkań i rozmów telefonicznych, a także rodzaj i zakres takiego obowiązku zależą od treści tych informacji. Komisja jest zobowiązana prowadzić w aktach, do których zainteresowane przedsiębiorstwa mają dostęp, odpowiednią dokumentację na temat zasadniczych aspektów związanych z przedmiotem dochodzenia. Wniosek ten odnosi się do wszelkich dowodów mających pewne znaczenie i pozostających w obiektywnym związku z przedmiotem dochodzenia, niezależnie od ich obciążającego lub odciążającego charakteru.

621 W niniejszym przypadku, jak wynika w szczególności z notatki wewnętrznej, tematy omawiane podczas spotkania nie odnosiły się do kwestii czysto formalnych, takich jak na przykład poufność niektórych danych, ale do spraw mających obiektywny związek z istotą dochodzenia. Ponadto D1 należał do kierownictwa najwyższego szczebla największego klienta Intela. Wreszcie, jak Intel wskazał na rozprawie i w swych uwagach z dnia 6 marca 2013 r., spotkanie trwało pięć godzin. Okoliczności te nadały spotkaniu znaczenie, które spowodowało powstanie po stronie Komisji obowiązku włączenia do akt sprawy co najmniej zwięzłej notatki zawierającej, z zastrzeżeniem ewentualnych wniosków o zastosowanie poufności, nazwiska uczestników oraz streszczenie omawianych tematów. Zważywszy, że Komisja zaniechała sporządzenia takiego dokumentu, który powinien zostać włączony do akt, do których skarżąca mogłaby zażądać dostępu, należy stwierdzić, że Komisja naruszyła zasadę dobrej administracji.

622 Jednakże udostępniając skarżącej w toku postępowania administracyjnego wersję jawną notatki wewnętrznej i pozwalając jej na przedłożenie uwag na temat tego dokumentu, Komisja wypełniła pierwotną lukę w postępowaniu administracyjnym, co oznacza, że w postępowaniu tym nie doszło do naruszenia prawa. Fakt, iż rozpatrywana notatka wewnętrzna została sporządzona jako memorandum dla członków służb Komisji i że została ona przekazana skarżącej jedynie w wersji, w której niektóre fragmenty były zakryte, nie podważa tego wniosku. Ta wersja notatki wewnętrznej, która została przekazana skarżącej podczas postępowania administracyjnego, zawiera bowiem informacje, które Komisja powinna była zapisać w dokumencie przeznaczonym do włączenia do akt, do których skarżąca mogła zażądać dostępu. Zawiera ona nazwiska uczestników, a także streszczenie omawianych tematów.

623 Po trzecie, argument skarżącej podniesiony w jej uwagach z dnia 6 marca 2013 r., zgodnie z którym Komisja dopuściła się uchybienia proceduralnego, ponieważ nie ujawniła skarżącej w toku postępowania administracyjnego również tych części notatki wewnętrznej, które były traktowane jako poufne, należy oddalić. Zgodnie bowiem z art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 oraz art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 773/2004 prawo dostępu do akt nie obejmuje dokumentów wewnętrznych Komisji. Takie ograniczenie jest uzasadnione koniecznością zapewnienia prawidłowego funkcjonowania danej instytucji w dziedzinie zwalczania naruszeń traktatowych reguł konkurencji (zob. podobnie ww. w pkt 359 wyrok w sprawie *Atlantic Container Line i in. przeciwko Komisji*, pkt 394). Notatka dotycząca spotkania między Komisją a D1 stanowi dokument o charakterze wewnętrznym wyłączony z zakresu prawa dostępu do akt. Zawiera ona informacje pochodzące ze źródeł innych niż D1 oraz osobiste oceny i wnioski jej autora (zob. także motywy 108 i 109 decyzji rzecznika praw obywatelskich). W konsekwencji Komisja nie była zobowiązana do ujawniania skarżącej utajnionych części notatki wewnętrznej.

624 Prawdą jest, że w niniejszej sprawie przekazanie skarżącej notatki wewnętrznej w wersji jawnej pozwoliło Komisji wypełnić pierwotną lukę w postępowaniu wynikającą z faktu, że Komisja nie sporządziła notatki dotyczącej jej spotkania z D1, przeznaczonej do włączenia do akt, do których skarżąca mogła żądać dostępu. Jednakże ta konwalidacja postępowania administracyjnego nie wymagała zakomunikowania skarżącej całości notatki wewnętrznej. Zważywszy, że notatka wewnętrzna w wersji, która została przekazana skarżącej, stanowiła jedynie substytut notatki, która powinna była figurować w aktach sprawy, i że zawierała ona informacje, które Komisja powinna była zapisać w tej notatce, Komisja nie była zobowiązana do przyznania skarżącej szerszego dostępu do notatki wewnętrznej.

625 Z całości powyższych rozważań wynika, że postępowanie administracyjne nie jest dotknięte uchybieniem.

2.2) W przedmiocie ewentualnych skutków uchybienia proceduralnego dla zgodności z prawem zaskarżonej decyzji

i) Uwagi wstępne

626 Tytułem uzupełnienia należy zbadać, czy hipotetyczne uchybienie w postępowaniu administracyjnym wynikające z naruszenia art. 19 rozporządzenia nr 1/2003 w związku z art. 3 rozporządzenia nr 773/2004, z braku naprawienia skutków naruszenia zasady dobrej administracji lub z naruszenia prawa dostępu do akt sprawy mogłoby mieć wpływ na zgodność z prawem zaskarżonej decyzji. Należy stwierdzić w tym względzie, że uchybienie proceduralne może prowadzić do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji tylko wtedy, gdy może ono rzeczywiście naruszyć prawo do obrony skarżącej i tym samym wpłynąć na treść wspomnianej decyzji (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 września 2008 r. w sprawie *T-75/06 Bayer CropScience i in. przeciwko Komisji*, *Zb.Orz.* s. II-2081, pkt 131). Jest tak również w przypadku, gdy uchybienie polega na naruszeniu zasady dobrej administracji (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie *C-476/08 P Evropaïki Dynamiki przeciwko Komisji*, niepublikowany w *Zbiorze*, pkt 35).

627 Jeśli chodzi o naruszenie prawa dostępu do akt sprawy, z orzecznictwa wynika, że w sytuacji gdy dostęp do akt, a w szczególności do dokumentów odciążających, jest zapewniony na etapie postępowania sądowego, zainteresowane przedsiębiorstwo nie musi wykazywać, że gdyby miało dostęp do nieprzekazanych dokumentów, Komisja wydałaby decyzję o innej treści, a jedynie, że wspomniane dokumenty mogły być przydatne do jego obrony (zob. wyrok Trybunału z dnia 25 października 2011 r. w sprawie *C-110/10 P Solvay przeciwko Komisji*, *Zb.Orz.* s. I-10439, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo). W takim przypadku do zainteresowanego przedsiębiorstwa należy dostarczenie pierwszej poszlaki przydatności nieprzekazanych dokumentów do jego obrony (zob. podobnie ww. w pkt 352 wyrok w sprawie *Heineken Nederland i Heineken przeciwko Komisji*, pkt 256). W tym

względnie w sytuacji, gdy Komisja opiera się na bezpośrednich dowodach z dokumentów celem stwierdzenia naruszenia, przedsiębiorstwo musi wykazać, że dowody niedostępne w toku postępowania administracyjnego przeczą treści tych dowodów lub przynajmniej stawiają je w odmiennym świetle (zob. podobnie ww. w pkt 353 wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 133).

- 628 W zakresie, w jakim skarżąca utrzymuje, że Komisja naruszyła jej prawo do obrony, gdyż nie przekazała jej fragmentów notatki wewnętrznej, które zostały potraktowane jako poufne w toku postępowania administracyjnego, orzecznictwo to znajduje bezpośrednie zastosowanie w niniejszej sprawie. Ponieważ pełna wersja notatki wewnętrznej została przekazana skarżącej na etapie postępowania sądowego, skarżąca miała możliwość dostarczenia pierwszej poszlaki przydatności do jej obrony informacji przedstawionych we fragmentach traktowanych wcześniej jako poufne.
- 629 Co więcej w zakresie, w jakim skarżąca zarzuca Komisji, że nie sporządziła ona odpowiedniego protokołu ze spotkania, należy stwierdzić, że przynajmniej w okolicznościach niniejszej sprawy kryteria istotne dla zbadania kwestii, czy ewentualne uchybienie proceduralne dotyczące tego zagadnienia mogłoby konkretnie naruszyć prawo skarżącej do obrony, są takie same jak kryteria wymagane przez orzecznictwo dotyczące dostępu do akt. Skarżąca powinna więc dostarczyć pierwszą poszlakę faktu, że Komisja zaniechała zarejestrowania dowodów odciążających, które pozostają w sprzeczności z treścią bezpośrednich dowodów z dokumentów, na których Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji, lub przynajmniej stawiają je w odmiennym świetle. Nie wystarczy jednak, że taki przypadek nie może zostać wykluczony.
- 630 W niniejszej sprawie nawet w braku protokołu, którego żąda skarżąca, treść rozmowy między Komisją a D1 może zostać bowiem odtworzona w wymagany prawem sposób z innych źródeł, czyli między innymi z notatki wewnętrznej i dokumentu zawierającego odpowiedzi pisemne Della na pytania ustne, które zostały zadane D1 podczas spotkania (zwanego dalej „dokumentem ze spotkania”). Okoliczność ta odróżnia niniejszą sprawę od sprawy zakończonej ww. w pkt 627 wyrokiem Solvay przeciwko Komisji (pkt 61–63), na którą skarżąca powołała się na rozprawie i w swoich późniejszych uwagach, w której to sprawie Trybunał stwierdził naruszenie prawa do obrony wynikające z tego, że po odmówieniu skarżącej dostępu do akt w postępowaniu administracyjnym Komisja zagubiła pewną liczbę całych tomów akt, których treść nie mogła być odtworzona, wobec czego nie można było wykluczyć, że rzeczony tomy akt mogły zawierać dowody o charakterze odciążającym, które mogły być istotne dla obrony skarżącej.
- 631 Wniosku, że notatka wewnętrzna stanowi jeden z elementów, na podstawie których można odtworzyć treść rozmowy między Komisją a D1, nie podważa funkcja notatki wewnętrznej, która ma służyć jako memorandum dla Komisji. Notatka wewnętrzna, jako taka, służyła bowiem podwójnemu celowi. Z jednej strony, miała ona na celu stwierdzenie w sposób obiektywny okoliczności, które miały znaczenie dla Komisji jako organu odpowiedzialnego za dochodzenie. Dlatego też służyła realizacji zadań właściwych dla dokumentacji o charakterze obiektywnym. Z drugiej strony, notatka wewnętrzna umożliwiała członkom służb Komisji, którzy uczestniczyli w spotkaniu, zarejestrowanie ich ocen subiektywnych. Jednakże takie subiektywne oceny uzupełniają, a nie podważają, dokumentację o charakterze obiektywnym, zawartą w notatce wewnętrznej. Ponadto, ponieważ notatka została sporządzona jako memorandum przeznaczone tylko do celów wewnętrznych Komisji, nie ma powodu, aby sądzić, że pomija ona dyskusję, która rzeczywiście miała miejsce.

[...]

2. HP

[...]

a) W przedmiocie rabatów za wyłączność

1) Ocena dowodów dotyczących warunkowego charakteru rabatów, przedstawionych w zaskarżonej decyzji

[...]

1.1) Odpowiedź HP na podstawie art. 18

[...]

ii) Moc dowodowa

W przedmiocie wiarygodności odpowiedzi HP na podstawie art. 18

680 Należy zaznaczyć, że odpowiedź HP na podstawie art. 18 wskazuje w sposób wyraźny i jednoznaczny, że porozumienia HPA podlegały określonym niepisany warunkom, między innymi warunkowi 95%.

681 Należy podkreślić, że HP było przedsiębiorstwem trzecim, mianowicie nie było ani przedsiębiorstwem składającym skargę do Komisji, ani przedsiębiorstwem objętym dochodzeniem Komisji.

682 Należy ponadto zaznaczyć, że w niniejszej sprawie nie wydaje się, aby HP miał w tym względzie jakikolwiek interes w dostarczeniu Komisji nieprawdziwych informacji i w bezpodstawnym oskarżeniu Intela.

683 W tym zakresie należy podkreślić, że możliwe jest, iż klient przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą objętego dochodzeniem ma interes w nieujawnianiu jego bezprawnego zachowania z obawy przed ewentualnymi retorsjami. I tak w ww. w pkt 89 wyroku Trybunału w sprawie BPB Industries i British Gypsum, pkt 26, Trybunał stwierdził, że istnieje możliwość, iż przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą zastosuje środki odwetowe w stosunku do klientów, którzy współpracowali w ramach dochodzenia prowadzonego przez Komisję, i wyciągnął stąd wniosek, że Komisja mogła potraktować odpowiedzi na żądania udzielenia informacji jako poufne.

684 Jednakże klient przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą nie ma zazwyczaj żadnego interesu w bezpodstawnym oskarżaniu go o zachowanie antykonkurencyjne. Przeciwnie, klient przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą, który w ramach dochodzenia Komisji bezpodstawnie oskarża je o zachowanie antykonkurencyjne, może narazić się na środki odwetowe ze strony tego przedsiębiorstwa.

685 W niniejszej sprawie jest bardzo nieprawdopodobne, aby HP, dla którego Intel był nieodzownym partnerem handlowym, udzielił Komisji nieprawdziwych informacji, które mogłyby zostać przez nią uwzględnione w celu stwierdzenia popełnienia przez Intela naruszenia art. 82 WE.

[...]

690 Należy ponadto zauważyć, że zgodnie z art. 23 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003 dostarczanie nieprawdziwych informacji przez przedsiębiorstwo podlega karze grzywny. Zatem dostarczając Komisji nieprawdziwych informacji, HP naraziłby się również na nałożenie przez Komisję grzywny.

691 Wreszcie, jak przypomniano w pkt 557 powyżej, z orzecznictwa wynika, że odpowiedzi udzielone w imieniu przedsiębiorstwa mają większą wiarygodność niż odpowiedź udzielona przez pracownika przedsiębiorstwa (ww. w pkt 62 wyrok w sprawach połączonych JFE, pkt 205).

692 Należy zatem stwierdzić, że bardzo jasne i precyzyjne informacje udzielone przez HP powinny zostać uznane za szczególnie wiarygodne, ponieważ HP nie miał żadnego interesu w dostarczaniu informacji nieprawdziwych, które mogłyby zostać wykorzystane przez Komisję do stwierdzenia popełnienia przez Intel naruszenia art. 82 WE, i ponieważ HP, przekazując Komisji nieprawdziwe informacje, naraziłby się na poważne zagrożenia.

[...]

Znaczenie odpowiedzi HP na podstawie art. 18 dla dowiedzenia istnienia niepisanych warunków

717 Co się tyczy kwestii, czy odpowiedź HP na podstawie art. 18, mogłaby, w razie potrzeby, sama wystarczyć do wykazania prawdziwości okoliczności faktycznych przyjętych w zaskarżonej decyzji w odniesieniu do istnienia niepisanych warunków porozumień HPA, należy wskazać, co następuje.

718 Zasadą mającą pierwszeństwo w prawie Unii jest zasada swobodnej oceny dowodów. Jedynym kryterium oceny przedstawionych dowodów jest ich wiarygodność (wyrok Trybunału z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawie C-407/04 P Dalmine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-829, pkt 63).

719 W orzecznictwie uściślono również, że w przypadku dokumentu wykorzystanego jako dowód popełnienia naruszenia art. 81 WE żadna zasada prawa Unii nie stała na przeszkodzie temu, aby Komisja oparła się tylko na jednym dokumencie, jeżeli jego moc dowodowa nie budzi wątpliwości oraz pod warunkiem, że sam ten dokument potwierdza w niewątpliwy sposób istnienie danego naruszenia (ww. w pkt 354 wyrok w sprawach połączonych Cimenteries CBR i in. przeciwko Komisji, pkt 1838).

720 Co się tyczy naruszeń art. 81 WE, orzecznictwo ustanowiło regułę, zgodnie z którą oświadczenie przedsiębiorstwa, któremu zarzuca się udział w kartelu, a którego prawdziwość jest kwestionowana przez szereg innych przedsiębiorstw, którym zarzuca się udział w kartelu, nie może być uważane za stanowiące wystarczający dowód istnienia naruszenia popełnionego przez te ostatnie, jeżeli nie jest ono poparte innymi dowodami (zob. ww. w pkt 62 wyrok w sprawach połączonych JFE, pkt 219 i przytoczone tam orzecznictwo). W orzecznictwie wyjaśniono też, że w przypadku kartelu z udziałem tylko dwóch stron podważenie treści oświadczenia złożonego przez jedno przedsiębiorstwo przez inne przedsiębiorstwo wystarcza, aby dla jego poparcia wymagane było przedstawienie innych elementów dowodowych (ww. w pkt 614 wyrok w sprawie Groupe Danone przeciwko Komisji, pkt 285).

721 Nie należy jednak stosować takiej reguły również w odniesieniu do oświadczenia przedsiębiorstwa trzeciego, które nie jest ani przedsiębiorstwem składającym skargę do Komisji, ani przedsiębiorstwem objętym dochodzeniem, które to oświadczenie wskazuje na zachowanie stanowiące naruszenie art. 82 WE przez inne przedsiębiorstwo, jeżeli przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą objęte dochodzeniem podważa treść tego oświadczenia.

722 W tym względzie należy podkreślić, że fakt ustanowienia ogólnej reguły stanowi wyjątek od zasady swobodnej oceny dowodów. W przypadku przedsiębiorstwa, które oświadcza, iż uczestniczyło w kartelu sprzecznym z art. 81 WE, taka reguła jest uzasadniona, ponieważ przedsiębiorstwo, które jest objęte dochodzeniem lub które zgłosiło się do Komisji w celu uzyskania zwolnienia z grzywny lub jej obniżenia, może wykazywać skłonność do umniejszania swojej odpowiedzialności za naruszenie i podkreślania odpowiedzialności innych przedsiębiorstw.

723 Sytuacja jest odmienna w odniesieniu do oświadczeń złożonych przez przedsiębiorstwo trzecie takie jak HP, które jest w istocie świadkiem. Prawdą jest, że takie przedsiębiorstwo może w pewnych przypadkach mieć interes w nieujawnianiu naruszenia z obawy przed środkami odwetowymi, jakie przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą mogłoby wobec niego przyjąć (zob. pkt 683 powyżej). Jednakże jest bardzo mało prawdopodobne, aby przedsiębiorstwo takie jak HP, dla którego przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą jest nieodzownym partnerem handlowym,

bezpodstawnie oskarżało to przedsiębiorstwo o zachowanie stanowiące naruszenie art. 82 WE, jeżeli nie istnieją wyjątkowe okoliczności, z powodu których owo przedsiębiorstwo trzecie mogłoby mieć interes w takim oskarżeniu.

⁷²⁴ Nie ma zatem potrzeby ustanawiania ogólnej reguły, zgodnie z którą oświadczenie przedsiębiorstwa trzeciego wskazujące, że przedsiębiorstwo zajmujące pozycję dominującą podjęło określone zachowania, nigdy nie może samo w sobie wystarczyć do wykazania okoliczności faktycznych stanowiących naruszenie art. 82 WE.

⁷²⁵ W przypadkach takich jak w niniejszej sprawie, w których nie wydaje się, aby przedsiębiorstwo trzecie miało jakikolwiek interes w bezpodstawnym oskarżaniu przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą, oświadczenie przedsiębiorstwa trzeciego może w zasadzie wystarczyć samo w sobie do wykazania istnienia naruszenia.

⁷²⁶ W każdym razie odpowiedź HP na podstawie art. 18 znajduje potwierdzenie w innych licznych dowodach, jak zostanie to wyjaśnione poniżej.

[...]

3. NEC

[...]

4. Lenovo

[...]

5. Acer

[...]

6. MSH

[...]

E – W przedmiocie dowodu dotyczącego ogólnej strategii zmierzającej do uniemożliwienia AMD dostępu do najważniejszych kanałów sprzedaży

¹⁵²³ Zgodnie z zaskarżoną decyzją skarżąca wdrożyła ogólną strategię długoterminową zmierzającą do uniemożliwienia AMD dostępu do najważniejszych ze strategicznego punktu widzenia kanałów sprzedaży. Komisja wykazała w rzeczonyj decyzji istnienie tej strategii, opierając się w istocie na następujących poszlakach:

- praktyki zakwestionowane w zaskarżonej decyzji miały miejsce w spójnym okresie w latach 2002–2007 (zob. motywy 1740 i 1745);
- realizowane były w kontekście rosnącego zagrożenia konkurencyjnego ze strony AMD (zob. motywy 1741 i 149–164);
- miały one wspólną cechę polegającą na tym, że celem lub skutkiem ich wszystkich było wykluczenie AMD z rynku (zob. motyw 1745);

- dotyczyły one nie tylko znaczącej liczby OEM na świecie, ale również najważniejszych ze strategicznego punktu widzenia kanałów dystrybucji (zob. motywy 1745 i 1747);
 - były wzajemnie komplementarne (zob. motyw 1747);
 - dwie wiadomości elektroniczne pochodzące z listopada 1998 r., przesłane odpowiednio przez [poufne] skarżącej i przez jej [poufne] [zob. motyw 1747 z przypisem nr 2065 (nr 2056 w wersji jawnej)];
 - skarżąca starała się zataić antykonkurencyjny charakter jej praktyk (zob. motywy 1742 i 1743).
- 1524 Skarżąca kwestionuje istnienie ogólnej strategii. Taki wniosek jest błędny, ponieważ nie jest on uprawniony w świetle fragmentarycznego charakteru twierdzeń Komisji dotyczących każdego OEM i MSH, zarówno w odniesieniu do objętych tą strategią produktów, jak i okresu jej stosowania. Stanowisko Komisji jest sprzeczne z uwagami profesora P3, który odrzucił możliwość istnienia strategii na podstawie „wskaźników przeciwnych”, a w szczególności zwiększenia zakupów dokonywanych u AMD przez OEM. Komisja nie przedstawiła żadnego dowodu istnienia spójnego i trwałego planu. W korespondencji elektronicznej z 1998 r. nie można znaleźć żadnego dowodu istnienia spójnego planu wykluczenia AMD z rynku. Wreszcie skarżąca podważa twierdzenie, że jakoby zatajała antykonkurencyjny charakter swoich praktyk.
- 1525 Tytułem wstępu należy zauważyć, że dowód istnienia ogólnej strategii nie wymaga koniecznie środka dowodowego, który wykazałby w sposób bezpośredni istnienie spójnego planu antykonkurencyjnego. Komisja może raczej wykazać istnienie takiego planu również za pomocą zbioru poszlak.
- 1526 Jeśli chodzi następnie o dowody, na których Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji, należy wskazać, co następuje.
- 1527 Po pierwsze, w zakresie, w jakim skarżąca powołuje się na podobno fragmentaryczny charakter kwestionowanych praktyk, należy stwierdzić, że poszlaki, na których Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji, pozwalają wykazać spójność tych praktyk w sposób wystarczający pod względem prawnym.
- 1528 W pierwszej kolejności Komisja słusznie oparła się na fakcie, że mimo upływu czasu naruszenia pozostawały spójne. Podkreśliła ona w tym względzie w zaskarżonej decyzji, że rozpatrywane praktyki nasiliły się w latach 2002–2005 r. i że w okresie między wrześniem 2003 r. i styczniem 2004 r. miało miejsce sześć indywidualnych nadużyć, to jest rabaty lub wypłaty warunkowe na rzecz Della, HP, NEC i MSH oraz bezpodstawne ograniczenia względem HP i Acera. Wprawdzie w odniesieniu do części roku 2006 zaskarżona decyzja stwierdza istnienie tylko jednej bezprawnej praktyki wobec MSH, a w pozostałej części roku 2006 oraz w 2007 r. jedynie bezprawne praktyki wobec MSH oraz Lenovo, jednak owo osłabienie ogólnej intensywności antykonkurencyjnego zachowania skarżącej pod koniec łącznego zarzucanego okresu nie podważa okoliczności istnienia w czasie ciągłości pomiędzy poszczególnymi praktykami. Wynika stąd, że argument skarżącej, zgodnie z którym praktyki te miały charakter fragmentaryczny w odniesieniu do tego okresu, powinien zostać oddalony.
- 1529 W drugiej kolejności Komisja słusznie oparła się na porównywalnym charakterze i komplementarności praktyk zakwestionowanych w zaskarżonej decyzji. Natomiast argument skarżącej, zgodnie z którym fragmentaryczny charakter naruszeń wynika z różnic istniejących między odnośnymi produktami, nie jest przekonujący.
- 1530 Z jednej strony, wszystkie praktyki zakwestionowane w zaskarżonej decyzji mają wspólną cechę, mianowicie to, że miały one wszystkie zdolność do wykluczenia AMD ze światowego rynku CPU x86. Tak więc wspomniane praktyki były powiązane między sobą, ponieważ wszystkie dotyczyły tego samego rynku i tego samego konkurenta skarżącej.

- 1531 Prawdą jest, że skarżąca podnosi, iż jej praktyki wobec MSH różnią się od jej praktyk wobec OEM, ponieważ dotyczą one dystrybutora produktów elektronicznych, który nie nabywa żadnych CPU bezpośrednio od Intela i nie otrzymuje od Intela żadnego rzeczywistego rabatu, lecz jedynie opłaty marketingowe. Poza tym skarżąca zarzuca Komisji, że nie zdefiniowała ona ani właściwego rynku produktowego, ani właściwego rynku geograficznego w odniesieniu do zarzutów dotyczących MSH.
- 1532 Należy jednak stwierdzić, że argumenty te nie mogą pozbawić praktyk skarżącej, zakwestionowanych w zaskarżonej decyzji, ani ich porównywalnego charakteru, ani ich komplementarności.
- 1533 W tym względzie należy przypomnieć, że praktyki skarżącej wobec OEM i wobec MSH są co do zasady porównywalne, a jedyną różnicą jest to, że wypłata za wyłączność przyznana na rzecz MSH nie miała na celu zapobiec zaopatrywaniu się bezpośredniego klienta skarżącej u konkurenta, ale sprzedaży produktów konkurentów przez dystrybutora będącego dalszym ogniwem łańcucha dostaw. Należy zauważyć, że Komisja nie miała obowiązku określenia odrębnego rynku produktowego ani odrębnego rynku geograficznego w odniesieniu do MSH. Praktyki skarżącej wobec MSH miały bowiem zdolność ograniczenia konkurencji na światowym rynku CPU x86. Praktyki te, pozbawiając OEM kanału dystrybucyjnego dla komputerów wyposażonych w CPU produkcji AMD, mogły mieć wpływ na popyt ze strony OEM na CPU produkcji AMD na światowym rynku CPU x86. Tak więc zmierzały one do utrudnienia dostępu AMD do tego rynku (zob. pkt 169 powyżej). Rynek ten stanowi zatem co najmniej jeden z rynków objętych zachowaniem skarżącej wobec MSH. Fakt, że praktyka skarżącej wobec MSH mogła dotyczyć również rynku, na którym działał MSH, nie podważa tego wniosku. W konsekwencji nie ma potrzeby rozpatrywania kwestii prawidłowego określenia rynku, na którym działał MSH.
- 1534 Z drugiej strony, antykonkurencyjne mechanizmy praktyk, których dotyczy zaskarżona decyzja, mają charakter komplementarny. Primo, co się tyczy komplementarności pomiędzy rabatami i wypłatami za wyłączność z jednej strony i bezpodstawnymi ograniczeniami z drugiej strony, Komisja słusznie wyjaśnia w motywie 1642 zaskarżonej decyzji, iż zasięg bezpodstawnych ograniczeń jest bardziej specyficzny, niż rabatów czy wypłat za wyłączność. Bezpodstawne ograniczenia dotyczą bowiem krótszego okresu i koncentrują się na konkretnym produkcie lub konkretnej linii produktów lub na określonych kanałach dystrybucyjnych, podczas gdy porozumienia w sprawie wyłączności obowiązują przez dłuższy okres i obejmują przynajmniej całe segmenty handlowe. Tak więc w ramach ogólnej strategii bezpodstawne ograniczenia stanowią działania taktyczne mające na celu uniemożliwienie AMD dostępu do precyzyjnie określonych konkretnych produktów lub kanałów dystrybucji, podczas gdy rabaty i wypłaty za wyłączność stanowią instrumenty o charakterze bardziej strategicznym mające na celu uniemożliwienie dostępu AMD do całych segmentów popytu ze strony OEM.
- 1535 Secundo, jeśli chodzi o komplementarność pomiędzy rabatami za wyłączność przyznawanymi OEM z jednej strony i wypłatami za wyłączność na rzecz MSH z drugiej strony, Komisja słusznie stwierdziła w motywie 1597 zaskarżonej decyzji, że praktyki te były stosowane na dwóch różnych poziomach łańcucha dostaw. Zakładając nawet, jak podnosi skarżąca, że MSH zakupiła jedynie niewielką część komputerów od OEM, którym skarżąca przyznała rabaty za wyłączność, okoliczność ta nie podważa komplementarności pomiędzy, z jednej strony, rabatami za wyłączność przyznawanymi dla OEM i, z drugiej strony, wypłatami za wyłączność przyznawanymi na rzecz MSH. Zachęcając MSH do sprzedawania wyłącznie komputerów wyposażonych w CPU produkcji Intela, skarżąca zastosowała bowiem dodatkowy instrument antykonkurencyjny, który był w stanie ograniczyć swobodę prowadzenia działalności gospodarczej również tych OEM, którym skarżąca nie przyznała rabatów za wyłączność, pozbawiając ich kanału dystrybucyjnego dla komputerów wyposażonych w CPU produkcji AMD. Tak więc skarżąca stworzyła dodatkową barierę w dostępie AMD do rynku, która była komplementarna wobec bariery spowodowanej przez rabaty za wyłączność.
- 1536 Po drugie, skarżąca podnosi fakt, że z jednej strony naruszenia obejmowały tylko ograniczoną część rynku, co jest wskaźnikiem przeczącym strategicznemu charakterowi jej zachowania. Na rozprawie skarżąca podkreśliła w tym względzie, że w odniesieniu do części roku 2006 zaskarżona decyzja

stwierdza istnienie tylko jednej bezprawnej praktyki wobec MSH, a w pozostałej części roku 2006 oraz w 2007 r. istnienie bezprawnych praktyk tylko wobec MSH oraz Lenovo (zob. pkt 1528 powyżej). Skarżąca dodała, że wspomniana decyzja nie stwierdza, iż Lenovo posiadał strategiczne znaczenie porównywalne ze znaczeniem Della i HP. Wielkość sprzedaży komputerów przenośnych w Unii, na którą potencjalnie miały wpływ jej praktyki wobec Lenovo, jest niewielka. Tak samo jest w przypadku sprzedaży komputerów potencjalnie objętych jej praktykami wobec MSH, jeśli rzeczoną sprzedaż rozpatruje się w skali sprzedaży światowej. Z drugiej strony, jako kolejny wskaźnik przeczący strategicznemu charakterowi jej zachowania, skarżąca podnosi fakt, że zainteresowane OEM zwiększyły skalę swoich zakupów u AMD podczas zarzucanego okresu oraz że zwiększenie to przewyższało wzrost sprzedaży AMD na pozostałej części rynku.

1537 Jednakże z jednej strony w zakresie, w jakim skarżąca twierdzi, że naruszenia dotyczyły tylko ograniczonej części rynku, należy odnotować, że praktyka może zostać uznana za strategiczną, nawet jeżeli obejmuje jedynie ograniczoną część rynku. W niniejszej sprawie strategiczny charakter zachowania skarżącej wynika bowiem z faktu, że starała się ona uniemożliwić AMD dostęp do najważniejszych kanałów dystrybucji, a mianowicie Della w okresie od grudnia 2002 r. do grudnia 2005 r. i HP w okresie od listopada 2002 r. do maja 2005 r. (zob. pkt 182 powyżej). Ponadto, co się tyczy lat 2006 i 2007, należy stwierdzić, że spójności tych indywidualnych naruszeń składających się na ogólną strategię nie przeszkadza okoliczność, że naruszenia dotyczące Lenovo i MSH miały mniejsze znaczenie niż naruszenia dotyczące Dell i HP. Wniosek ten jest tym bardziej prawdziwy, że MSH miał szczególne znaczenie strategiczne w dystrybucji komputerów wyposażonych w CPU x86 przeznaczonych dla konsumentów w Europie (zob. pkt 183 i 1507–1511 powyżej). W każdym razie należy przypomnieć, że średnia wielkość rynku zamkniętego była istotna (zob. pkt 187–194 powyżej).

1538 Z drugiej strony w zakresie, w jakim skarżąca powołuje się na zwiększenie zakupów OEM u AMD w zarzucanym okresie, należy stwierdzić, że okoliczność ta nie może nawet służyć wykazaniu, że praktyki stosowane przez skarżącą były pozbawione skutków. Można uznać, że w braku praktyk skarżącej zwiększenie zakupów OEM u AMD mogłoby być większe (zob. pkt 186 powyżej).

1539 Po trzecie, wbrew twierdzeniom skarżącej, obie wiadomości elektroniczne z listopada 1998 r. również zawierają poszlaki dotyczące strategicznego sposobu, w jaki skarżąca realizowała swoje praktyki. W dniu 27 listopada 1998 r. [poufne] Intela napisał, co następuje: „[N]ie ma tak naprawdę żadnej wątpliwości, iż w perspektywie długoterminowej chciałbym, aby produkcja AMD była na całym świecie postrzegana jako produkty niemarkowe, o niskim koszcie/nieznaczonej wartości. Uliczki Pekinu są cudowne”. Podobnie, w dniu 20 listopada 1998 r. [poufne] Intela napisał: „Mając świadomość, że musimy stawić czoła konkurencji, myślę, iż najlepiej byłoby, gdyby sprzedawali oni swoje produkty przy ograniczonej penetracji rynku na świecie, a nie z silną penetracją rynku, który jest najbardziej widoczny i ma największą moc kreowania trendów”. Wprawdzie takie oświadczenia, same w sobie, można uznać za język handlowy z pewnością agresywny, ale nie podejrzany, jednak w świetle innych wyżej wskazanych dowodów obie wiadomości elektroniczne potwierdzają, że celem Intela było ograniczenie dostępu AMD do rynku. Ponadto, wbrew twierdzeniom skarżącej, sam fakt, że obie wiadomości elektroniczne pochodzą z 1998 r., a więc zostały napisane około cztery lata przed okresem zakwestionowanym w zaskarżonej decyzji, nie pozbawia ich wszelkiej mocy dowodowej.

1540 Po czwarte, w zakresie, w jakim skarżąca podważa twierdzenie, że zatajała antykonkurencyjny charakter jej praktyk, należy zauważyć, że Komisja wspomina w tym względzie w motywach 1742 i 1743 zaskarżonej decyzji o następujących poszlakach:

— wiadomość elektroniczna od I2, [poufne] Intela, do [poufne] Lenovo z dnia 18 czerwca 2006 r., w której stwierdził on, co następuje: „[L1] [poufne], przede wszystkim pozwałam sobie podkreślić, że informacje zawarte w niniejszej wiadomości są bardzo wrażliwe i byłyby bardzo kłopotliwe, zarówno dla mnie, jak i dla Intela, gdyby zostały ujawnione. Zwracam się do Pana z pełnym zaufaniem, aby je Pan przeczytał, a następnie usunął bez informowania Pańskiego zespołu. [...]”

wszelkie programy wyrównania cen do konkurencji, które mieliśmy z Dellem, zostaną anulowane, ponieważ wprowadzają one konkurencję – otwiera to nowe perspektywy dla Lenovo/Intela, które dotychczas jedynie naszkicowałem [...]”;

- tajny charakter porozumienia w sprawie wyłączności między skarżącą i MSH oraz sposób, w jaki skarżąca nalegała na ten aspekt;
- istnienie porozumień w sprawie rabatów, zawierających niepisane klauzule antykonkurencyjne w odniesieniu do HP;
- wysiłki skarżącej w celu przedstawienia swego zachowania jako niepodejrzanego za pomocą eufemizmów.

¹⁵⁴¹ W pierwszej kolejności, co się tyczy wiadomości elektronicznej z dnia 18 czerwca 2006 r., skarżąca wyjaśnia, że owa wiadomość odzwierciedla jedynie wysiłki negocjacyjne podjęte przez jej [poufne] w celu skłonienia Lenovo do rozwijania współpracy ze skarżącą. Z pewnością byłoby kłopotliwe dla skarżącej, gdyby osoba trzecia, w szczególności Dell, dowiedziała się, że skarżąca wykorzystała decyzję Della o zwróceniu się do konkurenta w ramach negocjacji skarżącej z innym OEM. Argument ten nie jest przekonujący. Otóż w świetle oświadczenia, zgodnie z którym wszelkie programy zrównania cen z konkurencją będą anulowane, ponieważ Dell wprowadził konkurencję, omawiana wiadomość elektroniczna zawiera poszlakę potwierdzającą fakt, że rabaty przyznawane przez skarżącą Dellowi były powiązane z warunkiem wyłączności (zob. pkt 460, 463 i 1124 powyżej). Ponadto oświadczenie I2, zgodnie z którym naruszenie przez Della tego warunku „otwiera [...] nowe perspektywy dla Lenovo/Intela, [...] dotychczas jedynie naszkicowa[ne]”, oznacza, że po obniżeniu rabatów przyznanych Dellowi skarżąca zamierzała zaproponować Lenovo status preferencyjny posiadany dotychczas przez Della (zob. motyw 526 zaskarżonej decyzji). W konsekwencji prośba I2 skierowana do [poufne] w Lenovo o usunięcie wiadomości elektronicznej stanowi poszlakę dotyczącą tego, że I2 starał się zataić antykonkurencyjny charakter stosunków skarżącej z Dellem i Lenovo.

¹⁵⁴² W drugiej kolejności, co się tyczy tajnego charakteru porozumienia w sprawie wyłączności zawartego z MSH, wykazane zostało w sposób bardziej szczegółowy w pkt 1490–1492 powyżej, że do porozumień w sprawie wyłączności została włączona klauzula braku wyłączności, tak że porozumienia o opłatach zawierały postanowienia odwrotne do tego, co zostało rzeczywiście uzgodnione.

¹⁵⁴³ W trzeciej kolejności, co się tyczy stosowania niepisanych klauzul antykonkurencyjnych względem HP, skarżąca ogranicza się do wskazania, że HP nie był umownie związany zobowiązaniami do zachowania wyłączności, ani innymi niepisanymi warunkami. Tymczasem niepisane warunki porozumień HPA nie musiały być prawnie wiążące, aby zachęcać HP do ich przestrzegania (zob. pkt 106 powyżej). Ponieważ Komisja słusznie stwierdziła w zaskarżonej decyzji, że rabaty przyznawane na podstawie porozumień HPA były związane z szeregiem niepisanych warunków antykonkurencyjnych (zob. pkt 666–873 powyżej), niepisany charakter klauzul również stanowi poszlakę świadczącą o sposobie, w jaki skarżąca próbowała zataić swe praktyki antykonkurencyjne.

¹⁵⁴⁴ W czwartej kolejności, co się tyczy korzystania przez skarżącą z eufemizmów, należy zauważyć przede wszystkim, że Komisja stwierdziła w motywie 661 zaskarżonej decyzji, iż skarżąca stosowała w szeregu dokumentów akronim „VOC”, który oznacza „preferowanego dostawcę” (vendor of choice), jako eufemizm opisujący fakt, że MSH był z nią związany warunkiem wyłączności. Komisja wskazuje w motywie 662 zaskarżonej decyzji, że istniał również dokument zatytułowany „Karta referencyjna na temat tworzenia materiałów sprzedażowych i marketingowych” (Sales and Marketing Creation Reference Card), opracowany przez służbę prawną skarżącej. W tym dokumencie, w rozdziale

zatytułowanym „Ostrożne sformułowania”, sugerowano stosowanie wyrażenia „preferowany dostawca” w celu zastąpienia słów wskazujących na potencjalnie niewłaściwe zachowanie w zakresie stosunku wyłączności, jak niżej:

„Należy WSZĘDZIE unikać JAKICHKOLWIEK wyrażen militarnych, agresywnych (również w mailach wewnętrznych i memorandumach, itp.), np., tworzyć bariery, wykluczać konkurencję, wojna, bitwa, powiązanie, dźwignia, dominować, z góry na dół, zgnieść, wymieść konkurencję, być zabójcą, grupować, nie czynić postępów w technologii; zamiast tego należy używać: być na czele, definiować specyfikacje, zwiększać udział rynkowy, być uprzywilejowanym dostawcą, opierać się na czymś, wnosić wartość”.

¹⁵⁴⁵ Następnie motyw 1743 zaskarżonej decyzji wymienia szereg wiadomości elektronicznych z dnia 30 kwietnia 2004 r. Zgodnie z rzeczoną decyzją członek personelu kierowniczego Intelu w Niemczech wspominał o podejmowanych przez Intelu próbach „pomyślnego powstrzymania szerszej implementacji Opteronu u naszych głównych klientów”. Członek personelu kierowniczego Intelu we Francji odpowiedział na tę wiadomość następująco: „Proszę o ostrożność przy stosowaniu takich wyrażen, jak »powstrzymanie szerszej implementacji Opteronu«, które mogą być niesłusznie zrozumiane jako sformułowania antykonkurencyjne. – Myślę, że chciał Pan mówić o »zwycięstwie IA nad Opteronem«. – Jeśli Pan zobaczy, że inne osoby używają podobnych wyrażen, proszę im przypomnieć o prowadzonych dochodzeniach UE_FTC, niezapowiedzianych kontrolach, itp.”. Komisja wyjaśnia w zaskarżonej decyzji, że pismo to jest wcześniejsze od kontroli prowadzonych przez Komisję.

¹⁵⁴⁶ Skarżąca przyznaje, że nigdy nie negowała faktu, iż wyrażenie „preferowany dostawca” może oznaczać, że klient zaopatruje się wyłącznie lub przede wszystkim u niej. Tymczasem jej zdaniem żadna część „Karty referencyjnej na temat tworzenia materiałów sprzedażowych i marketingowych” nie uzasadnia interpretacji Komisji wskazującej na istnienie wiążącego zobowiązania w jakiegokolwiek postaci. Chodzi tu o dokument mający na celu po prostu uwrażliwienie pracowników handlowych na konieczność unikania wszelkich sformułowań, które mogłyby zostać źle zinterpretowane przez organy ochrony konkurencji. W odniesieniu do wiadomości elektronicznej z dnia 30 kwietnia 2004 r. skarżąca podkreśla, że również ona dotyczyła po prostu ostrzeżenia przed stosowaniem sformułowań, które „mogłyby zostać niesłusznie zinterpretowane jako sformułowania antykonkurencyjne”, co było działaniem uprawnionym.

¹⁵⁴⁷ Jednakże należy dokonać rozróżnienia pomiędzy sytuacją, w której przedsiębiorstwo zwraca uwagę na to, aby jego zgodne z prawem zachowanie nie zostało niewłaściwie zrozumiane przez organ ochrony konkurencji, a sytuacją, w której przedsiębiorstwo czuwa nad tym, aby jego praktyki antykonkurencyjne nie zostały wykryte. Prawdą jest, że w przypadku przedsiębiorstwa przestrzeganie pracowników przed stosowaniem sformułowań, które mogą być niewłaściwie zinterpretowane przez organ ochrony konkurencji, jest co do zasady zgodne z prawem. Niemniej jednak okoliczność ta stanowi poszlakę, że przedsiębiorstwo zataiło antykonkurencyjny charakter swoich praktyk, jeżeli ich istnienie zostanie wykazane za pomocą innych dowodów.

¹⁵⁴⁸ Wreszcie skarżąca podnosi, że Komisja przedstawiła konkretne zarzuty dotyczące zatajenia wyłącznie w odniesieniu do MSH, HP i Lenovo. W tym względzie należy przypomnieć, że motywy 1742 i 1743 zaskarżonej decyzji dotyczą dowodu ogólnej strategii i że dowody przedstawione w pkt 1539 powyżej są tam wskazane jako poszlaki. Należy stwierdzić, że dowody te wskazują w wystarczający pod względem prawnym sposób, że skarżąca podejmowała starania w celu zatajenia antykonkurencyjnego charakteru swojego zachowania, przynajmniej w odniesieniu do jej stosunków z Dellem, HP, Lenovo i MSH. W celu wykazania, że skarżąca wdrożyła ogólną strategię mającą na celu wykluczenie AMD z rynku, Komisja nie była zobowiązana do wykazania w zaskarżonej decyzji próby zatajenia w odniesieniu do każdej wykonywanej praktyki, lecz mogła ograniczyć się do wymienienia szeregu dowodów dotyczących tych czterech przedsiębiorstw.

1549 Ponadto środki dowodowe przytoczone jako poszlaki w zaskarżonej decyzji w motywach 1742 i 1743 są potwierdzone ogólnym stwierdzeniem znajdującym się w motywie 167 tej decyzji, zgodnie z którym wszystkie praktyki Intela miały tę cechę wspólną, że wiele porozumień pomiędzy Intellem i jego klientami, czasami dotyczących setek milionów, a nawet miliardów dolarów amerykańskich, zostało zawartych na podstawie umów polubownych lub zawierało istotne klauzule niepisane. Zarzut stosowania niepisanych klauzul antykonkurencyjnych nie dotyczy zatem wyłącznie zachowania skarżącej względem Della, HP, Lenovo i MSH, ale rozciąga się na zachowanie skarżącej wobec wszystkich OEM i MSH.

1550 Prawdą jest, że skarżąca utrzymuje, iż w ramach rynku CPU, który charakteryzuje się szybkim wprowadzaniem nowych produktów i istotnymi obniżkami cen produktów istniejących, nieformalne porozumienia są konsekwencją rytmu sektora i żądań samych OEM. Jednakże należy stwierdzić, że chociaż przedsiębiorstwa mogą zawierać nieformalne porozumienia, które odpowiadają regułom konkurencji, stosowanie nieformalnych warunków antykonkurencyjnych może stanowić poszlakę wskazującą na próbę ich zatajenia. W niniejszej sprawie taka poszlaka nie wynika tylko z nieformalnego charakteru porozumień zawartych między skarżącą a OEM i MSH, ale – przynajmniej jeżeli chodzi o HP i Lenovo – ze stosowania niepisanych klauzul antykonkurencyjnych poza pisemnymi umowami, a nawet – jeśli chodzi o MSH – ze stosowania klauzul pisemnych o treści odwrotnej do tego, co było faktycznie uzgodnione.

1551 Na podstawie rozważań zawartych w punktach 1540–1550 można dojść do wniosku, że Komisja wykazała w wystarczający pod względem prawnym sposób, iż skarżąca próbowała zataić antykonkurencyjny charakter swoich praktyk. W konsekwencji nie ma konieczności wypowiedzania się również co do dopuszczalności i zasadności pozostałych argumentów Komisji dotyczących kwestii, czy istnieją inne dowody, które wzmacniają wyżej wymienione dowody lub wskazują w sposób bardziej konkretny, że skarżąca także ujawniła swoje praktyki antykonkurencyjne dotyczące Acera i NEC.

1552 Na podstawie całości powyższych rozważań należy więc stwierdzić, że Komisja dowiodła w sposób wystarczający pod względem prawnym, iż skarżąca wdrożyła ogólną strategię długoterminową zmierzającą do uniemożliwienia AMD dostępu do najważniejszych ze strategicznego punktu widzenia kanałów sprzedaży.

III – W przedmiocie żądań zmierzających do uchylecia lub obniżenia grzywny

1553 Zgodnie z art. 2 sentencji zaskarżonej decyzji na skarżącą została nałożona grzywna w wysokości 1,06 mld EUR.

1554 Zgodnie z pkt 19 wytycznych z 2006 r. Komisja postanowiła, że podstawowa kwota grzywny zostanie związana z częścią wartości sprzedaży określoną na podstawie wagi naruszenia i pomnożoną przez liczbę lat trwania naruszenia (zob. motyw 1778 zaskarżonej decyzji).

1555 Komisja określiła na 3 876 827 021 EUR wartość sprzedaży, którą należy uwzględnić, co odpowiada wartości sprzedaży CPUx86 zafakturowanej przez Intela przedsiębiorstwom prowadzącym działalność na rynku EOG w trakcie ostatniego roku naruszenia (zob. motywy 1773–1777 zaskarżonej decyzji).

1556 W odniesieniu do wagi naruszenia Komisja wzięła pod uwagę w szczególności charakter naruszenia, udział w rynku zainteresowanych stron i zakres geograficzny naruszenia. Komisja uwzględniła także fakt, że Intel dokonał jednolitego naruszenia, że intensywność tego jednolitego naruszenia była zmienna w czasie i że większość omawianych nadużyć indywidualnych miała miejsce w latach 2002–2005; że prawdopodobny wpływ antykonkurencyjny poszczególnych nadużyć był różny i że Intel podjął kroki w celu zatajenia praktyk ustalonych w zaskarżonej decyzji. W konsekwencji Komisja ustaliła tę część na 5% (zob. motywy 1779–1786 tej decyzji).

- 1557 Jeśli chodzi o czas trwania naruszenia, Komisja stwierdziła, że nadużycie rozpoczęło się w październiku 2002 r. i było kontynuowane co najmniej do grudnia 2007 r. Trwało ono zatem pięć lat i trzy miesiące, co zgodnie z pkt 24 wytycznych z 2006 r. prowadzi do zastosowania mnożnika 5,5 w celu uwzględnienia tego czasu trwania naruszenia (zob. motywy 1787 i 1788 zaskarżonej decyzji).
- 1558 Zważywszy na powyższe, Komisja uznała, że kwota podstawowa grzywny nałożonej na Intela powinna wynieść 1 060 000 000 EUR (zob. motyw 1789 zaskarżonej decyzji). Nie uwzględniła ona okoliczności łagodzących ani obciążających (zob. motywy 1790–1801 tej decyzji).
- 1559 Skarżąca, popierana przez ACT, podnosi, że w świetle nieograniczonego prawa orzekania Sądu zgodnie z art. 261 TFUE i art. 31 rozporządzenia nr 1/2003 grzywna powinna zostać uchylona lub znacznie obniżona z następujących powodów. Po pierwsze, Komisja nie zastosowała prawidłowo swych wytycznych z 2006 r., a także wzięła pod uwagę okoliczności pozbawione wszelkiego znaczenia. Po drugie, skarżąca nie naruszyła art. 82 WE umyślnie ani w wyniku niedbalstwa. Po trzecie, wysokość grzywny jest w oczywisty sposób nieproporcjonalna.

A – W przedmiocie podobno nieprawidłowego zastosowania wytycznych z 2006 r. i domniemywanego uwzględnienia okoliczności pozbawionych wszelkiego znaczenia

- 1560 Skarżąca podnosi, że przy obliczaniu kwoty podstawowej popełniono szereg błędów. Po pierwsze, Komisja nie dokonała prawidłowej oceny produktów ani usług, których naruszenie dotyczyło w okresie od stycznia do września 2006 r. Komisja zawyżyła ponadto kwotę grzywny, przyjmując wielkość sprzedaży Intela we wszystkich państwach członkowskich EOG w grudniu 2007 r., podczas gdy dwanaście państw członkowskich przystąpiło do EOG w okresie trwania naruszenia. Po drugie, Komisja niesłusznie uwzględniła zatajenie jako czynnik odgrywający rolę przy ustalaniu wagi naruszenia. Po trzecie, Komisja błędnie uwzględniła swój wniosek dotyczący istnienia jednolitego naruszenia jako czynnik obciążający w odniesieniu do całego rozpatrywanego okresu. Po czwarte, zaskarżona decyzja jest błędna w zakresie, w jakim Komisja zastosowała do każdego naruszenia mnożnik w wysokości 5,5 z tytułu czasu trwania. Po piąte, Komisja zastosowała swoje wytyczne z mocą wsteczną.
- 1561 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że w motywach 1747 i 1748 zaskarżonej decyzji Komisja słusznie wywnioskowała istnienie jednolitego i ciągłego naruszenia art. 82 WE – trwającego od października 2002 r. do grudnia 2007 r. i mającego na celu wykluczenie konkurentów z rynku – z dowodu istnienia ogólnej strategii mającej na celu uniemożliwienie AMD dostępu do najważniejszych ze strategicznego punktu widzenia kanałów sprzedaży (zob. pkt 1523–1552 powyżej).
- 1562 Z orzecznictwa wynika bowiem, że pojęcie jednolitego i ciągłego naruszenia odnosi się do wszystkich działań, które z uwagi na identyczny cel polegający na zakłóceniu konkurencji na wspólnym rynku wpisują się w całościowy plan. W celu zakwalifikowania poszczególnych działań jako jednolitego i ciągłego naruszenia należy zbadać, czy działania te były wzajemnie komplementarne w tym znaczeniu, że każde z nich miało być odpowiedzią na jedną lub kilka konsekwencji normalnej gry konkurencji, a wzajemnie oddziałując, każde z nich przyczyniało się do osiągnięcia celów zamierzonych w ramach tego całościowego planu. W tym zakresie należy uwzględnić wszelkie okoliczności mogące wykazać lub podważyć ten związek, takie jak okres stosowania, treść (w tym zastosowane metody) i jednocześnie cel różnych rozpatrywanych działań (ww. w pkt 64 wyrok w sprawie AstraZeneca, pkt 892).
- 1563 Należy zauważyć, że poczynione w zaskarżonej decyzji ustalenia dotyczące istnienia ogólnej strategii spełniają te wymogi. W konsekwencji Komisja mogła wywnioskować z tych ustaleń, że skarżąca popełniła jednolite i ciągłe naruszenie. W tym względzie należy przypomnieć zwłaszcza spójność w czasie naruszeń zakwestionowanych w zaskarżonej decyzji, jak również ich porównywalność i komplementarność. Zarzucane skarżącej indywidualne praktyki zmierzały do osiągnięcia identycznego

celu, gdyż wszystkie one służyły wykluczeniu AMD ze światowego rynku CPU x86. Były one w tym względzie komplementarne, ponieważ zostały zastosowane na dwóch poziomach łańcucha dostaw i ponieważ bezpodstawne ograniczenia stanowiły działania taktyczne mające na celu uniemożliwienie AMD dostępu do precyzyjnie określonych konkretnych produktów lub kanałów dystrybucji, podczas gdy rabaty i wypłaty za wyłączność stanowiły instrumenty o charakterze bardziej strategicznym, mające na celu uniemożliwienie dostępu AMD do całych segmentów popytu ze strony OEM. Ponadto należy przypomnieć w szczególności, że spójności praktyk indywidualnych nie podważa okoliczność, że naruszenia dotyczące Lenovo i MSH miały mniejsze znaczenie niż naruszenia dotyczące Della i HP (zob. pkt 1525–1537 powyżej).

1564 Zgodnie z orzecnictwem Komisja miała więc prawo nałożyć jedną grzywnę. W tym względzie Komisja nie musiała indywidualizować w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji sposobu, w jaki uwzględniła każdy z elementów składających się na zarzucane nadużycie dla celów ustalenia grzywny (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 6 października 1994 r. w sprawie T-83/91 Tetra Pak przeciwko Komisji, Rec. s. II-755, pkt 236; ww. w pkt 75 wyrok w sprawie Michelin II, pkt 265).

1565 To właśnie w świetle powyższych rozważań należy zbadać argumenty skarżącej dotyczące podobno błędnego zastosowania wytycznych z 2006 r.

1. W przedmiocie argumentu opartego na błędnej ocenie produktów, do których odnosiło się naruszenie w okresie od stycznia do września 2006 r., a także na pominięciu przez Komisję faktu, że dwanaście państw członkowskich należało do EOG jedynie podczas części okresu trwania naruszenia

1566 Po pierwsze, skarżąca podnosi, że grzywna jest niezgodna z prawem, ponieważ wskaźnik 5% za każdy rok naruszenia został zastosowany do zbyt wysokiej wielkości obrotu w okresie od stycznia do września 2006 r. Komisja nie określiła ani właściwego rynku produktowego, ani właściwego rynku geograficznego w odniesieniu do zarzutów dotyczących MSH. Zważywszy, że zarzucane nadużycie wobec MSH jest jedynym nadużyciem mającym potencjalny związek z terytorium EOG w okresie od stycznia 2006 r. do przynajmniej września 2006 r., Komisja popełniła błąd, przyjmując obrót dotyczący całości rynku CPU x86 w EOG w ramach zarzutu pozostającego bez związku z tym rynkiem. Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie, nie uwzględniając przy obliczaniu kwoty grzywny ograniczonego zakresu geograficznego zarzucanego naruszenia w tym okresie. W wielu państwach członkowskich w obrębie EOG MSH nie prowadził działalności, a zasięg rynków detalicznych jest zasadniczo ograniczony do terytorium krajowego.

1567 Po drugie, skarżąca zarzuca Komisji, że zawyżyła wysokość grzywny, uznając w motywie 1784 zaskarżonej decyzji, że „bezprawnym zachowaniem objęty był cały EOG”, i uwzględniając wielkość sprzedaży Intela we wszystkich państwach członkowskich EOG w grudniu 2007 r., czyli po zakończeniu naruszenia. Jednakże dwanaście państw członkowskich przystąpiło do EOG w trakcie trwania naruszenia, a wcześniej nie podlegały one władzy Komisji. Gdyby w decyzji nałożono odrębną grzywnę za każde naruszenie, należałoby wykluczyć wartość sprzedaży Intela w tych państwach lub zastosować niższy mnożnik.

1568 Argumenty te nie mogą zostać uwzględnione.

1569 Po pierwsze, zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r. w celu ustalenia podstawowej kwoty grzywny Komisja uwzględni wartość sprzedaży dóbr lub usług zrealizowanej przez przedsiębiorstwo, mającej bezpośredni lub pośredni związek z naruszeniem, w danym sektorze geograficznym na terytorium EOG. Sformułowanie to dotyczy sprzedaży zrealizowanej na rynku właściwym (wyrok Sądu z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie T-211/08 Putters International przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3729, pkt 59). Według tego ustępu Komisja będzie zazwyczaj uwzględniać wartość sprzedaży zrealizowanej przez przedsiębiorstwo za ostatni pełny rok jego udziału w naruszeniu.

1570 Po drugie, jak wynika z pkt 22 wytycznych z 2006 r., zakres geograficzny naruszenia stanowi jeden z elementów, które mogą zostać uwzględnione w celu określenia wagi naruszenia, a zatem podjęcia decyzji w kwestii, czy wartość sprzedaży, którą należy uwzględnić, winna znajdować się w niższej czy wyższej części skali 30%, o której mowa w pkt 21 wytycznych z 2006 r.

1571 Chociaż zatem prawdą jest, że zarówno pkt 13, jak i pkt 21 wytycznych z 2006 r. mówią o zakresie geograficznym naruszenia, należy jednak stwierdzić, iż w niniejszej sprawie Komisja nie naruszyła ani pkt 13 wytycznych z 2006 r., ani pkt 21 rzeczonych wytycznych, gdy nie uwzględniła ani geograficznego zakresu rynku, na którym działał MSH, ani faktu, iż dwanaście państw członkowskich należało do EOG jedynie podczas części okresu trwania naruszenia, co zostanie wyjaśnione poniżej.

a) W przedmiocie istnienia naruszenia pkt 13 wytycznych z 2006 r.

1572 Z motywów 792–836 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja doszła do wniosku, iż rynkiem właściwym był światowy rynek CPU x86. Zgodnie z motywem 1773 rzeczony decyzji kwota 3 876 827 021 EUR, którą Komisja przyjęła jako wartość sprzedaży, jaką należy uwzględnić, stanowi wartość sprzedaży CPUx86 zafakturowaną przez Intel przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w EOG w trakcie ostatniego roku naruszenia. Wartość ta nie uwzględnia ani podobno mniejszego zakresu geograficznego rynku, na którym działał MSH, ani faktu, że dwanaście państw członkowskich należało do EOG jedynie podczas części okresu trwania naruszenia.

1573 Jednakże należy stwierdzić, że rezygnując z uwzględnienia zarówno zakresu geograficznego rynku, na którym działał MSH, jak i rozszerzenia Unii w trakcie okresu naruszenia, Komisja nie zastosowała w sposób nieprawidłowy pkt 13 wytycznych z 2006 r.

1574 W tym względzie należy przypomnieć, że w niniejszej sprawie Komisja mogła nałożyć jedną grzywnę i że nie była ona zobowiązana do zindywidualizowania sposobu, w jaki uwzględniła każdy z elementów składających się na zarzucane nadużycie dla celów ustalenia grzywny (zob. pkt 1564 powyżej).

1575 Po pierwsze należy stwierdzić, że zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r. zwykle rokiem istotnym dla ustalenia wartości sprzedaży jest ostatni pełen rok udziału w naruszeniu, czyli w niniejszej sprawie rok 2007. Skarżąca nie twierdzi, że Komisja powinna była odejść od tej zasady i wybrać inny rok jako rok referencyjny. Tymczasem co się tyczy całego roku 2007, Komisja wykazała istnienie nadużycia nie tylko w odniesieniu do MSH, ale również w odniesieniu do Lenovo. Jeśli chodzi o zachowanie skarżącej wobec Lenovo w 2007 r., skarżąca nie kwestionuje, że rynkiem właściwym był rynek światowy CPU x86. Zważywszy, że co najmniej jedno z nadużyć popełnionych przez skarżącą w 2007 r. dotyczyło więc rynku światowego CPU x86, Komisja nie zastosowała swych wytycznych w sposób nieprawidłowy, w zakresie w jakim ustaliła wartość sprzedaży w odniesieniu tylko do rynku CPU x86, nie zaś do rzekomo mniejszego konsumenckiego rynku komputerów, na którym działał MSH.

1576 W każdym razie należy przypomnieć, że Komisja nie miała obowiązku określenia odrębnego rynku produktowego lub odrębnego rynku geograficznego w odniesieniu do MSH i że praktyki stosowane przez skarżącą wobec MSH miały zdolność ograniczenia konkurencji na rynku światowym CPU x86 (zob. pkt 1533 powyżej). Zważywszy, że Komisja nie miała obowiązku określenia odrębnego rynku geograficznego w odniesieniu do MSH, Komisja nie była także zobowiązana do uwzględnienia ograniczonego zakresu geograficznego takiego hipotetycznego rynku przy ustalaniu wartości sprzedaży zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r.

1577 Po drugie należy stwierdzić, że dwanaście państw członkowskich, które przystąpiły do EOG w okresie trwania naruszenia, należało do EOG przez cały rok 2007. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r., rok uwzględniony dla celów ustalenia wartości sprzedaży to w niniejszym

przypadku rok 2007, Komisja nie miała obowiązku wziąć pod uwagę, przy ustalaniu kwoty wartości sprzedaży, okoliczności, iż te państwa członkowskie należały do EOG tylko podczas części okresu trwania naruszenia.

b) W przedmiocie istnienia naruszenia pkt 21 wytycznych z 2006 r.

1578 Należy stwierdzić, że jeśli chodzi o wagę naruszenia, Komisja stwierdziła w motywie 1784 zaskarżonej decyzji, iż strategia skarżącej zmierzająca do wykluczenia AMD miała zakres ogólnosiwiatowy. W kontekście oceny wagi naruszenia okoliczność ta oznacza, że naruszenie obejmowało całość EOG.

1579 Trzeba stwierdzić, że rezygnując z uwzględnienia zakresu geograficznego rynku, na którym działał MSH, Komisja nie zastosowała w sposób nieprawidłowy pkt 21 wytycznych z 2006 r.

1580 Należy bowiem zauważyć, że sam fakt, iż w odniesieniu do części roku 2006 zaskarżona decyzja stwierdza tylko jedną niezgodną z prawem praktykę wobec MSH, nie może podważyć wniosku, zgodnie z którym strategia skarżącej zmierzająca do wykluczenia AMD miała ogólnosiwiatowy zakres geograficzny. Należy bowiem przypomnieć, że Komisja nie miała obowiązku określenia odrębnego rynku produktowego lub odrębnego rynku geograficznego w odniesieniu do MSH i że praktyki stosowane przez skarżącą wobec MSH miały zdolność ograniczenia konkurencji na rynku światowym CPU x86 (zob. pkt 1533 powyżej). Ponadto w związku z tym, że praktyki stosowane przez skarżącą wobec MSH wpisywały się w spójną strategię ogólną, nie mogą one być traktowane odrębnie. Strategia ta miała ogólnosiwiatowy zakres geograficzny. W konsekwencji Komisja słusznie uznała w zaskarżonej decyzji, że naruszeniem objęty był cały EOG.

1581 Co więcej, należy stwierdzić, że Komisja nie była też zobowiązana do uwzględnienia faktu, że dwanaście państw członkowskich należało do EOG jedynie podczas części okresu trwania naruszenia, gdy przy ocenie wagi naruszenia Komisja uznała, że zakres światowy strategii zmierzającej do wykluczenia AMD oznaczał, że naruszeniem był cały EOG.

1582 Należy bowiem podkreślić, że Komisja stwierdziła jedynie, iż naruszeniem objęty był cały EOG. Tak więc Komisja uwzględniła w sposób dynamiczny państwa, które w trakcie okresu naruszenia należały odpowiednio w danym momencie do EOG. Komisja nie była zobowiązana do wyodrębnienia zakresu geograficznego uwzględnianego przy dokonywaniu oceny wagi jednolitego naruszenia w odniesieniu do poszczególnych państw, które przystąpiły do EOG w danym momencie w trakcie okresu naruszenia. Komisja nie była bowiem zobowiązana do zindywidualizowania sposobu, w jaki uwzględniła każdy z elementów składających się na zarzucane nadużycie dla celów ustalenia grzywny (zob. pkt 1564 powyżej).

2. W przedmiocie uwzględnienia faktu zatajenia naruszeń

1583 Należy zaznaczyć, iż w celu oceny wagi naruszenia Komisja wzięła pod uwagę w motywie 1785 zaskarżonej decyzji fakt, że skarżąca podjęła kroki zmierzające do zatajenia praktyk zakwestionowanych w tej decyzji.

1584 Skarżąca twierdzi, że Komisja niesłusznie uwzględniła zarzucane zatajenie naruszenia, skoro nie zdołała go udowodnić. Ponadto twierdzenia Komisji dotyczące tego zatajenia dotyczą tylko MSH, HP i Lenovo, a zatem nie powinny być przyjmowane w sposób ogólny w odniesieniu do wszystkich naruszeń.

1585 Argumenty te nie mogą zostać uwzględnione.

1586 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że tajny charakter naruszenia reguł konkurencji Unii jest okolicznością obciążającą, wzmacniającą wagę naruszenia (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawach połączonych od T-259/02 do T-264/02 i T-271/02 Raiffeisen

Zentralbank Österreich i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5169, pkt 252; i ww. w pkt 139 wyrok w sprawie Imperial Chemical Industries przeciwko Komisji, pkt 446). W niniejszej sprawie Komisja wzięła pod uwagę – przy ocenie wagi naruszenia, pośród wielu innych elementów – podejmowane przez Intela próby zatajenia jego zachowania.

1587 Należy przypomnieć, że dowody przyjęte w zaskarżonej decyzji wskazują w sposób wystarczający pod względem prawnym, że skarżąca podejmowała starania w celu zatajenia antykonkurencyjnego charakteru swojego zachowania, przynajmniej w odniesieniu do jej stosunków z Dellem, HP, Lenovo i MSH (zob. pkt 1540–1551 powyżej). Wbrew twierdzeniom skarżącej wystarczy, że Komisja sformułowała konkretne zarzuty dotyczące zatajenia tylko względem tych czterech przedsiębiorstw, aby mogła ona uwzględnić zatajenie jako jeden z elementów mających wpływ na wagę jednolitego naruszenia. Komisja nie była bowiem zobowiązana do zindywidualizowania sposobu, w jaki uwzględniła każdy z elementów składających się na zarzucane nadużycie dla celów ustalenia grzywny (zob. pkt 1564 powyżej).

3. W przedmiocie obciążającego charakteru stwierdzenia jednolitego naruszenia

1588 Należy zaznaczyć, że w motywie 1747 zaskarżonej decyzji, w ramach ustaleń dotyczących istnienia ogólnej strategii, Komisja stwierdziła, że praktyki indywidualne skarżącej, rozpatrywane łącznie, były w stanie lub mogły mieć jeszcze większy wpływ na rynek. W motywie 1785 rzeczonyj decyzji, w ramach ustaleń dotyczących wagi naruszenia, Komisja stwierdziła, iż uwzględniła fakt, że Intel dokonał jednolitego naruszenia, że intensywność tego jednolitego naruszenia była zmienna w czasie, że większość omawianych nadużyć indywidualnych miała miejsce w latach 2002–2005 i że prawdopodobny wpływ antykonkurencyjny poszczególnych nadużyć był różny.

1589 Skarżąca twierdzi, że Komisja „prawdopodobnie” wykorzystała fakt stwierdzenia jednolitego naruszenia jako czynnik obciążający przy określaniu wagi naruszenia. Wykorzystanie jednolitego naruszenia jako czynnika zwiększającego wagę naruszenia jest błędne, ponieważ w przypadku niektórych okresów nie można było udowodnić, że taki „czynnik” mógł zwiększyć wagę zarzucanego zachowania. W odniesieniu do części roku 2006, kiedy to jedynie praktyki mające związek z EOG dotyczyły MSH, brak jest podstawy, by przypisać jej zachowaniu większą wagę ze względu na jednolite naruszenie.

1590 Należy oddalić te argumenty.

1591 Należy przypomnieć, że w niniejszej sprawie Komisja mogła nałożyć jedną grzywnę i że nie była ona zobowiązana do zindywidualizowania sposobu, w jaki uwzględniła każdy z elementów składających się na zarzucane nadużycie dla celów ustalenia grzywny (zob. pkt 1564 powyżej). Poza tym argument skarżącej opiera się na błędnym założeniu, że Komisja zwiększyła wagę zachowania noszącego znamiona naruszenia, które należy uwzględnić, z powodu istnienia jednolitego naruszenia. Tak jednak nie jest. Komisja uznała, że intensywność jednolitego naruszenia była zmienna w czasie, że większość omawianych nadużyć indywidualnych miała miejsce w latach 2002–2005 i że prawdopodobny wpływ antykonkurencyjny poszczególnych nadużyć był różny. Te ustalenia uwzględniają w wymagany prawem sposób okoliczność, że w odniesieniu do części roku 2006 naruszenie dotyczące MSH było jedynym związanym z EOG naruszeniem przyjętym w zaskarżonej decyzji.

4. W przedmiocie zastosowania mnożnika wynoszącego 5,5 z tytułu czasu trwania naruszenia

1592 Należy zaznaczyć, że jeśli chodzi o czas trwania naruszenia, Komisja stwierdziła w motywach 1787 i 1788 zaskarżonej decyzji, że nadużycie rozpoczęło się w październiku 2002 r. i było kontynuowane co najmniej do grudnia 2007 r. Trwało ono zatem pięć lat i trzy miesiące, co zgodnie z pkt 24 wytycznych z 2006 r. prowadzi do zastosowania mnożnika wynoszącego 5,5 w celu uwzględnienia tego czasu trwania.

1593 Zdaniem skarżącej zaskarżona decyzja jest błędna w zakresie, w jakim Komisja zastosowała do każdego naruszenia mnożnik wynoszący 5,5 z tytułu czasu trwania. Takim podejściem wyrządzono jej szkodę, ponieważ każde z naruszeń względem OEM trwało znacznie krócej niż łączny czas trwania naruszenia.

1594 Argument ten nie jest przekonywujący.

1595 Wbrew twierdzeniom skarżącej Komisja nie zastosowała bowiem mnożnika 5,5 do każdego z naruszeń indywidualnych, ale do jednolitego naruszenia. Zważywszy, że Komisja słusznie stwierdziła istnienie jednolitego naruszenia od października 2002 r. do grudnia 2007 r. (zob. pkt 1561–1563 powyżej), podejście to nie może być krytykowane.

5. W przedmiocie zastosowania wytycznych z 2006 r. z mocą wsteczną

1596 Skarżąca twierdzi, że Komisja, stosując wytyczne z 2006 r. z mocą wsteczną, naruszyła zasady niedziałania prawa wstecz i ochrony uzasadnionych oczekiwań. Zastąpienie pewnych wytycznych przez inne należy odróżnić od wprowadzenia wytycznych po raz pierwszy. Pierwsze wprowadzenie wytycznych zrodziło po raz pierwszy dotychczas nieistniejące uzasadnione oczekiwania, które uniemożliwiały stosowanie nowych wytycznych z mocą wsteczną.

1597 Nie można przychylić się do tego argumentu.

1598 Z orzecznictwa wynika bowiem, że ani zasada pewności prawa, ani zasada ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, przewidziana w art. 7 ust. 1 EKPC, nie stoją na przeszkodzie temu, aby Komisja postanowiła wydać i stosować nowe wytyczne w sprawie ustalania grzywien, nawet po tym jak naruszenie zostało popełnione. Interes związany ze skutecznym stosowaniem reguł konkurencji uzasadnia to, że w granicach przewidzianych w art. 23 rozporządzenia nr 1/2003 przedsiębiorstwo powinno brać pod uwagę możliwość zmiany ogólnej polityki konkurencji Komisji w zakresie grzywien, zarówno w odniesieniu do metody obliczeniowej, jak i wysokości grzywien (wyrok Sądu z dnia 2 lutego 2012 r. w sprawie T-83/08 Denki Kagaku Kogyo i Denka Chemicals przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 98–127). Stwierdzenie to ma zastosowanie również w odniesieniu do art. 49 ust. 1 karty praw podstawowych. Komisja miała zatem, a fortiori, prawo zastosować wytyczne z 2006 r. do jednolitego naruszenia, które ustało dopiero po ich przyjęciu.

B – W przedmiocie domniemywanego braku naruszenia art. 82 WE umyślnie lub wskutek niedbalstwa

1599 Skarżąca twierdzi, że nie działała w sposób niedbały. W celu poparcia tego twierdzenia podnosi ona zasadniczo, że rabaty warunkowe nie zawsze są nielegalne oraz że bezpodstawne ograniczenia stanowią nową kategorię nadużycia. Skarżąca udowodniła, że Komisja nie wykazała istnienia strategii wykluczenia AMD. Komisja popełniła błąd, uznając, że skarżąca podjęła działania w celu zatajenia swojego zachowania. Skarżąca nie mogła przewidzieć wyników, które Komisja uzyskała na podstawie testu AEC. Wyniki te opierają się bowiem na wewnętrznych danych pochodzących od różnych OEM, o których to informacjach Intel nigdy nie wiedział i do których nie miał on dostępu.

1600 Argumenty te nie mogą zostać uwzględnione.

1601 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przesłanka, zgodnie z którą naruszenie zostało popełnione umyślnie lub w wyniku niedbalstwa, jest spełniona wtedy, gdy dane przedsiębiorstwo nie może nie wiedzieć, że jego zachowanie ma charakter antykonkurencyjny, niezależnie od tego, czy ma świadomość naruszania reguł konkurencji zawartych w traktacie, czy też nie (zob. ww. w pkt 1564 wyrok Sądu w sprawie Tetra Pak przeciwko Komisji, pkt 238; wyrok Sądu z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie T-271/03 Deutsche Telekom przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-477, pkt 295). Przedsiębiorstwo ma świadomość antykonkurencyjnego charakteru swojego zachowania, gdy znane mu były istotne elementy faktyczne uzasadniające zarówno stwierdzenie pozycji dominującej na rynku

właściwym, jak i dokonanie przez Komisję oceny nadużycia tej pozycji (zob. podobnie ww. w pkt 74 wyrok w sprawie Michelin I, pkt 107; ww. w pkt 1586 wyrok w sprawach połączonych Raiffeisen Zentralbank Österreich i in. przeciwko Komisji, pkt 207 i 210; zob. również opinię rzecznika generalnego J. Mazáka do ww. w pkt 98 wyroku Trybunału w sprawie Deutsche Telekom przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-9567, pkt 39).

¹⁶⁰² Co się tyczy, po pierwsze, argumentu, że rabaty warunkowe nie zawsze są nielegalne i że bezpodstawne ograniczenia stanowią nową kategorię nadużycia, wystarczy stwierdzić, iż taka argumentacja zmierza jedynie do wykazania faktu, że skarżąca nie wiedziała o niezgodnym z prawem, w świetle art. 82 WE, charakterze zachowania zarzucanego jej w spornej decyzji. W świetle orzecznictwa przytoczonego w poprzednim punkcie należy go zatem oddalić (zob. analogicznie ww. w pkt 98 wyrok Trybunału w sprawie Deutsche Telekom, pkt 127). W każdym razie skarżąca nie mogła nie wiedzieć, że jej zachowanie miało antykonkurencyjny charakter. Sądy Unii wielokrotnie stwierdzały odpowiedzialność przedsiębiorstw zajmujących pozycję dominującą za praktyki polegające na przyznawaniu zachęt finansowych związanych z warunkiem wyłączności. W tym względzie wystarczy odesłać do ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche i do ww. w pkt 89 wyroku Trybunału w sprawie BPB Industries i British Gypsum. Jeśli chodzi o bezpodstawne ograniczenia, w pkt 219 i 220 powyżej zostało stwierdzone, że kwalifikacja takich praktyk jako nadużycia nie może zostać uznana za nową i że w każdym razie okoliczność, iż zachowanie charakteryzujące się takimi samymi właściwościami nie było jeszcze badane we wcześniejszych decyzjach, nie zwalnia przedsiębiorstwa z odpowiedzialności.

¹⁶⁰³ Po drugie należy przypomnieć, że dowody uwzględnione w zaskarżonej decyzji wskazują w sposób wystarczający pod względem prawnym, iż skarżąca wdrożyła ogólną strategię długoterminową zmierzającą do uniemożliwienia AMD dostępu do najważniejszych ze strategicznego punktu widzenia kanałów sprzedaży i że podejmowała starania w celu zatajenia antykonkurencyjnego charakteru swojego zachowania, przynajmniej w odniesieniu do jej stosunków z Dellem, HP, Lenovo i MSH (zob. pkt 1523–1552 powyżej). W związku z tym można uznać, iż skarżąca dopuściła się stwierdzonego naruszenia przynajmniej w wyniku niedbalstwa.

¹⁶⁰⁴ Po trzecie należy odrzucić argument skarżącej, że nie mogła ona przewidzieć wyników, które Komisja uzyskała w ramach testu AEC. Należy przypomnieć, że w celu stwierdzenia niezgodności z prawem rabatów za wyłączność Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji przede wszystkim na kryteriach wynikających z orzecznictwa, mianowicie z ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche (zob. pkt 69–72 i 73 powyżej). Natomiast jedynie tytułem uzupełnienia Komisja oparła zaskarżoną decyzję na teście AEC (zob. pkt 173 i 175 powyżej). Należy przypomnieć, że przeprowadzenie testu AEC nie jest konieczne w celu wykazania bezprawności praktyk skarżącej i że ów test nie może też stanowić wiarygodnego środka, który pozwoliłby przedsiębiorstwu zajmującemu pozycję dominującą wykluczyć wszelkie naruszenie (zob. pkt 140–166 powyżej). Zakładając nawet, że skarżąca nie mogła przewidzieć wyników, które uzyskała Komisja, stosując ten test, okoliczność ta nie podważa faktu, iż skarżąca nie mogła nie znać istotnych okoliczności faktycznych uzasadniających stwierdzenie przez Komisję nadużycia przez skarżącą pozycji dominującej stosownie do kryteriów przyjętych w orzecznictwie, mianowicie w ww. w pkt 71 wyroku w sprawie Hoffmann-La Roche.

C – W przedmiocie podobno nieproporcjonalnego charakteru grzywny

¹⁶⁰⁵ Skarżąca podnosi zasadniczo trzy argumenty na poparcie swojego twierdzenia, że poziom grzywny jest nieproporcjonalny. Grzywna nie została nałożona przez organ niezależny. Grzywna jest nieproporcjonalna do grzywien nałożonych w innych decyzjach. Nałożenie najwyższej w historii grzywny jest nieproporcjonalne w świetle braku konkretnych skutków naruszenia na rynku.

¹⁶⁰⁶ Wszystkie te argumenty należy oddalić.

1. W przedmiocie argumentu dotyczącego braku niezależności Komisji

- 1607 Zdaniem skarżącej Komisja nie jest niezawisłym i bezstronnym sądem, o którym mowa w EKPC. Podnosi ona, że biorąc pod uwagę, iż grzywna ma charakter karny w rozumieniu art. 6 EKPC, grzywna została nałożona w sposób niezgodny z prawem i z naruszeniem jej prawa do tego, żeby każde wytoczone przeciwko niej oskarżenie w sprawie karnej zostało rozstrzygnięte przez niezawisły sąd.
- 1608 Nie można się przychylić do tego argumentu.
- 1609 Prawo dostępu do niezawisłego i bezstronnego sądu, na które powołuje się skarżąca, należy do gwarancji ustanowionych w art. 6 ust. 1 EKPC. W prawie Unii ochronę przyznaną przez ten artykuł zapewnia art. 47 karty praw podstawowych. Należy zatem odnosić się wyłącznie do tego ostatniego przepisu (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie C-386/10 P Chalkor przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-13085, pkt 51). Artykuł 52 ust. 3 karty praw podstawowych stanowi, że w zakresie, w jakim zawiera ona prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w EKPC, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Zgodnie z wyjaśnieniami do tego postanowienia, które powinny być brane pod uwagę przez sąd Unii zgodnie z art. 52 ust. 7 karty praw podstawowych, znaczenie i zakres przyznanych praw są określone nie tylko przez tekst EKPC, ale także w szczególności przez orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie C-279/09 DEB, Zb.Orz. s. I-13849, pkt 35).
- 1610 Jak wynika z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, art. 6 ust. 1 EKPC nie wyklucza tego, aby w postępowaniu o charakterze administracyjnym „kara” była nakładana w pierwszym rzędzie przez organ administracyjny. Niezbędne jest jednak, aby decyzja organu administracyjnego, która sama nie spełnia wymogów przewidzianych w art. 6 ust. 1 EKPC, podlegała następnie kontroli przeprowadzanej przez organ sądowy dysponujący nieograniczonym prawem orzekania. Jedną z cech organu sądowego, któremu przysługuje nieograniczone prawo orzekania, jest posiadanie uprawnienia do zmiany decyzji wydanej przez organ niższego szczebla w odniesieniu do wszystkich aspektów, zarówno faktycznych, jak i prawnych. Powinien on w szczególności posiadać kompetencje do zbadania wszystkich zagadnień faktycznych i prawnych, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu (zob. wyrok ETPCz z dnia 27 września 2011 r. w sprawie A. Menarini Diagnostics przeciwko Włochom, nr 43509/08, § 59).
- 1611 Można wywnioskować z tego orzecznictwa, że koncentracja w rękach Komisji uprawnień związanych z dochodzeniem, oskarżeniem i podejmowaniem decyzji w ramach postępowań w sprawie naruszenia reguł konkurencji, o których mowa w rozporządzeniu nr 1/2003, nie wydaje się być sama w sobie sprzeczna z art. 47 karty praw podstawowych, pod warunkiem jednak, że przedsiębiorstwa, których one dotyczą, będą miały prawo odwołać się od decyzji Komisji do organu spełniającego wymogi tego artykułu (opinia rzecznika generalnego P. Mengozziego do wyroku Trybunału z dnia 29 września 2011 r. w sprawie C-521/09 P Elf Aquitaine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8947, I-8954, pkt 31).
- 1612 W tym względzie z orzecznictwa wynika, że kontrola legalności przewidziana w art. 263 TFUE, dopełniona nieograniczonym prawem orzekania o wysokości grzywny przewidzianym w art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, zgodnie z art. 261 TFUE, odpowiada wymogom zasady skutecznej ochrony sądowej przewidzianej w art. 47 karty praw podstawowych. Kontrola przewidziana w traktatach oznacza bowiem, że sąd Unii sprawuje kontrolę zarówno pod względem prawnym, jak i faktycznym, oraz że ma prawo do oceny dowodów, stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji i do zmiany kwoty grzywien (zob. podobnie ww. w pkt 1609 wyrok w sprawie Chalkor przeciwko Komisji, pkt 67).

2. W przedmiocie nieproporcjonalnego charakteru grzywny do innych grzywien

- 1613 Skarżąca twierdzi, że nałożona grzywna jest nieproporcjonalna w porównaniu z innymi ostatnimi sprawami, w tym ze sprawą T-201/04 Microsoft przeciwko Komisji, w której Sąd wydał wyrok w dniu 17 września 2007 r. (Zb.Orz. s. II-3601).
- 1614 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że wcześniejsza praktyka decyzyjna Komisji nie stanowi ram prawnych dla grzywien w dziedzinie konkurencji i że decyzje dotyczące innych spraw mają jedynie charakter informacyjny, jeżeli chodzi o ewentualne istnienie naruszenia zasady równego traktowania, zważywszy, że jest mało prawdopodobne, iż okoliczności charakteryzujące te sprawy, takie jak rynki, produkty, zainteresowane przedsiębiorstwa i brane pod uwagę okresy są identyczne (wyroki Trybunału: z dnia 21 września 2006 r. w sprawie C-167/04 P JCB Service przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8935, pkt 201, 205; z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie C-76/06 P Britannia Alloys & Chemicals przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-4405, pkt 60; wyrok Sądu z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie T-192/06 Caffaro przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3063, pkt 46).
- 1615 Jednakże przy nakładaniu na przedsiębiorstwa grzywien za naruszenia reguł konkurencji Komisja, tak jak każda instytucja w ramach wszystkich jej działań, zobowiązana jest do poszanowania zasady równego traktowania, która sprzeciwia się temu, aby sytuacje porównywalne traktowane były w odmienny sposób, zaś sytuacje odmienne traktowane były w sposób podobny, o ile traktowanie takie nie jest obiektywnie uzasadnione. Niemniej jednak wcześniejsze decyzje Komisji w przedmiocie grzywien mogą mieć znaczenie dla przestrzegania zasady równego traktowania jedynie w przypadku wykazania, że okoliczności w sprawach związanych z tymi decyzjami, takie jak rynki, produkty, państwa, przedsiębiorstwa i właściwe okresy są porównywalne z okolicznościami niniejszego przypadku (wyrok Sądu z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie T-360/09 E.ON Ruhrgas i E.ON przeciwko Komisji, pkt 261 i 262 oraz przytoczone tam orzecznictwo).
- 1616 Tymczasem w niniejszej sprawie skarżąca nie wykazała, że okoliczności faktyczne spraw związanych z wcześniejszymi decyzjami, na które się powołuje, są porównywalne z okolicznościami niniejszej sprawy. W konsekwencji w świetle orzecznictwa przytoczonego w pkt 1615 powyżej decyzje te nie mają znaczenia w odniesieniu do przestrzegania zasady równego traktowania.
- 1617 Jeśli chodzi bowiem, po pierwsze, o ww. w pkt 1613 sprawę Microsoft przeciwko Komisji, skarżąca ogranicza się do podkreślenia różnicy między tą sprawą a niniejszą sprawą, podnosząc, że w rzeczonyj sprawie zakwestionowane praktyki zrodziły liczne wymierne skutki negatywne dla konkurentów, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Skarżąca nie wysuwa jednak żadnego argumentu w celu wykazania, że okoliczności faktyczne sprawy Microsoft przeciwko Komisji są porównywalne z okolicznościami niniejszej sprawy. Należy zauważyć, że sprawa ta dotyczyła w szczególności innych rynków i innych praktyk stanowiących nadużycie, niż rynki i praktyki będące przedmiotem niniejszej sprawy.
- 1618 Po drugie skarżąca powołuje się na decyzję Komisji z dnia 12 listopada 2008 r. dotyczącą postępowania na podstawie art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39125 – Szkło samochodowe), której streszczenie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym z dnia 25 lipca 2009 r. (Dz.U. C 173, s. 13), na poparcie jej argumentu, że nałożona na nią grzywna jest znacznie wyższa od najwyższej grzywny nałożonej dotąd w sprawie kartelowej na przedsiębiorstwo powracające do naruszenia. Jednakże skarżąca nie wykazała, że okoliczności faktyczne sprawy, w której wydano rzeczonyj decyzję, która dotyczyła kartelu, a nie nadużycia pozycji dominującej, są porównywalne z okolicznościami niniejszej sprawy.
- 1619 Po trzecie, jeśli chodzi o porównanie grzywny nałożonej w niniejszej sprawie z grzywnami nałożonymi w: ww. w pkt 71 sprawie Hoffmann-La Roche, ww. w pkt 74 sprawie Michelin I, ww. w pkt 75 sprawie Michelin II i w ww. w pkt 186 sprawie British Airways, należy stwierdzić, że skarżąca również nie wykazała, że okoliczności faktyczne wspomnianych spraw są porównywalne z okolicznościami niniejszej sprawy. W tym względzie, w pierwszej kolejności, należy przypomnieć, że ww. w pkt 74 sprawa

Michelin I, ww. w pkt 75 sprawa Michelin II i ww. w pkt 186 sprawa British Airways nie dotyczyły rabatów za wyłączność, lecz rabatów należących do trzeciej kategorii (zob. pkt 78 powyżej), oraz że niniejsza sprawa dotyczy również bezpodstawnych ograniczeń. W drugiej kolejności należy podkreślić, że przy założeniu, iż rodzaje nadużyć zakwestionowane w niniejszej sprawie są podobne do rodzajów nadużyć zakwestionowanych w ww. w pkt 71 sprawie Hoffmann-La Roche, ww. w pkt 74 sprawie Michelin I, ww. w pkt 75 sprawie Michelin II i ww. w pkt sprawie British Airways, a nawet identyczne z nimi, okoliczność ta nie może jednak wystarczyć, aby uczynić niniejszą sprawę i sprawy wskazane przez skarżącą porównywalnymi w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 1615 powyżej ze względu na różnice istniejące pomiędzy tymi sprawami, w szczególności w odniesieniu do przedsięwzięć, rynków i rozpatrywanych produktów oraz zważywszy na czas, jaki upłynął między tymi sprawami, jak również na ewolucję polityki Komisji w dziedzinie grzywien.

3. W przedmiocie konieczności wykazania konkretnych skutków naruszenia

¹⁶²⁰ Należy przypomnieć, że w celu określenia wagi naruszenia Komisja wzięła pod uwagę w szczególności charakter naruszenia, udział rynkowy zainteresowanych przedsiębiorstw i zakres geograficzny naruszenia. Jeśli chodzi zwłaszcza o charakter naruszenia, Komisja stwierdziła w motywie 1780 zaskarżonej decyzji, że rynek CPU x86 ma duże znaczenie ekonomiczne. Zgodnie z rzezoną decyzją rynek ten wygenerował w 2007 r. dochody w wysokości ponad 30 mld USD. Oznacza to, że wszelkie zachowania o charakterze antykonkurencyjnym na tym rynku miały nań znaczący wpływ.

¹⁶²¹ Skarżąca utrzymuje, że poziom grzywny jest zależny od domniemywanego „znaczącego wpływu” na rynek, lecz że nie przeprowadzono żadnej analizy rzeczywistego wpływu praktyk stanowiących nadużycie ani na AMD, ani na rynek. Skarżąca przypomina, że nałożona na nią grzywna w wysokości 1,06 mld EUR jest najwyższą grzywną kiedykolwiek nałożoną na pojedyncze przedsiębiorstwo z powodu naruszenia reguł konkurencji. Dlatego też przy ustalaniu grzywny niezbędne było uwzględnienie rzeczywistych skutków naruszenia i związku przyczynowego między tymi skutkami a szkodą dla konsumentów lub konkurentów, niezależnie od tego, czy rzeczywiste skutki są istotne dla stwierdzenia istnienia nadużycia. Skarżąca twierdzi, że dowody wskazują na to, że w okresie, o którym mowa, rynek CPU cechowała intensywne konkurencja pomiędzy Intelem i AMD, czego konsekwencją był spadek cen i poprawa jakości produktów, z największą korzyścią dla konsumentów. Ponadto AMD z wielokrotnością swój udział w rynku. Wreszcie podjęta przez OEM decyzja o nabywaniu produktów u skarżącej opierała się – o ile nie w całości, to przynajmniej w części – na względach gospodarczych innych niż zapewnienie lojalności wynikające z rabatów warunkowych.

¹⁶²² Na mocy art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 przy ustalaniu wysokości grzywny uwzględnia się wagę i czas trwania naruszenia. Z orzecznictwa wynika, że wagę naruszeń prawa konkurencji należy ustalać na podstawie wielu kryteriów, do których należą zwłaszcza szczególne okoliczności sprawy, jej kontekst i odstrasżające działanie grzywien, przy czym nie została sporządzona wiążąca lub wyczerpująca lista kryteriów, które należy obowiązkowo uwzględnić. W konsekwencji, wbrew twierdzeniom skarżącej, rzeczywisty wpływ naruszenia na rynek nie jest co do zasady, według kryteriów ustalonych przez orzecznictwo, kryterium obowiązkowym, lecz jedynie jednym spośród wielu istotnych kryteriów oceny wagi naruszenia i ustalenia wysokości grzywny (zob. podobnie i analogicznie wyrok Trybunału z dnia 3 września 2009 r. w sprawie C-534/07 P Prym i Prym Consumer przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-7415, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Prym”, pkt 54 i 55). Co więcej z orzecznictwa wynika, że elementy dotyczące celu zachowania mogą mieć większą wagę przy ustalaniu wysokości grzywny niż elementy dotyczące jego skutków (ww. w pkt 64 wyrok w sprawie AstraZeneca, pkt 902).

¹⁶²³ Zgodnie z wytycznymi w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 traktatu [EWWiS] (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanymi dalej „wytycznymi z 1998 r.”) przy ocenie wagi naruszenia należało wziąć pod uwagę w szczególności „jego rzeczywisty wpływ na rynek, tam gdzie może to być zmierzone” (w tytule 1.A.). W tym względzie

z orzecznictwa wynikało, że przynajmniej w przypadku naruszeń, które mogły być kwalifikowane jako bardzo poważne naruszenia na podstawie samego ich charakteru, rzeczywisty wpływ naruszenia na rynek stanowił jedynie fakultatywne kryterium, które mogło pozwolić Komisji na podwyższenie kwoty wyjściowej grzywny powyżej przewidzianej kwoty minimalnej 20 mln EUR (zob. podobnie ww. w pkt 1622 wyrok w sprawie Prym, pkt 75). Prawdą jest, że z orzecznictwa wynikało również, iż jeżeli Komisja uważała za stosowne, by w celu obliczenia grzywny uwzględnić to fakultatywne kryterium rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek, nie mogła ona ograniczyć się do zgłoszenia zwykłego domniemania, lecz musiała przedstawić konkretne, wiarygodne i wystarczające wskazówki pozwalające ocenić, jaki rzeczywisty wpływ na konkurencję na tym rynku mogło mieć naruszenie (ww. w pkt 1622 wyrok w sprawie Prym, pkt 82).

¹⁶²⁴ Jednakże w niniejszej sprawie kwota grzywny nie została określona na podstawie wytycznych z 1998 r., ale na podstawie wytycznych z 2006 r. Należy zauważyć, że w przeciwieństwie do wytycznych z 1998 r. wytyczne z 2006 r. nie przewidują już uwzględnienia „rzeczywistego wpływu na rynek, tam gdzie może to być zmierzone” przy ocenie wagi rozpatrywanego naruszenia. Zgodnie z pkt 22 wytycznych z 2006 r., w celu podjęcia decyzji w kwestii, czy wartość sprzedaży ustalona w zależności od wagi naruszenia znajdować się będzie w niższej czy wyższej części skali, mogącej osiągnąć nawet 30%, Komisja rozważyła takie czynniki jak: charakter naruszenia, łączny udział rynkowy, jakim dysponują dane przedsiębiorstwa, zakres geograficzny naruszenia oraz fakt, czy naruszenie zostało wprowadzone w życie, czy też nie.

¹⁶²⁵ Jest więc prawdą, że zgodnie z wytycznymi z 2006 r. Komisja nie jest co do zasady zobowiązana uwzględnić rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek przy ustalaniu części wartości sprzedaży określanej na podstawie wagi naruszenia. Jednakże należy zauważyć, że wytyczne nie zabraniają również uwzględnienia rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek w celu podwyższenia tej części. W tym względzie należy stwierdzić, że chociaż Komisja jest zdania, że należy uwzględnić rzeczywisty wpływ naruszenia na rynek w celu podwyższenia tej części, orzecznictwo przytoczone w pkt 1623 powyżej stosuje się również w odniesieniu do wytycznych z 2006 r., tak że Komisja musi przedstawić konkretne, wiarygodne i wystarczające poszlaki pozwalające na dokonanie oceny rzeczywistego wpływu, jaki naruszenie mogło mieć na konkurencję na danym rynku. Natomiast Komisja nie musi koniecznie uwzględnić braku rzeczywistego wpływu jako czynnika łagodzącego przy ocenie wagi na podstawie pkt 22 wytycznych z 2006 r. Wystarczy, że poziom uwzględnianej części wartości sprzedaży ustalony przez Komisję jest uzasadniony przez inne dowody, które mogą mieć wpływ na określenie wagi naruszenia.

¹⁶²⁶ To właśnie w świetle powyższych rozważań należy ocenić argumenty skarżącej.

¹⁶²⁷ Po pierwsze należy oddalić argument, że poziom grzywny jest zależny w niniejszej sprawie od domniemywanego „znaczącego wpływu” na rynek, podczas gdy nie przeprowadzono żadnej analizy rzeczywistego wpływu praktyk stanowiących nadużycie ani na AMD, ani na rynek. Należy bowiem stwierdzić, że w niniejszej sprawie Komisja nie uwzględniła rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek przy ustalaniu jego wagi. Wbrew temu, co twierdzi skarżąca, nie można wywieść z faktu stwierdzenia przez Komisję w zaskarżonej decyzji, iż „wszelkie zachowania o charakterze antykonkurencyjnym na [ryнку CPU x86] miały nań znaczący wpływ”, że Komisja wzięła pod uwagę taki wpływ. Należy przypomnieć w tym względzie, że stwierdzenie kwestionowane przez skarżącą zostało przedstawione przez Komisję w celu opisanego charakteru naruszenia. Zważywszy, że „charakter” naruszenia odnosi się do jego cech abstrakcyjnych i ogólnych, Komisja mogła zasadnie uznać w tym zakresie, że w świetle wielkości dochodów uzyskiwanych na rynku CPU x86 wszelkie zachowania o charakterze antykonkurencyjnym na tym rynku mają znaczący wpływ. Czyniąc to, Komisja nie wzięła pod uwagę rzeczywistych skutków na rynku praktyk zakwestionowanych w zaskarżonej decyzji, lecz ich „charakter”, a zatem zdolność takich praktyk do wywołania takich skutków.

¹⁶²⁸ Fakt, że Komisja nie uwzględniła rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek w celu ustalenia kwoty grzywny, jest również potwierdzony następującymi okolicznościami. W pierwszej kolejności, podczas gdy niektóre fragmenty zaskarżonej decyzji, które nie odnoszą się do określenia kwoty grzywny,

zawierają wnioski dotyczące rzeczywistego wpływu zachowania skarżącej na swobodę wyboru OEM i MSH (zob. motywy 1001 i 1678 tej decyzji) oraz szkody poniesionej przez konsumentów (zob. motywy 1597–1616 rzeczony decyzji), Komisja nie nawiązała do tych wniosków przy ustalaniu wagi naruszenia. W drugiej kolejności, w ramach wniosku dotyczącego wagi, przedstawionego w motywie 1785 tejże decyzji, Komisja stwierdziła, że „prawdopodobny wpływ antykonkurencyjny” poszczególnych nadużyć był różny. Fakt, że w ramach wniosku w przedmiocie wagi naruszenia Komisja odniosła się do „prawdopodobnego wpływu antykonkurencyjnego” indywidualnych nadużyć jednoznacznie wskazuje, że nie uwzględniła ona rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek, lecz jedynie jego prawdopodobny wpływ.

- 1629 W związku z tym należy stwierdzić, że Komisja nie oparła się na rzeczywistym wpływie naruszenia, aby zwiększyć jego wagę.
- 1630 Po drugie, w zakresie, w jakim skarżąca podnosi, że Komisja niesłusznie nie uwzględniła braku rzeczywistych skutków naruszenia i związku przyczynowego między tymi skutkami a szkodą dla konsumentów lub konkurentów jako czynnika łagodzącego przy ocenie wagi, jej argumentację należy również oddalić. Należy stwierdzić, że przy określeniu części wartości sprzedaży ustalonej na podstawie wagi naruszenia na 5% Komisja nie była zobowiązana do uwzględnienia rzekomego braku rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek. W niniejszym przypadku inne elementy, na których Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji przy ustalaniu wagi naruszenia, uzasadniają bowiem określenie części wartości sprzedaży, którą należy uwzględnić, na 5%.
- 1631 W tym względzie należy stwierdzić na wstępie, że przyjęty w zaskarżonej decyzji poziom 5% znajduje się w dolnej części skali, która zgodnie z pkt 21 wytycznych z 2006 może dojść do 30%.
- 1632 Następnie jeśli chodzi, w pierwszej kolejności, o charakter naruszenia, należy zaznaczyć, że w motywach 1780 i 1781 zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że poza skarżącą, która posiadała 80% rynku, jedynym znaczącym konkurentem istniejącym na rynku była AMD. Komisja przypominała również, że skarżąca wdrożyła ogólną strategię mającą na celu wykluczenie AMD z rynku. Tak więc nadużycia skarżącej zmierzały do usunięcia z rynku jedynego poważnego konkurenta, a przynajmniej do ograniczenia mu dostępu do rynku. Z uwagi na bariery w dostępie do produkcji CPU x86 istniało prawdopodobieństwo, że gdyby AMD została wyeliminowana lub zmarginalizowana, na rynku nie zostałyby żaden inny wiarygodny uczestnik.
- 1633 W drugiej kolejności, co się tyczy udziału rynkowego zainteresowanych przedsiębiorstw, Komisja stwierdziła w motywie 1783 zaskarżonej decyzji, że podczas całego okresu naruszenia skarżąca posiadała nie tylko pozycję dominującą we wszystkich segmentach rynku CPU x86, lecz również, że jej udział w rynku był dużo wyższy niż jej konkurentów.
- 1634 W trzeciej kolejności, co się tyczy zakresu geograficznego naruszenia, Komisja stwierdziła w motywie 1784 zaskarżonej decyzji, że wykazała, iż strategia skarżącej zmierzająca do wykluczenia AMD miała zasięg ogólnoswiatowy. W kontekście oceny wagi naruszenia okoliczność ta oznacza, że naruszenie obejmowało cały EOG (zob. pkt 1578–1582 powyżej).
- 1635 W czwartej kolejności, należy przypomnieć, że w ramach wniosku na temat wagi naruszenia Komisja stwierdziła w motywie 1785 zaskarżonej decyzji między innymi, że skarżąca popełniła jednolite naruszenie, którego intensywność była zmienna w czasie, że prawdopodobny wpływ antykonkurencyjny poszczególnych indywidualnych nadużyć był różny i że skarżąca podjęła kroki w celu zatajenia antykonkurencyjnego charakteru swojego zachowania (zob. pkt 1583–1591 powyżej).
- 1636 Stwierdzenia te, które albo nie są podważane przez skarżącą, albo zostały wykazane przez Komisję w sposób wystarczający pod względem prawnym, są wystarczającym uzasadnieniem ustalenia części wartości sprzedaży na poziomie 5%.

1637 Po trzecie, w odniesieniu do argumentów skarżącej zmierzających do potwierdzenia braku rzeczywistego wpływu na rynek oraz braku związku przyczynowego należy przypomnieć tytułem uzupełnienia, że ani wzrost udziału rynkowego AMD, ani obniżka cen CPU x86 w okresie uwzględnionym w zaskarżonej decyzji nie oznaczają, iż praktyki skarżącej były pozbawione skutków. Można uznać, że w braku takich praktyk zwiększenie udziału rynkowego konkurenta oraz obniżka cen CPU x86 mogłyby być większe (zob. pkt 186 powyżej). Podobnie w zakresie, w jakim skarżąca powołuje się na względy gospodarcze inne niż zapewnienie lojalności wynikające z rabatów warunkowych jako podstawę decyzji OEM o zakupie jej produktów, należy stwierdzić, że argumentacja ta nie jest w stanie wykluczyć wszelkiego wpływu zakwestionowanych rabatów i wypłat warunkowych na decyzje handlowe podejmowane przez OEM (zob. pkt 597 powyżej).

4. Wniosek

1638 W konsekwencji należy oddalić wszystkie argumenty skarżącej zmierzające do wykazania, że wysokość grzywny jest nieproporcjonalna.

D – W przedmiocie wykonywania nieograniczonego prawa orzekania

1639 Na rozprawie skarżąca podniosła cztery argumenty, które jej zdaniem uzasadniają obniżenie kwoty grzywny przez Sąd w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania. Po pierwsze, podkreśla ona złożoność niniejszej sprawy i twierdzi, że przestrzeganie prawa było dla niej bardzo trudne. W niniejszym przypadku Komisja postępowała zgodnie z podejściem ujętym w wytycznych w sprawie art. 82. Nie zakazują one rabatów warunkowych jako takich, natomiast wymagają zastosowania testu AEC. Sąd powinien wziąć pod uwagę wynikający stąd brak pewności prawa. Po drugie, skarżąca podnosi, że postępowanie administracyjne trwało dziewięć lat, podczas gdy art. 6 EKPC oraz art. 41 karty praw podstawowych wymagają szybkiego rozstrzygnięcia spraw karnych. Istotną część tego opóźnienia była skutkiem prac koniecznych do przeprowadzenia testu AEC. Opóźnienie jest czynnikiem, który Sąd może zawsze uwzględnić. Po trzecie, Sąd powinien uwzględnić decyzję rzecznika praw obywatelskich z dnia 14 lipca 2009 r. stwierdzającą, że brak rejestracji spotkania między Komisją a D1 stanowił przypadek niewłaściwego administrowania. Po czwarte, jeśli chodzi o nadużycie dotyczące Acera, Sąd powinien uwzględnić fakt, że opóźnienie we wprowadzeniu komputera przenośnego mogło wynosić jedynie od dwóch do czterech tygodni.

1640 Jednakże żaden z tych argumentów nie może prowadzić do zmiany kwoty grzywny ustalonej przez Komisję.

1641 Po pierwsze, skarżąca nie może wywodzić żadnych korzyści z rzekomego braku pewności prawnej co do niezgodności z prawem rabatów za wyłączność. Komisja i Trybunał wielokrotnie stwierdzały bowiem odpowiedzialność przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą za praktyki polegające na przyznawaniu zachęt finansowych związanych z warunkiem wyłączności (zob. pkt 1602 powyżej). Co się tyczy wytycznych w sprawie art. 82, z motywu 916 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja nie zastosowała ich w niniejszej sprawie. Jak wyjaśniono powyżej, nie była ona do tego zresztą zobowiązana. Co więcej skarżąca nie wykazała, że Komisja doprowadziła do powstania u niej uzasadnionych oczekiwań co do zastosowania testu AEC (zob. pkt 160–165 powyżej).

1642 Po drugie, co się tyczy czasu trwania postępowania administracyjnego, argumentacja skarżącej również nie może zostać przyjęta.

1643 W tym względzie należy podkreślić, że wykonywanie nieograniczonego prawa orzekania nie jest równoznaczne z kontrolą z urzędu oraz że postępowanie przed sądami Unii jest postępowaniem kontradiktoryjnym. Z wyjątkiem bezwzględnych przeszkód procesowych, które sąd ma obowiązek

rozpatrzeć z urzędu, do strony skarżącej należy podniesienie zarzutu braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji oraz przedstawienie dowodów wspierających ten zarzut (ww. w pkt 1609 wyrok w sprawie Chalkor przeciwko Komisji, pkt 64).

¹⁶⁴⁴ Podniesiony przez skarżącą zarzut, który dotyczy jedynie długości postępowania administracyjnego, a nie długości postępowania przed Sądem, należy uznać za niedopuszczalny na mocy art. 48 § 2 regulaminu postępowania. Ów zarzut, którego nie podniesiono w skardze, nie może zostać uznany za rozwinięcie zarzutu podniesionego wcześniej, bezpośrednio lub pośrednio, w skardze, i nie opiera się on na okolicznościach prawnych i faktycznych ujawnionych dopiero w toku postępowania. Ponadto w okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzi potrzeba zbadania z urzędu zarzutu opartego na twierdzeniu, że czas trwania postępowania przed Komisją wykroczył poza rozsądne ramy (zob. analogicznie wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie T-18/03 CD-Contact Data przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1021, pkt 130).

¹⁶⁴⁵ Po trzecie, co się tyczy braku rejestracji spotkania między Komisją a D1, zostało stwierdzone powyżej, że Komisja naprawiła pierwotną lukę w postępowaniu administracyjnym wynikającą z niesporządzenia związanej notatki i niedostępności jej skarżącej, gdyż udostępniła skarżącej jawną wersję notatki wewnętrznej (zob. pkt 622 powyżej). W tych okolicznościach nie ma podstaw do zmiany kwoty grzywny. Tytułem uzupełnienia należy zauważyć, że nawet przy założeniu, iż błąd proceduralny nie został naprawiony, nieprawidłowość ta nie jest w stanie doprowadzić Sądu do zmiany kwoty grzywny.

¹⁶⁴⁶ Po czwarte, co się tyczy nadużycia dotyczącego Acera, argument skarżącej, zgodnie z którym długość opóźnienia we wprowadzeniu odnośnego komputera przenośnego wyniosła w rzeczywistości mniej niż cztery miesiące, został oddalony w pkt 1345–1357 powyżej.

¹⁶⁴⁷ Co więcej należy zaznaczyć, że w świetle nieograniczonego prawa orzekania, którym Sąd dysponuje w dziedzinie grzywien za naruszenia reguł konkurencji, żaden z zarzutów szczegółowych i argumentów oraz żadna z okoliczności faktycznych i prawnych przedstawionych przez skarżącą w ramach wszystkich zarzutów zbadanych powyżej nie pozwala uznać, że grzywna nałożona na nią w zaskarżonej decyzji miała nieproporcjonalny charakter. Przeciwnie, należy uznać, że grzywna ta jest odpowiednia do okoliczności niniejszej sprawy. W ramach tej oceny należy w szczególności wziąć pod uwagę okoliczności przedstawione w pkt 1631–1636 powyżej, jak również fakt, że grzywna równa jest 4,15% rocznego obrotu Intela, czyli znajduje się zdecydowanie poniżej pułapu 10% określonego w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.

W przedmiocie kosztów

[...]

Z powyższych względów

SĄD (siódma izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Intel Corp. pokrywa, poza własnymi kosztami, koszty poniesione przez Komisję Europejską, z wyjątkiem kosztów poniesionych przez tę instytucję w związku z interwencją Association for Competitive Technology, Inc., a także koszty poniesione przez Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir).**

3) Association for Competitive Technology pokrywa własne koszty, a także koszty poniesione przez Komisję w związku z interwencją tego stowarzyszenia.

Dittrich
Schwarcz

Wiszniewska-Białecka

Prek
Kancheva

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 12 czerwca 2014 r.

Podpisy